

सहावीचा

क्रिश हा आहे.

पहेली आणि बुझो त्यांच्या रोजच्या वापरासाठी भाज्या आणि फळे खरेदी करण्यासाठी बाजारात गेले. तिथे त्याला अनेक प्रकारच्या भाज्या आणि फळे दिसली. त्याने फळे आणि भाजीपाला विक्रेत्याला विचारले की ही फळे आणि भाज्या कुठून येतात. त्यांना सांगण्यात आले की ही फळे आणि भाज्या फळे आणि भाजीपाला विभागाकडून पुरवल्या जातात.

च. भाज्या आणि फळे

तुम्ही किंवा तुमच्या कुटुंबातील कोणी कधी भाज्या लावल्या आहेत का? तुमच्या घरी पिकवलेल्या भाज्या तुम्ही तुमच्या शेजान्यांना देऊ शकाल का? नियमितपणे पुरवठा करण्यासाठी, तुम्हाला ते मोठ्या प्रमाणात वाढवावे लागतील ज्यासाठी मोठ्या प्रमाणात आवश्यकता असेल.

तुमच्यापैकी अनेकांनी कदाचित ट्रेनमध्ये प्रवास करताना किंवा गावाभोवती मोठी शेते पाहिली असतील.

जेव्हा एकाच प्रकारची शेती मोठ्या शेतात मोठ्या प्रमाणात केली जाते तेव्हा त्याला पीक म्हणतात. उदाहरणार्थ, भात पिकाचा अर्थ असा की एका शेतात दिलेल्या वेळी फक्त भात पिकवला जातो.

आपला देश विशाल आहे.

लोकसंख्या कमी झाली आहे आणि

सजयसहत

आवश्यकता कशा पूर्ण केल्या जातात

ते झाले असते

किंवा जवळच्या कुटुंबातील

शेत नाहीत

घराची सजावट

वाढ शकते

तुम्हाला माहिती आहे आमच्याकडे आहे

अँरवेलने अनमल नावाची
अनेक पुस्तके वाचली.

फाम.

शेती शेती शेती

हे शेत कॉर्न डिपार्टमेंट असल्याचे दिसते. अगा शेतात भात आणि मसूर यांसारखी वेगवेगळी धान्ये घेतली जातात.

तेलबिया, फळे आणि भाज्या आणि इतर पिके मोठ्या प्रमाणात घेतली जातात.

क्रिंग के एफ
चारा आणि फावडे
फाइबरवनफूल
आणि पैसे.

तालका कृषी पुरवठा

वाढायचे आहे	उपयुक्त साहित्य	पाळीव प्राण्यांची नावे	उपयुक्त
पिकाचे नाव			ओर्किल
भातशेत		गायी आणि भास	धाघिमखानपणीर
कापुस		शेळी	
चहा		कोकळ	
गा		उंट	

वनस्पती आधारित शेती आणि मोठ्या प्रमाणात पशुपालन याला शेती म्हणतात. आपण आतापर्यंत पाहिले आहे.

शेती आपल्या बहुतेक अन्न आणि अनेतर गरजा पूर्ण करते.

सेंद्रिय शेती

लेक

कृषी उत्पादन

खा	धान्ये, डाळी, फळे, भाज्या, मध, अंडी, साखर, मसाले.
अखाद्या फायवर, लाकुड, चामडे, खत इ.	

भारताचे मुख्य पीक

भारतात अनेक पिके घेतली जातात. जर तुम्ही काश्मीरपासून काश्मीरीपर्यंत आणि गुजरातच्या पश्चिम किनाऱ्यापासून अरुणाचल प्रदेशच्या ईशान्येकडील राज्यांपर्यंत पिकवल्या जाणाऱ्या पिकांच्या विविधतेचा विचार केला तर तुम्हाला खूप फरक दिसेल. एखाद्या विशिष्ट क्षेत्रात कोणती पिके घेतली जातात आणि तेथील हवामान कसे आहे हे जोधण्याचा प्रयत्न करा. किंवा तुम्ही पीक लागवडीच्या थरांना हवामान आणि हवामानाशी जोडू शकता.

कापुस पीक

तुम्हाला आढळेल की तिथली माती आणि हवामान विशिष्ट पिकासाठी योग्य आहे. या कारणास्तव खोकल्याची समस्या आहे.

तुमच्या मित्रांना विचारा की ते कोणत्या देशाचे आहेत. तुम्ही त्यांच्यासोबत जेवण केले असेल. किंवा तुम्ही लक्षात घेतले आहे का की त्यांची जेवणाची तयारी आणि सवटी वेगव्या आहेत. याचे कारण काय असू शकते याचा तुम्ही कधी विचार केला आहे का? जर तुम्हाला देशाच्या वेगवेगव्या भागात पिकवल्या जाणाऱ्या पिकांबद्दल माहिती असेल तर तुम्हाला आढळेल की काही विशिष्ट पिके इतर ठिकाणांपेक्षा तिथे जास्त घेतली जातात. तुम्हाला असेही आढळेल की एखाद्या विशिष्ट क्षेत्रात घेतले जाणारे पीक सामान्यतः त्या प्रदेशातील लोक मुख्य अन्न म्हणून वापरतात.

एफ. धान्य

टॅल्क भारतात उगवलेली काही सामान्य पिके

चांगले पीक	
तुणधान्ये	तांदूळ गांजाई आणि बार्ली
बाजरी	मकाक बार्न्याई
डाळी	चनाअरहरमंगा
तेलबिया पीक	सरससूरजमुखीसोयाबीनमूळगफली
मूळ पिके	
कंद पिके	गोड बटाटा कॅरोट्रॉटिश
साखरेचे पीक	बटाटापोका बीटरूट
चारा पीक	बस्सम
तंतुमय पिके	कपासजूट
लागवड पीक	चायकॉफरबरकेलानारयल

एफ.डाळ

तेलाचे बियाणे

किंवा हा आहे.

• नांगरणी टिलर वापरून केली जाते आणि नंतर त्याचे लहान तुकडे केले जातात.
तोडणे

• खत आणि खते
वापरणे

• नांगरणीची तयारी

• रोपांच्या विद्या

, सत्य

सैद्धिय शेती

, सुरा कीटकनाशक फवारणी जैव कीटकनाशक

, कापणी करणे, पीक कापून धान्य भुसापासून वेगळे करणे

.... कृषी उत्पादनांची वाहतूक

· साठवणुकीचे पीक सुरक्षित ठेवणे

, आनंदी आणि उत्पादक आणि अधिक कमाई करणारे

शेतीची गोष्ट

किंजा हा आहे.

तंतुमय पिके ही तंतुमय पदार्थाचा स्रोत आहेत ज्याचा वापर वस्तू बनवण्यासाठी केला जातो, उदाहरणार्थ पास

ज्यूट इ.

आम्ही स्वयंपाकासाठी शेंगदाणे, सोयाबीन आणि सूर्यफूल यांसारखी तेलबिया पिके देतो.

आपण कोणते तेल लावावे? तेलबियांपासून काढलेले तेल हे आपल्या आहाराचा एक महत्वाचा घटक आहे आणि हायड्रोजनेटेड तेल

डिटर्जंट, साबण इत्यादीच्या निर्मितीसाठी रसायन म्हणून काम करते. तेल केक

त्यानंतर उरलेले अवशेष प्राण्यांसाठी एक महत्वाचे खाद्य आणि खत बनवतात.

लागवड पिके विशेषतः व्यापक व्यावसायिक वापरासाठी घेतली जातात जसे की

चहा, कॉफी, नारळ, केळी इत्यादी. भारत हा नवीन यंत्रसामग्री आणि

आसाम आणि पश्चिम बंगालचे दाजिलागमध्ये स्वतःचे चहाचे मळे आहेत. चहा चहाच्या रोपांमध्ये पिकवला जातो.

रस वाळवून प्रक्रिया केली जाते. कर्नाटकात कॉफीचे पीक घेतले जाते. पर्मी घाटाचा

डॉगरांमध्ये मोठ्या प्रमाणात कॉफीचे मळे आहेत. तुम्हाला माहिती आहे का की तुम्ही जी कॉफी पिता ती कॉफी बीन्सच्या संकरित प्रजननाचा परिणाम आहे?

ते येते

चा चहाचे मळे

चै. बिकोफबाघन

बागकामामध्ये पुले, भाज्या, औषधी वनस्पती इत्यादीच्या उत्पादनासाठी वार्षिक आणि बारमाही वनस्पतीची लहान प्रमाणात बागकाम समाविष्ट आहे.

सेंद्रिय शेती

संत्र्याचे फळझाड

एफ.बी. हे एक औषधी वनस्पती मानले जाते.

क्रियाकलाप

- राज्यात घेतले जाणारे कोणतेही दोन धान्य आणि कडधान्य पिके शोधा. तुमचा.

- खालील साधनांची तुलना करा.

ताग	ऊन
प्राणी	ब. बाजरी
रबर	समुद्री पिण्याचे उत्पादन
रागी	डी खफस्ल
शैंग	ई लागवड पीक

भारतातील पीक हंगाम

भारत हा विविध पीक हंगामांचा देश आहे. सर्व पिके एकाच हंगामात वाढतात. काही पिके उणा होतात तर काही हळूहळू वाढतात. भारतात खरीप, फार्बी आणि जैद अशा तीन वेगवेगळ्या हंगामात पिके घेतली जातात.

भरतपूरमध्ये पिकवल्या जाणाऱ्या पिकांबद्दल जाणून घेण्याचा प्रयत्न करूया.

पीक हंगाम.

लेक

कटिंग सीझन	पेरणी	पिकवलेले पीक कापणी	
अर्धा	सातबार ऑक्टोबर	आयल	जिनसेंग सूप नट्स

किंवा हा आहे.

किंवा

पीक लागवडीसाठी वेगळे

विविध पर्यावरणीय स्तर

मरज आहे

कापूस पीक कापड उद्योगासाठी

रसायनांच्या स्वरूपात फायबर प्रदान करते.

कापसाऱ्या वियाण्यायासून बनवलेले तेल चा.

हे सर्वज्ञात आहे आणि पशुखाल म्हणून देशील वापरले जाते. मला रेशीम कसे मिळेल?

खरीप जून जुलै ऑक्टोबर	नोंदवर	तांदूळकापूसमूगउडीद तीळकावडीबाजरीशेंगदाणे
झैद आयल	जुळवा आयल	मे जून काकडीखरबूज टरबूजकाकडी

क्रियाकलाप

- करणकन सेवाभावासाठी धान्य संकलन

करामधून तुगला काय मिळते?

- एक लोकरीचा गोळा घ्या आणि तो भारताच्या नकाशावर ठेवा.

ते सर्व किनार्यावर चिकटवा.

- डोळे मिटून एक एक करून पहा

पिकांच्या धान्यांना स्पर्श करून, अनुभवून आणि वास घेऊन
त्याची ओळख.

च.

शेतकरी ओळखल्या जाणाऱ्या पिकांची नावे बळकबोर्डवर लिहून मदत करू शकतात.

- भारताचा नकाशा तयार करा आणि तुम्ही ज्या राज्यांमध्ये विशिष्ट पीक घेतले जाते ते राज्य ओळखा.

ते मोठ्या प्रमाणात घेतले जाते.

- नकाशावर संबंधित प्रजातीचे धान्य जिथे मोठ्या प्रमाणात घेतले जाते आणि मुख्य पिकासह चिकटवा.

मध्ये वापरले जाते.

शेतीतील प्राणी

गुरेढेरे नेहमीच भारतीय शेतीचा अविभाज्य भाग राहिले आहेत. देशात वापरासाठी अनेक प्रकारचे प्राणी पाळले जातात. गायी, शेळ्या, मैळ्या, उंट, याक आणि घोडे यांसारखे प्राणी आपल्या देशाच्या पशुधन संपत्तीचा एक भाग आहेत. प्राणी मानवांसाठी आवश्यक असलेले मांस, लोकर

इत्यादी पुरवतात. बैल, उंट आणि घोडे यांसारखे काही प्राणी जमीन नांगरण्यात आणि वाहतूक करण्यात मदत करतात.

अध्याय आणि अध्याय उत्पादने

सेंद्रिय शेती

यांशिवाय, काही प्रायांचे शेण आणि मूऱ देखील प्रजनन क्षमता सुधारण्यासाठी वापरले जाते. दुसरीकडे, जनावरांसाठी चारा आणि खाद्य हे कृषी वनस्पतींपासून मिळते. याचा अर्थ असा की प्राणी आणि पिके शेती एकमेकांना आधार देतात. ते अन्नधन्य दान करण्यात आणि विशेषत: ग्रामीण भागात रोजगार आणि उत्पन्न निर्माण करण्यात खूप महत्वाची भूमिका बजावतात.

.पशुधन आहे की नाही

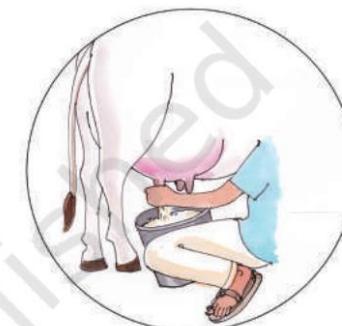
गारी, घटी, डुकर, हती, मेंच्या इत्यादी शैतातील प्राण्यांना जे पाळीव प्राणी घृणून पालले जातात आणि त्यांच्या फायासाची पालले जातात त्यांना पशु

झणातारा लारबो लोक विशेषज्ञ: गारीनी समदाय त्यांच्या उपजीविकेसाठी पठाणबाबर अवलंबन आहेत

त्यांचे दध, दही, चीज, पनीर आणि तुप यासारखे पदार्थ बाजारात विकले जातात पण त्यांचे पौष्टिक मूल्य जास्त असते.

ਤੇ ਘੜਤੇ

भारतात मध्य पुरवाणाया प्राण्यामयी शेळ्या, उंट इत्यादीचा समावेश आहे. हे प्राणी भारताच्या विविध भागात आढळतात. वेगवेगळ्या नळांच्या उत्पादनातील प्रकृत आणि प्राप्तेशासन भागात कैवल्यात प्राप्तेशासनातील प्राप्तेशी असावा उत्पादन यांचे आवाहनातील गोपनीयी ठोकाकामी उत्पादन कैवल्यात.

f.dh हानेकम

आपण त्याबद्दल चर्चा करू

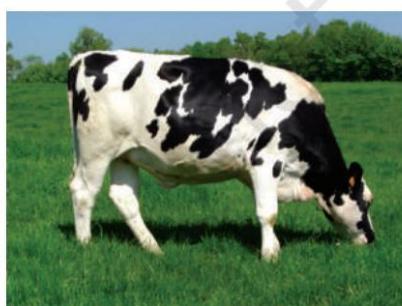
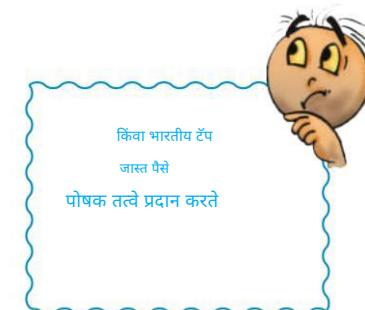
होल्टान्जायन ही हॉलंडची मळ गाय आहे. लाच्या त्वचेचा रंग सहसा पांढरा आणि काळा असतो

ही वस्त्रस्थिती

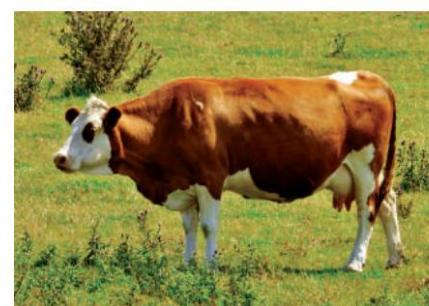
ਵੇ ਏਕ ਲਿਟਰ ਪਾਰਿਤ ਟੇਵੇ ਹੈ ਸਾਮਾਜਿਕ ਦਾਖਲਾ ਪਾਟਾਂਸ਼ਿਸ਼ਾਨੀ ਜਿਵਹਕੇ ਜਾਤੇ

इंगलंड आणि फ्रान्समधील चॅनेल ब्रेटांमधील जऱसॉप ही सर्वात मोठी स्थानिक गाय आहे. हे साधारणपणे आव

ते लहान आहे, त्वचेचा रंग काळासर लाल आहे

च.ए. होल्टान्ड्यान

अध्याय बिजास

किंशु हा आहे

थारपारकर

साहिवाल

सिंधी

द्या

f.desi गाय कालवा

शेळी

उंट

शेतीतील प्राणी

या सफेद धबेदारा येक गाय त यांत मलगभग

ते १ लिटर देते.

भारतातील एकूण गुरंच्या संख्येपैकी एक तृतीयांश हड्डी आहेत परंतु त्या जवळजवळ तिप्पट जास्त पैसे देतात आणि त्यामध्ये चरबीचे प्रमाण जास्त असते. त्यांची रोग प्रतिकारशक्ती जास्त असते आणि त्यांचे आयुष्य जास्त असते. ते लांब आहे. म्हशीचे कातडे हे चामड्याच्या उद्योगासाठी एक महत्त्वाचे साहित्य आहे.

सेंद्रिय शेती

સાપાટણે

जाफरबाद

कॉणी वा

ch.desi महैस कालव

.भारतीय शेतीमध्ये प्राण्यांची भूमिका

मांस आणि लोकर मिळविण्यासाठी प्राण्यांचे संगोपन आणि प्रजनन करणे याला पशुपालन म्हणतात. भारतातील मोठ्या संख्येने शेतकरी त्यांच्या उपजीविकेसाठी प्राण्यांवर अवलंबून आहेत. शेतीमध्ये बैल हे ऊर्जेचे मुख्य स्रोत आहेत. ते शेती उत्पादनांची नांगरणी, कापणी आणि वाहतूक करण्यास मदत करतात. ट्रॅक्टर, कॉम्बाइन, हॉविट्चर इत्यादी वापरण्यासाठी लागणारे बेरेच पैसे बैल वाचवतात.

इतर शेतीची पाने

अंडी आणि मांसासाठी घरगुती कोंबऱ्या, कोंबऱ्या आणि बदके पाळणे याला शेती म्हणतात

मध उत्पादनासाठी मधमाशीपालन आणि रेशीम उत्पादनासाठी रेशीम शेती हे शेतीचे इतर व्यवसाय आहेत.

उपक्रम

- गुरांच्या फार्मला भेट द्या. फार्म मॅनेजरशी बोला आणि

कोणत्याही एका प्राण्याबद्दल माहिती, स्थानिक आणि विदेशी

४८

८

- शेतीमध्ये कोणती गाडी उपयुक्त आहे याची माहिती गोळा करा.

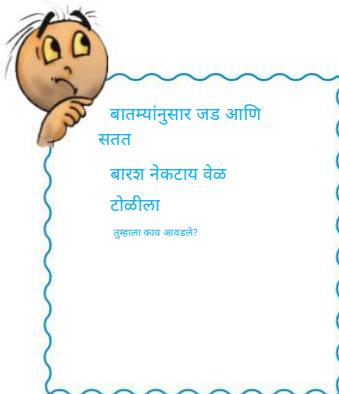
एफ. पशुफाम्यात

क्रिश हा आहे.

कृषीचे महत्त्व

शेती हा भारतातील एक प्रमुख उद्योग आहे जो मोठ्या प्रमाणात रोजगाराच्या संधी निर्माण करतो. हे मानवांना, पाळीव प्राण्यांना आणि वन्य प्राण्यांना आणि पृथ्वीवरील सर्व सजीवांना अन्न पुरवून पर्यावरण राखण्यास मदत करते. ते विविध उद्योगांना चामडे, कापूस इत्यादी वस्तूंचा पुरवठा करते. आपला देश मका, डाळी, तांदूळ इत्यादी नवीन कृषी उत्पादनांचा आघाडीचा उत्पादक आहे. भारताचे विविध भौगोलिक स्तर शेतीसाठी अपवादात्मक आहेत कारण ते त्याच्या मोठ्या आकारामुळे पिकांच्या वाढीसाठी अनेक अनुकूल स्तर प्रदान करतात. येथे मैदाने आणि सुपीक जमीन आहे जिथे पिकांचे दीर्घ हंगाम आहेत आणि विविध हवामान स्तर आहेत. याशिवाय, भारत विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचा वापर करून उत्पादन वाढवण्यासाठी सतत अभूतपूर्व प्रयत्न करत आहे.

मी ते करत आहे.

.कृषी समस्या

हवामान बदल हे शेतीसमोरील अलिकडच्या आव्हानांपैकी एक आहे. शेतीवर त्याचा मोठा परिणाम होईल असा अंदाज आहे. हवामान बदलामुळे तापमान सामान्यपेक्षा जास्त गरम होईल, समुद्राच्या पाण्याची पातळी वाढेल आणि अधिक शक्तिशाली चक्रीवादळे, अनियमित पाऊस इत्यादीची शक्यता निर्माण होऊ शकते, असा अंदाज आहे. या बदलांचा पिकांच्या उत्पादनावर विपरीत परिणाम होईल.

.हवामान बदलाचा पशुधन आणि पर्यावरणावर होणारा परिणाम

पशुपालन

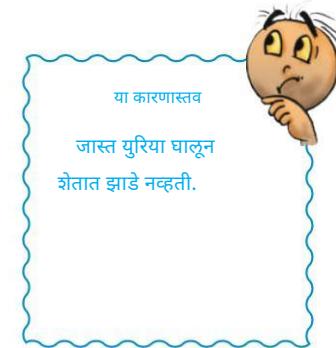
हवामान बदलाचा परिणाम पशुधनावर दबाव आणि दबाव या दोन्हीद्वारे होतो. हवेच्या तापमानातील बदल, वान्याचा वेग आणि इतर हवामान घटक प्राण्यांच्या वाढीवर, लोकर उत्पादनावर आणि प्राण्यांच्या पुनरुत्पादनावर परिणाम करतात. प्राण्यांना उष्णतेशी संबंधित संसर्जन्य आजार होतात आणि त्यांच्या उत्पादक गुणांवर परिणाम करणाऱ्या हवामान परिस्थितीमुळे ते त्रस्त असतात.

सेंद्रिय शेती

. शेतीच्या जमिनीचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम

पीक उत्पादन वाढवण्यासाठी खते आणि कीटकनाशकांचा अंदाधुळ वापर हवा, पाणी आणि माती प्रदूषणास कारणीभूत ठरतो. त्यात असलेले कीटकनाशकांचे अवशेष भूजलात मिसळतात किंवा नद्या आणि जलाशयांमध्ये वाहून जातात. शेतीच्या जमिनीतून बाहेर पडणारे मिथेनसारखे काही हरितगृह वायु देखील हवा प्रदूषित करतात.

जंगलतोड ही आणखी एक अनिष्ट गोष्ट आहे किंवा ज्यामुळे मातीची धूप आणि गाळ वाढ शकतो

वरील समस्येचे निराकरण करण्यासाठी बिगर-कृषी पद्धती लागू केल्या जाऊ शकतात. आता आपण काही आपण अनुकरणीय पत्रांवर चर्चा करू.

. शक्य तितके सेंद्रिय खत वापरा आणि रासायनिक खतांचा काटकसुरीने वापर करा

- जैविक नियंत्रण पद्धती वापरून कीटकानाशकांचा वापर कमी करता येतो, उदाहरणार्थः हानिकारक कट न करता उपयुक्त कट करता यावेत.
 - पीक फिरवणे ही आणखी एक पर्यावरणापूरक पद्धत आहे जी प्रजनन क्षमता पुनर्संचयित करते आणि हानिकारक कचरा काढून टाकते लोकसंस्थां कमी करते

शाहकोड़

गरेढोरे मांसासाठी किंवा जड ओळ्ये वाहन नेण्यासाठी शेवात ठेवलेले प्राणी

वाळवंटातील तलनेने कोरडी जमीन वेगाने ओस पडत आहे

ज्यामळे सहसा पाणवठे तसेच जंगल आणि वन्यजीव देखील नष्ट होतात

स्वनपान म्हणजे स्रीबीज निष्क्रिय द्वाल्यानंतर तिच्या शरीरातील दवपदार्थ बाहेर पडण्याचा कालावधी

उपजीविकेचे उत्पन्नाचे साधन.

कीटकनाशक कीटकांना मारण्यासाठी कृत्रिम रसायन. ड्रेनेज म्हणजे पाण्याच्या पुष्टभागावरून जमिनीवर पाण्याचा प्रवाह.

मुख्य अन्न म्हणजे मोठ्या संख्येने लोक त्यांचे मुख्य जेवण म्हणून खातात लोक.

मातीची धूप म्हणजे वरची माती वाहन जाणे.

क्रिश हा आहे

आपण शिकलो आहोत

- शेती म्हणजे उपयुक्त गोष्टींची लागवड.
- पीक आणि पशुपालन.
- भारतातील उपजीविकेचे मुख्य साधन शेती आहे.
- हे पीक एक कॅरावे वनस्पती आहे जे जंगलात मोळ्या प्रमाणात घेतले जाते.
- भारतातील पिके त्यांच्या वाढीच्या हंगामावर आधारित तीन श्रेणीमध्ये येतात. येहखुरीफराबी आणि जायद.

, देशाच्या शेती आणि शेतीमध्ये पशुधनाची महत्त्वाची भूमिका आहे.

- मोळ्या संख्येने शेतकरी त्यांच्या शेतीसाठी प्राण्यावर अवलंबून असतात.
- त्यांचा उदरनिर्वाह.
- भारतात शेतीसाठी देशी आणि विदेशी दोन्ही प्रकारची गुरे वापरली जातात.

, हवामान बदलामुळे पशुधनाच्या आरोग्यावर परिणाम होतो आणि त्यांना रोगांचा धोका निर्माण होतो.

- हवामान बदल हे शेतीसमोरील प्रमुख आव्हानांपैकी एक आहे.
- पारंपारिक शेतीची भूमिका महत्त्वाची आहे पर्यावरणावर परिणाम.

विचार करण्यासारखे काहीतरी

- किंवा आपण न विघटित होणाऱ्या प्लास्टिक कटलरीऐवजी धान्यांपासून बनवलेल्या सॉंद्रिय कटलरी वापरू शकतो.
- तुम्ही वापरण्याचा विचार करू शकता

- घर्षण कमी करण्यासाठी तुम्ही तुमच्या दैनंदिन जीवनात किती गोष्टी समाविष्ट करू शकता ते शोधा.
- तुम्ही ते बदलू शकता.
- लग्न किंवा इतर समारंभात किती कटलरीची आवश्यकता आहे हे शोधण्यासाठी नमुना घ्या.
- कोणत्या प्रकारची सॉंद्रिय कटलरी वापरली जाते आणि सरासरी किती कमी करण्यास मदत होऊ शकते.

सॉंद्रिय शेती

आयस

- श्रास भरण्यासाठी योग्य पर्याय निवडा.

मी. रब्बी पीक सहसा

अटूटुबार्म पेरले जाते

डिसेंबर/जानेवारी ते मार्च

पृष्ठा:

तेलविया कापसाचे बियाणे पशुखाळ म्हणून देखील वापरले जाते.

आहे.

iii. कापूस म्हणजे

खरीप पीक.

चौथा.

गाय ही एक स्थानिक नळ आहे. सहवालजास

- विधान वाचा आणि वाक्याचा अर्थ सांगा.

मी. गाय पैसे देते आणि त्वा बदल्यात उत्पादन देते.

दुसरा. हॉटेंटोट हॅलो ही एक स्थानिक गाय आहे.

तिसरा. डॉगराळ भागात मटण आणि लोकर भरपूर प्रमाणात आढळते.

जसोया हा एक स्वदेशी पाईप आहे.

- खालील तक्ता पूर्ण करा. फक्त उत्पादनांची नवे आणि त्यांचे स्रोत.

उन	कोकरू	व्या	
	ब	रेशीम	
	उंट		मासे
दही			शेळी

- खालील गोईंसाठी एक शब्द सांगा:

मी. कोणत्या परदेशी पाईपमुळे गायीला विषारी पदार्थ मिळतो?

स्तनपान

दुसरा. उपयुक्त वनस्पती वाढवणे आणि प्राण्यांचे संगोपन करणे याला म्हणतात

तिसरा. चहा, कॉफी आणि केळी पिकांना असेही म्हणतात

- खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. लहान शहर

मी. कोणत्याही दोन कृषी उत्पादनांची नवे सांगा.

दुसरा. जैद आणि खरीप पिकाच्या कापणीचे महिने कोणते आहेत? या

प्रत्येकासाठी पाच उदाहरणे द्या.

किंवा हा आहे.

भारतातील कोणत्या राज्यात मोठ्या प्रमाणात कॉफीचे मळे आढळतात?

चौथा. पशुपालन किंवा शेतकील बैल महत्वाचे आहेत.

. खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या.

कूषी म्हणजे काय आणि त्याचे महत्व काय आहे?

भारतात शेतकीचे महत्व काय आहे?

दुसरा. हरबी आणि खरीप यातील फरक सांगा.

पीक घ्या.

तिसरा. पीक हंगाम म्हणजे काय? या पीक हंगामात कोणती वेगवेगळी पिके घेतली जातात आणि काढली जातात?

चौथा. भारतीयांनी घेतलेल्या सामान्य पिकाचे वर्णन करा.

शेतकरी.

उदाहरणे देऊन लागवड किंवा व्यावसायिक पिकाचे वर्णन करा.

बागाकाम किंवा फलोतापादन अंतर्गत कोणत्या प्रकारची वनस्पती वाढवली जातात? काही उदाहरणे द्या.

सातवा. दोन विदेशी प्रजातींच्या वैशिष्ट्यांमध्ये फरक करा.

तुम्हींगायीच्या कालव्याबद्दल शिकलात.

आठवा. हवामान बदलाचा पशुधन आणि पशुपालनावर काय परिणाम होतो?

नववा. पारंपारिक शेती पद्धतींचा कसा परिणाम होतो ते स्पष्ट करा.

पर्यावरण.

. प्रकल्प पूर्ण होणे

मी. गहु लागवडीसाठी आवश्यक असलेले भौगोलिक मापदंड जसे की तापमान, पाऊस आणि पत्ता याबद्दल थोडे संशोधन करा.

ते लावा. त्यावर एक अहवाल तयार करा.

दुसरा. भारताच्या बाह्यरेखा नकाशावर, ज्या राज्यांमध्ये तांदूळ आणि गहु मुख्य अन्नधान्य म्हणून वापरला जातो ते दाखवा.

जातो.

. गट हत्या

मी. जवळच्या फार्मसीला भेट द्या किंवा इंटरनेट वापरून माहिती विचारा. जर तुम्हाला तुमच्यामध्ये रस असेल तर

जर तुम्ही तुमच्या अंगणात शेती विकसित करण्याचा विचार करत असाल तर तुम्ही ते कसे कराल?

सेंद्रिय शेती

दुसरा. स्वतःला तीन गटात विभागून घ्या आणि रेशीम किडे, मध्माशीपालन आणि पशुपालन यासारख्या पशुपालनाच्या विविध श्रेणीबद्दल माहिती गोळा करा.

गट चर्चेत तुमचा विषय शेअर करा.

. इसवन

एखाद्या कृषी फार्मला भेट देण्याची योजना करा आणि शेतकरी त्यांची पिके घेण्यासाठी कोणत्या पर्यावरणपूरक पद्धती वापरत आहेत ते जाणून घ्या. तुमच्या दौन्याचा अहवाल तयार करा.

किंजा हा आहे.

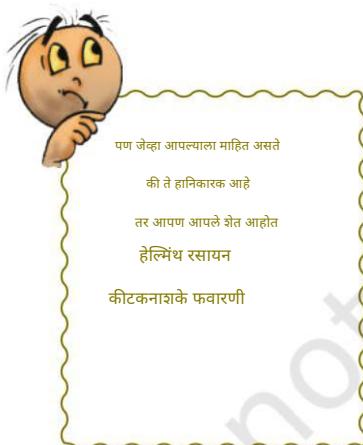
सातवीचा

पारंपारिक शेती विरुद्ध

सैंद्रिय शेती

शाळेतून परत येत असताना, पहेली आणि बुझो यांनी गावातील शेतकरी हमत सिंगला पाहिले जो त्याच्या शेतात कांदा लावत होता. ते दोघेही उत्सुक झाले आणि हमात काय करत आहे हे जाणून घेऊ इच्छित होते. बुझोने नेहमत सिंगला विचारले की तो पिकाचे काय करत आहे. हमत सिंगने त्याचा हात हलवला आणि त्याला शेतातच राहण्यास आणि त्याचे काम पूर्ण होईपर्यंत वाट पाहण्यास सांगितले. काम संपवून तो हात धुतला आणि त्याच्याकडे आला. बुझो आणि पहेली दोघेही आतुरतेने वाट पाहू लागले.

शेतकऱ्याने सांगितले की तो पिकाचे नुकसान करणाऱ्या कीटकांना नियंत्रित करण्यासाठी झाडांवर कीटकनाशक फवारत होता आणि त्यामुळे उत्पादनाच्या गुणवत्तेवर परिणाम होत होता. पिकाच्या शेतात कीटकनाशके फवारल्याने कीटक आणि कीटक दोन्ही नष्ट होतात.

च. पिकांच्या शेतात कीटकनाशकांची फवारणी

दुसऱ्या दिवशी शाळेत दोघांनीही शेतात घडलेल्या घटनेबद्दलचे त्यांचे अनुभव सांगितले. त्याने त्याच्या संशयिताला विचारले की शेतकऱ्याने त्याच्या तिथे राहण्याबद्दल काय म्हटले आहे. ही रसायने हानिकारक आहेत. शेतीमध्ये उत्पादन वाढवण्यासाठी कृत्रिम रसायनांच्या वापरावरही त्यांनी चर्चा केली.

शेतीतील वापराच्या आधारावर कृषी संग्रहालय रसायनांचे वर्गीकरण खालीलप्रमाणे केले जाते.

माती पूरक •

युरियासारख्या कृत्रिम खतांमध्ये रासायनिक पूरक पदार्थ जोडले जातात. या वनस्पतीच्या आधार प्रणाली आवश्यक पोषक तत्वे प्रदान करतात.

- योनीमार्गाचे एजंट हे कृत्रिम वनस्पती योनीमार्गाचे एजंट आहेत आणि विशेषत: वनस्पतीच्या एकूण वाढीमध्ये काम करतात.
- उदाहरणार्थ, इंडोलिस्टिक आम्ल IAA आणि डिफेनोसिस्टिक आम्ल D.

क्रॉप रँक

कीटकनाशके शेतीतील कीटकांवर नियंत्रण ठेवतात आणि पिकांचे संरक्षण करतात. यामध्ये शेतीतील हानिकारक जीवाणूवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी कीटकनाशके, तणनाशके, तणनाशके, बुरशीनाशके, नेमाटोइड्स इत्यादीचा समावेश आहे.

पशुधनासाठी खाद्य पूरक पदार्थ

व्यसनी हे असे रसायन आहेत जे शेतातील प्राण्यांसाठी खाद्य पूरक म्हणून वापरले जातात.

आतापर्यंत तुम्हाला हे समजले असेलच की शेती उत्पादनांची गुणवत्ता आणि प्रमाण सुधारण्यासाठी रसायनांचा वापर केला जातो. ते वनस्पतींचे पोषण सुधारतात आणि पिकांना संरक्षण देतात ज्यामुळे उत्पादन वाढते.

पारंपारिक शेतीची पाने

१९९० च्या दशकापूर्वी, कमी पीक उत्पादनामुळे आपला देश खूप संकटांचा सामना करत होता. देशाला अन्न आयात करावे लागले. यामुळे शेतकरी रासायनिक शेतीकडे आकर्षित होऊ लागले.

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

मानेमाली ते बघेडाम

वनस्पतींची वाढ वाढवण्यासाठी

युरियाचे

मी ते वापरलेले पाहिले.

किंवा ही रसायने

उवारका

शेतीची पाने. इंग्लंडमधील उद्योगांनी उत्पादन वाढवण्यासाठी शेतीमध्ये वापरण्यासाठी मोठ्या प्रमाणात रासायनिक खते आणि कीटकनाशके तयार करण्यास सुरुवात केली.

हल्ळूहल्लू, क्रांतीच्या काळात, ट्रॅक्टर आणि इतर पायाभूत सुविधा जसे की यंत्रसामग्री, रसायने, खते आणि कीटकनाशके इत्यादी अस्तित्वात आल्या आणि शेती पद्धती वेगाने लोकप्रिय झाल्या.

सिंचन सुविधा सुधारल्या गेल्या आणि भारतीय शेतीमध्ये उच्च उत्पन्न देणाऱ्या पिकांच्या जातींचा समावेश करण्यात आला.

भारत महाराष्ट्र प्रांत

कृषी प्रगतीमुळे उत्पादकतेत मोठी वाढ झाली. हा तो काळ होता जेव्हा नवीन रासायनिक खते आणि कृत्रिम तणनाशके आणि कीटकनाशके तयार केली गेली.

रासायनिक खतांनी अतिपोषक आणि कृत्रिम तणनाशके आणि कीटकनाशके प्रदान केली ज्यामुळे तण आणि वनस्पर्तींद्वारे होणारा उपद्रव नियंत्रित झाला. यामुळे उत्पादकता वाढते.

रासायनिक उत्पादनांव्यतिरिक्त, पीक उत्पादन वाढवणारी वंते देखील सादर करण्यात आली. या काळात पीक दोन किंवा अधिक वर्षे घेतले जाते.

पीक रोटेशनच्या अंमलबजावणीमुळे उत्पादकता वाढले. भारतातील शेतकऱ्यांनी नवीन कृषी तंत्रे आणि कृषी उद्योगांचा वापर केला आणि जेव्हा ते एकत्रित केले गेले तेव्हा त्यांनी हरित क्षेत्राच्या निकाळांना आणखी बळकटी ठिली. हिरवळीमुळे अन्न उत्पादन वाढते ते सामान्य झाले.

ते सामान्य झाले.

जुळवा
सर्टेंबर

अमेरिकन जीवनासाठी नर्मिन बोरलॉग
वाढविण्यासाठी त्यांनी दिलेल्या योगदानामुळे त्यांना मनोबेल पुरस्कार देण्यात आला.
त्याला जसेहरत अनंत असे महणतात.

जगभरातील कृषी उत्पादन

अगत उपस्थित

भारतीय हरित क्रांतीचे जनक म्हणून ओळखले जाणारे भारतीय
वनस्पती अनुवंशशास्त्रज्ञ एमएस स्वामीनाथन हे या परिवर्तनामागील मेंदू होते.

अणी शह!

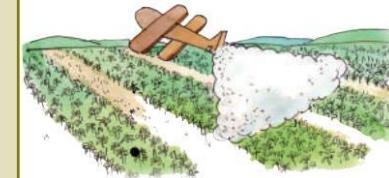
सेंद्रिय शेती

ॲंड्रोस्फानचा केरळवर काय परिणाम झाला?

केरळमधील चिमेनी इस्टेटमधील काजू बागांवर वर्षातून तीनदा नियमितपणे ॲंड्रोस्फॅनची फवारणी केली जाते. हेलिकॉप्टर आणि लहान विमानांचा वापर करून हवेतून फवारणी करण्यात आली. चहाच्या किंडीच्या थोक्याविरुद्ध ॲंड्रोस्फानची हवाई फवारणी करण्यात आली.

बहुतेक लागवड टेकड्यांवर असल्याने, पावसाळ्यात कीटकनाशक उतारावरून खाली वाहून जायचे आणि खाली पिण्याच्या पाण्यात मिसळायचे.

मानव आणि प्राण्यांनी या पाण्याचे सेवन केल्याने शारीरिक विकृती, मानसिक विकार आणि मृत्युसारखे आजार आणि मज्जासंस्थेचे नुकसान होऊ शकते. आढळणारे सर्वत सामान्य आजार म्हणजे जन्मजात विकृती, मानसिक अंगठत, शारीरिक विकृती आणि मानसिक पक्षाघात.

ॲंड्र्यू ओस्फान यांचे फवारणी

११ व्या शतकात कृषी शेत्रात उत्पादनात प्रचंड वाढ झाली ज्यामुळे भारतीय शेतीमध्ये एक क्रांती प्रदली ज्याला हरित शेती असे म्हटले गेले.

त्याला मुंगी म्हणतात.

तथापि, आजकाल असे अनेक खाद्यापदार्थ उपलब्ध आहेत जे कृत्रिम रसायनांचा वापर न करता पिकवले जातात. पारंपारिक कृषी धोरणांमुळे देशाला फायदा झाला आहे पण त्यांचा पर्यावरण आणि आपल्या जीवनावरही नकारात्मक परिणाम होत आहे. त्याचा हवेवर हानिकारक परिणाम होतो.

पारंपारिक शेतीचे हानिकारक परिणाम

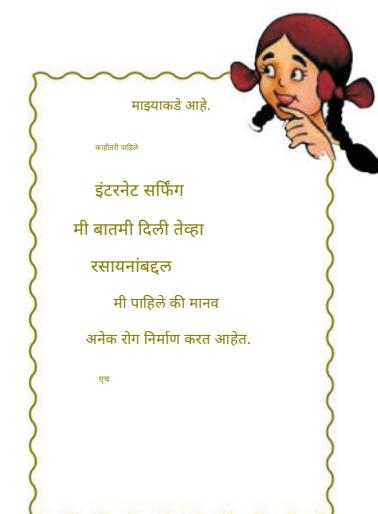
- कृत्रिम रासायनिक खतांचा वापर काळांतराने पोषक तत्वांची गुणवत्ता कमी करतो.

- पाणी आणि अन्नाद्वारे रासायनिक कीटकनाशकांचे दूषित होणे पर्यावरण आणि आपल्या हवेवर परिणाम करते. पिकासाठी कीटकनाशकांच्या दीर्घकाळ वापरामुळे हानिकारक कीटक पर्यावरणाला अधिक प्रतिरोधक बनतात.

- रासायनिक खतांचा सतत वापर जमिनीतील सेंद्रिय पदार्थ कमी करत असल्याने सुपीकता कमी करते.

कमाई कमी होते. सेंद्रिय पदार्थाच्या कमी पातळीमुळे लहान कण एकत्र ठेवण्यास असमर्थता.

ओलावा कमी होतो आणि त्यामुळे कॉर्न सहजपणे कापले जाऊ शकते.

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

त्याच्या शेताकडे पहा.

जंत रसायन

विघटन करणारा

फवारणी न करता

असायचा

- जास्त मगागतीमुळे मातीची धूप होते आणि जास्त मगागतीमुळे मातीची झीज होते आणि यामुळे परस्परावलंबनासाठी महत्वाच्या असलेल्या जैविक कमतरता निर्माण होतात.

- पारंपारिक शेतीमध्ये, शेतात एकच पीक घेतल्यास पोषक तत्वांचा पुनर्वापर होण्यास वेळ लागतो आणि त्यामुळे वनस्पती आणि प्राण्यांची विविधता कमी होते.
- पारंपारिक शेतीमुळे जैवविविधतेवर परिणाम होतो. यामुळे लहान आणि सूक्ष्म जीवांची संख्या आणि क्रियाकलाप कमी होतात. परागकणांची संख्या देखील कमी होते आणि उत्पादन देखील कमी होते.

पझल अँड सॉल्व्ह शेतीच्या पर्यायी पद्धती कोणत्या असू शकतात याचा विचार करत आहेत जे परिणामी, सुरतमध्ये कृषी उत्पादन करता येते.

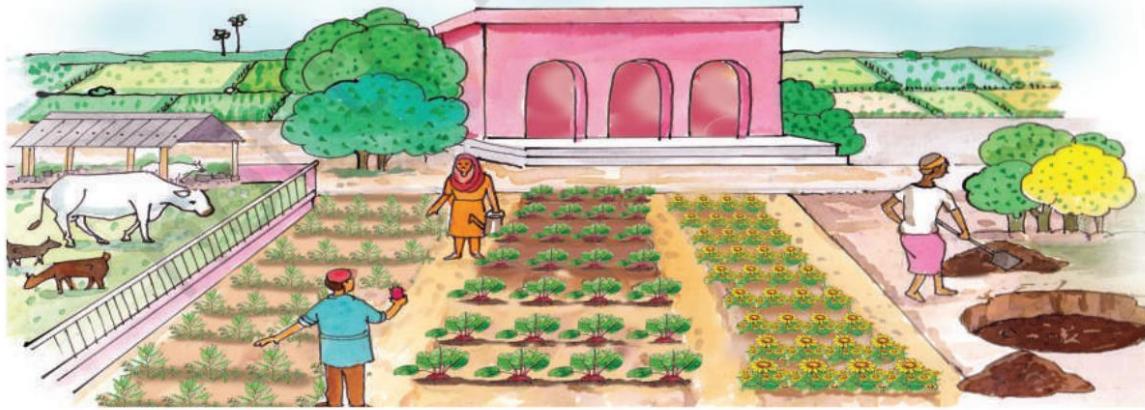
घराकडे चालत असताना, त्याचे लक्ष एका शेताकडे गेले जिथे त्याला एक गोठा दिसला ज्यामध्ये गुरेढोरे आणि अनेक प्राणी शेतात फिरत होते. त्या शेतात मुख्य पिकासोबतच इतर अनेक प्रकारची पिकेही दिसली. शेताच्या आजूबाजूला झाडांची सीमा होती. ते त्या शेतात शिरलेने जिथे शेतकरी गोपीचरण शेण आणि गव्हाचे खत पसरवत होते. त्याला जमिनीवर काचूचे गोळे दिसले. या शेतात सगळं नैसर्गिक दिसत होतं. रसायने नव्हती.

आजकाल मी पाहिले आहे की लोक बाजारात आवाज करत आहेत.
या श्रेणीतील खाद्यपदार्थ खरेटी करायला आवडेल.
करा

कोणताही आढऱ्येढे न घेता तो मैदानात उतरला.

गोपीचरण यांनी सांगितले की या शेतीपूरक शेती पद्धती आहेत. उत्पादन सेंद्रिय असेल.

सेंद्रिय शेती

सेंद्रिय शेती

.सेंद्रिय शेती किंवा ते काय आहे?

सेंद्रिय शेतीमध्ये असे मानले जाते की वनस्पती, प्राणी आणि मानव एकमेकांशी घनिष्ठपणे जोडलेले आहेत, जसे आकृतीमध्ये दाखवले आहे. म्हणून, सेंद्रिय शेतीचे प्राथमिक उद्दिष्ट सुरक्षित कृषी उत्पादनांचे उत्पादन करणे आणि प्रजनन क्षमता, अन्न गुणवत्ता, पर्यावरण आणि हवा राखणे आणि सुधारणे हे आहे. सेंद्रिय शेतीमध्ये खते, वाढ घटक किंवा कीटकनाशके यांसारख्या कोणत्याही कृत्रिम रसायनांचा वापर पूर्णपणे टाळला जातो. सेंद्रिय शेती बाह्य साधनांवरील अवलंबित्व कमी करते आणि पर्यावरणीय घटकांचा आणि प्रक्रियांचा सर्वोत्तम वापर करून जास्तीत जास्त उत्पादकता देते ज्यामुळे शेवटी पिकाचा लागवडीचा खर्च कमी होतो. ही एक प्रकारची शेती आहे जिथे सेंद्रिय खत, जैव खते वापरून आणि पीक फेरपालट इत्यादी पर्यावरणपूरक पद्धतीचा अवलंब करून पिके घेतली जातात. कृत्रिम रसायने आणि खतांचा वापर पूर्णपणे प्रतिबंधित आहे.

च. जैविक उत्पादने

एकदा मर्स्त मामाली भेया

मला सांगण्यात आले की गाईचे
शेण खत म्हणून वापरले जाते.

पिकांचे अवशेष आणि व्हॅमकोट

ते सेंद्रिय आहे.

खत.

हेट्टीर भूम

सर अब्द्योदेन यांच्या नावाने सेंद्रिय शेती

मी संकल्पना दिली. त्याना आधुनिक सेंद्रिय
शेतीचे जनक असेही म्हटले जाते.

भारतातील सेंद्रिय शेती

भारतात, केरळ, उत्तराखण्ड, गुजरात, राजस्थान, कर्नाटक, हिमाचल प्रदेश, उत्तर प्रदेश, ओडिशा आणि मयुराम या राज्यांसह अनेक राज्ये सेंद्रिय शेतीमध्ये मोठे योगदान देतात. सर्व राज्यांपैकी, भारताने सेंद्रिय प्रमाणन अंतर्गत सर्वांत जास्त योगदान दिले आहे, त्यानंतर हिमाचल प्रदेश आणि राजस्थानचा क्रमांक लागतो. सकाम हे पूर्णपणे सेंद्रिय राज्य घोषित झालेले पहिले राज्य होते. जवळजवळ सर्वच सेंद्रिय शेतीखाली आहे.

क्रियाकलाप

तुमच्या जवळच्या शेतात लावलेल्या योग्य पिकांचे बियाणे गोळा करा. तुमच्या शाळेच्या स्वयंपाकघरातील बागेत हे बियाणे पेरा. लागवडीसाठी फक्त सेंद्रिय पद्धतीचा वापर करा आणि लागवडीकडे बारकाईने लक्ष द्या.
ते ठेवा.

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

संपूर्ण भारताचे पूर्णपणे सेंद्रिय दृश्य

सक्षम सरकारने जैविक उपक्रम सुरु केला. राष्ट्रीय सेंद्रिय उत्पादन योजना NPOPIM

नमूद केलेल्या मार्गदर्शक तत्वाचे पालन करून संपूर्ण शेती जमीन सेंद्रिय व्यवस्थापन प्रणालीमध्ये रूपांतरित करण्यासाठी सिवकीम बायो-मिशन सुरु करण्यात

आले. भारत सरकारने १५ जानेवारी रोजी सकाम येथे पहिला जैविक संसाधन विकास कार्यक्रम सुरु केला आहे.

२०१५ मध्ये याची घोषणा करण्यात आली आणि तो राष्ट्रीय जैवतंत्रज्ञान दिन म्हणून साजरा केला जातो. शक्य तितक्या कमी प्रमाणात फक्त वाढवा.

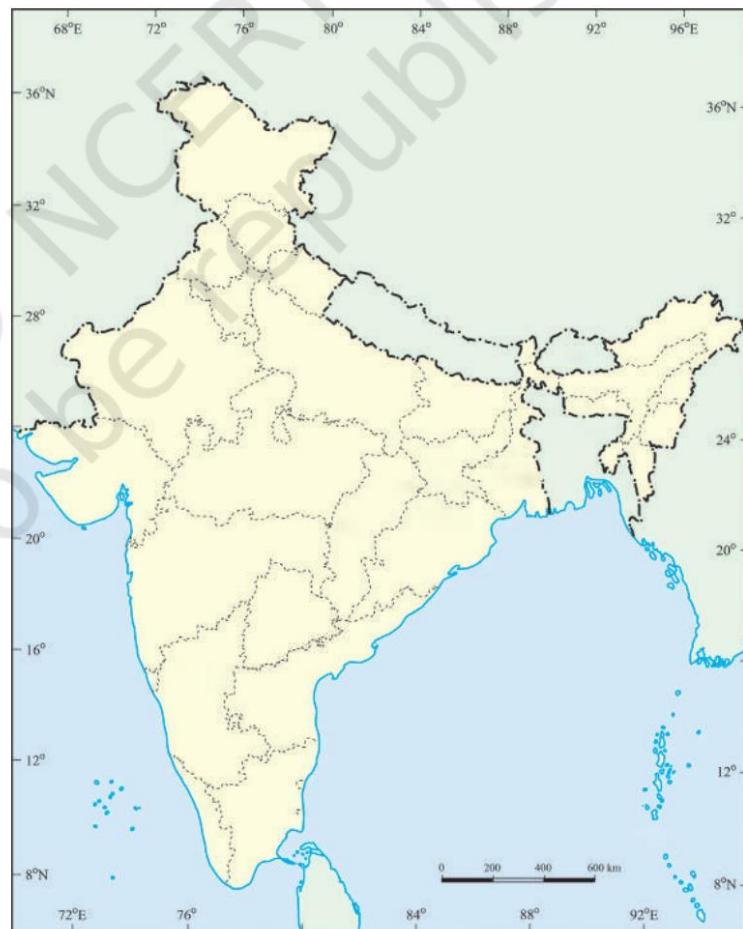
सजायन फुले आणि धान्ये यांसारखे उत्पादन घेऊन उत्सवात येतात. उहविभेन्याम्सपासून सर्वोत्तम उत्पन्नासाठी

पुरस्कारही दिले जातात. शेतकऱ्यांना किफायतशीर कृषी कर्ज देखील दिले जाते.

क्रियाकलाप

सेंद्रिय शेतीला हातभार लावणारे मंचुरिया राय यांचे काही निष्कर्ष खालीलप्रमाणे आहेत. वेगवेगळे रंग

सेराईक ओळखणे. निर्देशांक तयार करण्यासाठी तुमच्या मेंदूचा वापर करा.

सेंद्रिय शेती

सेंद्रिय शेती

धनपत सपकोटा हे सिक्कीमचे एक पुरस्कार विजेते गतिमान शेतकरी आहेत. सुरुवातीला त्यांनी घरगुती वापरासाठी भात आणि बाजरी लागवड केली. जेव्हा राय यांनी सेंद्रिय शेती सुरू केली तेव्हा त्यांनी पारंपारिक शेतीपेक्षा सेंद्रिय शेती पद्धती स्वीकारल्या.

यामुळे अर्थव्यवस्थेत उणाता आणि प्रदर्शनाचा अर्थसंकल्प समाविष्ट करण्याची संघी निळाली, ज्यामुळे सेंद्रिय शेती सुरू करण्यास मदत होईल.

दानमकाफमदाद माली. सुरुवातीला उत्पादन कमीत कमी दोन वर्षे खुपच कमी राहिले, जे सात आकड्यांपर्यंत घसरले, तर त्याने त्याचे

शेती प्रणाली वापरल्याबद्दल खन्यवाद, त्याच्या जमिनीच्या एका भागात त्याने पूर्णपणे सेंद्रिय शेती केली तर दुसऱ्या भागात त्याने अंशत: सेंद्रिय शेती केली जिये तो रासायनिक खते आणि कीटकनाशके वापरत राहिला. निकाळांमुळे उत्पादनात त्वरित सुधारणा दिसून आली. तथापि, एक-दोन वर्षांनी त्याला लक्षात आले की किमती कमी होत आहेत. यामुळे शेतीतील त्याला त्याचे संपूर्ण शेत सेंद्रिय शेतीत रूपांतरित करण्यास पटले. यासोबतच त्याने सेंद्रिय खांबांचा वापर करून योगा करायला सुरुवात केली.

रोग आणि कीटकोंपासून वनस्पतीचे संरक्षण करण्यासाठी, त्यांनी स्थानिक पातळीवर उपलब्ध असलेल्या वनस्पती आणि प्राण्यांच्या उत्पादनापासून व्यतःचे सेंद्रिय कीटकनाशके, बुद्धीनाशके आणि कीटकनाशके बनवण्यास सुरुवात केली आणि त्याना ते प्रभावी असल्याचे आढळले. पशुपालन आणि पशुधन बंधन

पण त्याने त्याकडे लक्ष दिले का?

चि. धनपत सपकोटा
त्याच्या शेतात

आज त्याच्याकडे दुभत्या गायी आहेत म्हणून तो सेंद्रिय दूध देखील विकतो. ती तिच्या शेतासाठी गायीकडून खत आणते. त्यांनी त्यांच्या शेतावर विमकोट युनिटची स्थापना केली. ते चेरी टोमेंटो, फुलकोबी, टोमेंटो आणि कॉर्न आलटून पालटून पिकवतात. ते त्यांचे सेंद्रिय उत्पादन साकुम सुईम साकुम बटरफ्लाय हायब्रिडायझेशन फॅक्टरी आणि साकुम राय सहकारी पुरवठा आणि विपणन महासंघ लिमिटेड, सामफेड यांना विकतात. त्यांच्या उत्पादनाचा मोठा भाग स्थानिक घरांमध्ये घरगुती वापरासाठी विकला जातो. निरोगी जीवन जगण्यासाठी आपण सर्वांनी सेंद्रिय शेती पद्धतीचा अवलंब केला पाहिजे असे त्यांचे मत आहे.

स्रोत कृषी विभाग

धनपत सपकोटा यांच्या अनुभवातून शिकून, आपल्याला दिसून येते की भविष्यातील सेंद्रिय शेती ही गाय आहे.

महशी मेढऱ्या आणि शेळ्यांसारख्या शेती प्राण्यावर अवलंबून असतात.

शेतीमध्ये या प्राण्यांची अनेक महत्वाची भूमिका आहे. त्यांचे शेण आणि मूत्र खत म्हणून वापरले जाते आणि कीटक आणि रोगांच्या व्यवस्थापनात देखील वापरले जाते. हे प्रजनन क्षमता वाढवतात.

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

रंगीत फुलांचे रोप

चेनोफोडियम अँगेलन

जंगली ओट्स

गवत

च. सामान्य तण

क्रिश फामाका

सेंद्रिय शेती आपल्यासाठी किती उपयुक्त आहे?

सेंद्रिय शेती आपल्याला अन्न आणि चारा, फायबर, संपत्ती, जंगले आणि वनस्पती आणि शेतीपासून मिळणारी फुले पुरवते. आपण त्यात सेंद्रिय खत टाकतो त्यामुळे जैविक क्रिया वाढते. उदाहरणार्थ, सेंद्रिय शेती अंतर्गत, गोगलगाय आणि इतर फायदेशीर जीवांची संख्या जोरदार वाढते. असे जीव वनस्पतीना अन्नाची उपलब्धता वाढवतात. अशा वनस्पती आपल्याला हानिकारक रसायनांपासून मुक्त अन्न देतात. सेंद्रिय शेतीमुळे रसायनाचा वापर कमी होतो, त्यामुळे हवा आणि जल प्रदूषण कमी होते.

च. मचांग

सेंद्रिय शेतीमुळे होणारे फायदे केवळ शेतकरी समुदायाचे जीवन सुधारत नाहीत तर मौल्यवान नैसर्गिक संसाधने आणि पर्यावरणाचे जेतन करण्यास देखील मदत करतात. सेंद्रिय शेतीचे इतर फायदे खालीलप्रमाणे आहेत.

- प्रजनन क्षमता सुधारणे: सेंद्रिय

शेतीमुळे प्रजनन क्षमता वाढते. यामुळे वनस्पतींच्या

पोषक तत्वांचा पुरवठा आणि धारणा सुधारते. यामुळे कृषी उत्पादन उच्च पातळीवर राहते आणि ते शाश्वत बनते.

- पाण्याचा वापर आणि गरज कमी करणे

हिरव्या खताचा वापर आणि पीक फेरपालट यासारख्या सेंद्रिय शेती पद्धतींमुळे मातीची गुणवत्ता सुधारते ज्यामुळे सुपीकता वाढते.

सेंद्रिय शेती

मातीची धूप रोखण्यासाठी हे खूप प्रभावी आहे. यामुळे पाणी धरून ठेवण्याची क्षमता वाढते आणि मुळे सहजपणे आत प्रवेश करू शकतात. तसेच, शेतकऱ्यांना विविध पिके घेण्यासाठी कमी पाण्याची आवश्यकता असते.

, सुरत जैवशान्स

सेंद्रिय शेतीचा अवलंब केल्याने, शेतकरी आणि शेतमजुरांना सुरक्षित कामाचे वातावरण आणि तरुणांना फायदे मिळतात.

शेतीमध्ये काम करणारे मोठ्या संख्येने लोक कृषी रसायनांच्या वापरावर अवलंबून आहेत हे ज्ञात आहे.

यामुळे, अनेक आजारांचा प्रादुर्भाव होतो.

मल्चिंग म्हणजे वाळलेल्या पैंढ्या किंवा कंपोस्टसारख्या सेंद्रिय पदार्थाचा एक थर जो पाण्याचे बाब्यीभवन रोखण्यासाठी, सुपीकता सुधारण्यासाठी आणि तणांची वाढ कर्मी करण्यासाठी लावला जातो.

- हवेची गुणवत्ता सुधारणे जेव्हा कीटकनाशकांचा वापर केला जात नाही तेव्हा अन्न आणि पाणी दूषित होण्याचा धोका खूपच कमी होतो. जैविक शेतीमुळे मानवी आणि प्राण्यांचे धोके कमी होतात आणि सेवांचा दर्जा सुधारतो. प्रदूषण पातळी कमी करून पर्यावरण स्वच्छ ठेवण्यास देखील मदत होते.

. अधिक जैवविविधता

सेंद्रिय शेतीमुळे वन्य वनस्पतींना स्थान मिळते. सेंद्रिय शेतीच्या आजूबाजूला असलेल्या जिमिनीवर अनेक प्रकारच्या वन्य वनस्पती आहेत ज्या वन्यजीवांसाठी फायदेशीर आहेत. ही झाडे मध्यमाशया आणि फुलपाखरांसाठी महत्वाची आहेत. लेडीबग हा एक प्रकारचा बीटल आहे जो पिकांसाठी हानिकारक असे अनेक कीटक खातो. सर्व प्रकारच्या वनस्पती, प्राणी आणि इतर सजीव वस्तू जगाशी सुसंगतपणे एकत्र असित्यात आहेत.

होय.

उपक्रम .

तुमच्या सभोवतालचे निरीक्षण करा आणि तुम्हाला दिसणाऱ्या विविध प्राण्यांची आणि वनस्पतींची यादी बनवा. तुमची निरीक्षणे तुमच्या वहीत नोंदवा.

प्राणीची वर्णना	लोरा

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

उपक्रम .

कोणत्याही सेंद्रिय आणि पारंपारिक शेतीला भेट द्या आणि वनस्पती आणि प्राण्यांमधील फरक पहा. या शेती पद्धती आणि जैवविविधतेतील फरकांबद्दल तुमचे निष्कर्ष प्रकाशकासमोर सादर करा.

उपक्रम .

दोन मक्याचे नमुने आणा, एक सेंद्रिय शेतीतून आणि दुसरा पारंपारिक शेतीतून. आता तुमच्या शंकांच्या मदतीने प्रत्येक कारच्या एकूण कार्यरत भागांची संख्या मोजा. सेंद्रिय शेतीच्या कामाचे जीवनचक्र नोंदवून.

.जैविक पातळीवर जैवविविधतेचे महत्त्व

फाम

आपल्या परिसंस्थेसाठी जैवविविधता हा एक महत्त्वाचा आधार आहे. अनेक प्रजार्तीचे वास्तव्य असलेले अधिवास पर्यावरणीय बदलांशी अधिक चांगल्या प्रकारे जुळवून घेत असल्याचे दिसून आले आहे. अनेक पर्यावरणीय क्रियाकलाप जैवविविधतेमुळे प्रभावित होतात.

एफ. परागण

. परागण

मधमाश्या, जंगली मधमाश्या आणि सेंद्रिय धान्यांच्या कृषी तंत्रज्ञानाच्या धोरणावर अधिक व्याप्ती आणि विविधतेचा परिणाम होतो. अशाप्रकारे सेंद्रिय शेतीमुळे आजूबाजूच्या वातावरणात फुलांच्या वनस्पतींचे परागीकरण सुधारते.

उपक्रम .

सेंद्रिय शेतीत जा. शांत बसा आणि डोळे बंद करा आणि परागकण करणाऱ्या कीटकांचा आवाज ऐकण्याचा प्रयत्न करा. त्याला ओळखण्याचा प्रयत्न करा. डोळे उघडा आणि वेगवेगळ्या फुलांकडे येणाऱ्या परागकण कीटकांचे आवाज ऐका. एखाद्या व्यक्तीकडून किंवा तुमच्या स्वतःच्या संशयावरून हे कट ओळखण्याचा प्रयत्न करा.

यासाठी नोट्स या कट आउट डी मॉडेल्सचा वापर करू शकतात. विद्यार्थ्यांना या मॉडेल्सना स्पर्श करण्याची आणि अनुभवण्याची परवानगी दिली जाऊ शकते.

सेंद्रिय शेती

दोन मधमाळ्यांमधील संवाद

चेकुयेथेपीकुमधमाळ्या, आमच्या शेजारच्या गावातून मधमाळ्या गायब झाल्याबद्दल

तुम्ही ऐकले आहे का?

पिकू, हो चेकू, मी याबद्दल काही मधमाळ्या पाळणाऱ्यांनी बोललो.

ते करा आणि ऐका. तो सांगत होता की सारेगावचे
मधमाळ्यापालक दरवर्षी त्यांच्या जवळजवळ सर्व
मधमाळ्या गमावत आहेत.

तपासा, पण आमच्याकडे असा वेळ नाही. शेतकरी आळ्याच्या बागा लावत आहेत आणि आबा आणि मध दोन्हीचे उत्पादन घेत आहेत.

तुम्ही करत आहात का?

पिकू: गेल्या काही वर्षात आपली लोकसंख्या वाढली आहे. त्यामुळे आळ्याचे उत्पादन वाढत आहे.

येक वष।

चेकुटोपास गावात मधमाळ्यांच्या संख्येत ही घट होण्याचे संभाव्य कारण काय असू शकते?

पिकूस गावातील शेतकरी अजूनही त्यांच्या आळ्याच्या बागेत रासायनिक खते आणि कीटकनाशके बापरतात जे आपल्यासाठी आणि आपल्या पर्यावरणासाठी हानिकारक आहे.

हे तुमच्यासाठी हानिकारक आहेत. मला वाटत की हे रसायन मधमाळ्यांच्या कमी संख्येसाठी जबाबदार आहे.

चेकू, आनंदाने देवाचे आभार मानतो की आम्ही या गावात राहतो. शेतील प्रत्येकजण सेंद्रिय शेती करतो. सर्वजण एकत्र राहतात. अधिक अंबा अधिक मध, सर्वजण आनंदी आहेत.

त्या गावातील शेतकऱ्यांनाही कोणी मार्गदर्शन करावे अशी माझी इच्छा आहे.

, लागवडीयोग्य जमिनीवरील मातीची धूप कमी करणे

सेंद्रिय शेतीमध्ये वाढवलेल्या जाती वनस्पतीमध्ये धूप झाल्यामुळे होणारे नुकसान कमी करतात. शेंगा आणि इतर खोलवर रुजलेली पिके मातीचे कण एकत्र

वांधण्यास मदत करतात आणि त्यामुळे मरव्याची धूप कमी होते. शिवाय, सेंद्रिय शेतीमध्ये सूक्ष्मजीवांची क्रिया जास्त असते ज्यामुळे पायाभूत सुविधांमध्ये

सुधारणा होते. मातीची पाणी धरून ठेवण्याची क्षमता वाढते आणि ती जास्त पाणी शोधून घेते आणि जास्त काळ ओलसर राहते. यामुळे वाढून जाणाऱ्या पाण्याचा

नाश कमी होतो आणि त्यामुळे जमिनीचे नुकसान होते.

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

. शेण आणि इतर सेंद्रिय पदार्थाचा वापर

पारंपारिक कुरणांपेक्षा सेंद्रिय कुरणांमध्ये वनस्पती आणि प्राणी जास्त प्रमाणात आढळतात कारण त्यांच्यावर रासायनिक पशुवैद्यकीय औषधांचा परिणाम होत नाही. शेणातील जीवाणू शेणाचे विघटन आणि पुनर्वापर करण्यात मोठ्या प्रमाणात योगदान देतात आणि परिणामी उत्पादनाची गुणवत्ता सुधारतात.

च. शेणाचा ढीग

क्रियाकलाप .

गोशाळेला भेट द्या आणि काळजीवाहकाशी चर्चा करा • तो शेणाची प्रक्रिया कशी करतो • खत म्हणून वापरण्यासाठी किती वेळ लागतो

, नैसर्गिक कीटक कमी करणे

सेंद्रिय शेती फायदेशीर कीटकांच्या संख्येत लक्षणीय संतुलन साधते ज्यामुळे चिखल कीटक आणि उत्पादनाचे नुकसान कमी होते. काही कीटक पिकांसाठी हानिकारक असतात. प्रकटीकरण नियंत्रित आहे. सेंद्रिय शेतीमध्ये असे भक्षक कीटक मोठ्या प्रमाणात आढळतात.

काही उदाहरणे टेबलमध्ये दिली आहेत.

एफ. पंतग खाणारे नैसर्गिक शिकारी

निवडलेले तलाव आणि त्यांच्या शिकारींच्या यादी

कट कीटक	शिकारी कट करा
एफडीएस	लेस्वाग्लॅडीबगमिंट पायरेट बर्गिंग मट्स
कोबी लूप परजीवी वास्प कॅटरपिलर	मैनेटी पायरेट बग परजीवी वास्प
कटावम	परजीवी वास्पस

उपक्रम .

तुम्ही तुमच्या घराच्या वातावरणात बदल आणण्याचा प्रयत्न करू शकता. तुमच्या स्वयंपाकघरातील बागेत किंवा रोपवाटिकेत फुलांची रोपे लावा आणि सेंद्रिय खतांचा वापर करा. कोणतेही रासायनिक कीटकनाशके किंवा कृत्रिम खते वापरू नका. आवश्यक असल्यास, कीटक नियंत्रित करण्यासाठी नैसर्गिक साधनांचा वापर केला जाऊ शकतो किंवा

सेंद्रिय शेती

च. सेंद्रिय शेती शेतातील प्राणी आणि मानवांना एकमेकांशी जोडते

आजार. जेव्हा या झाडांना फुले येतात तेव्हा तुम्हाला त्यावर अनेक कट दिसतात. या परागकणांना ओळखण्याचा प्रयत्न करा आणि त्यांची नोंद ठेवा.

शाडकोश

शेतीयोग्य जमीन म्हणजे अशी जमीन जी लागवड करता येते आणि पिके घेण्यासाठी वापरली जाऊ शकते.

जैवविविधता म्हणजे पृथ्वीवरील प्राणी, वनस्पती आणि सूक्ष्मजीव यासारख्या जीवनातील विविधता.

जैविक खते हे मातीतील जिवंत जीव आहेत जे वनस्पतींच्या वाढीस मदत करतात.

पारंपारिक शेती म्हणजे रासायनिक खते आणि कीटकनाशके वापरून फळे आणि भाज्या यांसारख्या वनस्पती वाढवण्याची प्रक्रिया.

कत्तल आहे.

हिरव्या खताची रोपे किंवा पिके जी परत नांगरली जातात

माझे.

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

अन्न उत्पादकांच्या वाढत्या मागणीची पूर्तता करण्यासाठी ग्रीन प्रांत कीटकनाशके, खते आणि इतर खतांच्या उत्पादनात वेगाने प्रगती करत आहे.

कमी उत्पादन देणाऱ्या पिकांचा वापर.

अधिवास म्हणजे प्राणी, वनस्पती किंवा इतर सजीवांचे नैसर्जिक घर किंवा वातावरण.

कीटक म्हणजे एक विनाशकारी कीटक जो पिके, अन्न, पशुधन इत्यादीवर हल्ला करतो.

गवत आणि इतर लहान वनस्पतींनी झाकलेले कुरण जे प्राण्यासाठी, विशेषत: गुरुद्वारे किंवा मैँग्यासाठी चरण्यासाठी योग्य आहेत.

ते योग्य आहे.

परागकण म्हणजे एक प्राणी किंवा कीटक जो वनस्पतीला फळे किंवा बिया तयार करण्यास मदत करतो. परागकण हे वनस्पतीच्या फुलाचे परागकण त्याच किंवा दुसऱ्या फुलाच्या कलंकापर्यंत धेऊन जातात. हे परागकण केशरच्या अंडाशयातील अंड्याचे फलन करते.

शिकारी मांजरी शिकारी मांजरी इतर भक्ष्य खातात जे सहसा त्यांच्यापेक्षा लहान आणि कमकुवत असतात आणि अधिक पूर्णपणे आणि लवकर खाल्ले जातात.

जमिनीच्या पृष्ठभागावरून पाण्याचा किंवा पदार्थाचा प्रवाह.

गांडूळ शेती पद्धतीने कंपोस्ट कसे बनवायचे

कडकचूची गाडी. तण एक

वनस्पती जी अवांछित ठिकाणी वाढते, विशेषत: बागेत किंवा शेतात, जिथे ते उष्णतेमुळे वाढलेल्या रोपांना वाढण्यापासून रोखते.

आपण शिकलो आहोत

, कृषी फायटोसैनिटरी रसायने माती पूरक पीक आणि पशुधन म्हणून वर्गीकृत आहेत साठी अन्न नियोजक.

· पारंपरक कृष पतयके कारण हरत आंत सेकृष उपादन मजबरदत वृई।

, कृषी फायटोसैनिटरी रसायने अन्नाला हानी घोहोचवतात आणि आपल्या हवेवर आणि पर्यावरणावर नकारात्मक परिणाम करतात.

होय.

· सेंद्रिय शेती म्हणजे पर्यावरणपूरक शेतीचा अवलंब करणे.
शेती कंपन्या.

· एनपीओपीने भारताला पहिले पूर्णपणे सेंद्रिय राज्य म्हणून घोषित केले आहे.

सेंद्रिय शेती

, सेंद्रिय शेतीमध्ये शेतीतील प्राणी महत्वाची भूमिका बजावतात
शेती.

- सेंद्रिय शेतीमुळे सुपीकता वाढते आणि मक्याचे प्रटूषण कमी होते.
मातीची धूप आणि पाण्याची गरज.
- सेंद्रिय शेती सुरक्षित पद्धती प्रदान करते
आणि ते चांगल्या दर्जाची का आहे?
- सेंद्रिय शेती जैवविविधतेने समृद्ध आहे.
- जैवविविधता अनेक जीवांच्या कार्यात मदत करते.
शिष्टाचार.

आयस

- खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

मी. शेतीमध्ये कोणत्या प्रकारची कृत्रिम रसायने वापरली जातात?

आणि ते

दुसरा. पारंपारिक शेती करा. पारंपारिक शेती पद्धतीचे दीर्घकालीन परिणाम होऊ शकतात

तिसरा. सेंद्रिय शेतीमुळे प्रजनन क्षमता कशी वाढते?

चौथा. पारंपारिक शेतीपैक्षा सेंद्रिय शेतीसाठी वनस्पती आणि प्राण्यांमध्ये अधिक विविधता आवश्यक आहे.

सेंद्रिय शेती मातीची धूप कमी करण्यास कशी मदत करते

v. सेंद्रिय शेती कीटक आणि तण नियंत्रित करण्यास कशी मदत करते? कीटकनाशकांची दोन उदाहरणे द्या.

सातवा. जैविक उत्कांतीत प्राणी महत्वाची भूमिका बजावतात

शेती. कृपया मला गोष्ट सोंगा.

- पुढील वाक्यासाठी एक शब्द लिहा.

मी. तण नियंत्रणासाठी युस्थेटिक रसायन.

दुसरा. वनस्पतींच्या अवशेषांसाठी पेंडा किंवा कंपोस्ट सारख्या सेंद्रिय पदार्थांचे अनेक धर

शेतीच्या पाण्याचे बाजीभवन.

तिसरा. परागीकरणात मदत करणारा जीव.

चौथा. हानिकारक कटांवर नियंत्रण ठेवणारे फायदेशीर कट.

- रात्रभर.

मी. सेंद्रिय शेतीमध्ये त्याचा वापर पूर्णपणे प्रतिबंधित आहे.

आहे

दुसरा. जैवविविधता जास्त आहे. साकुम जैविक दिवस

शेत.

तो दरबर्ही साजरा

केला जातो.

, कृपया योग्य उत्तरावर खूण करा.

मी. ते सेंद्रिय शेतीत वापरले जात नाही.

जैविक कीटकनाशक

खत

दुसरा. भारतातील कोणते राज्य पूर्णपणे सेंद्रिय राज्य म्हणून घोषित करण्यात आले आहे?

मत

गुजरात

हिमाचल प्रदेश सिक्कीम

खालीलपैकी कोणते उत्पादन भारतातून मोठ्या प्रमाणात निर्यात केले जाते?

कच्चा

फावडे

गाथलहान

. प्रश्न अ आणि प्रश्न ब जुळवा.

संभ अ	संभ ब
आधुनिक सेंद्रिय शेतीचे जनक	कुरणात चरणे
ब. तंत्रनाशक	सेंद्रिय प्रमाणनाखालील सर्वांत मोठे क्षेत्र
मध्य प्रदेश	सर औब्येलॉट्ट

. विधान वाचा आणि सत्य की खोटे ते पहा.

मी. कीटक आणि रोग व्यवस्थापनासोबतच सेंद्रिय शेतीमध्ये शेण आणि मूत्र खत म्हणून वापरले जाते.

आहे.

दुसरा. कोट हे पारंपारिक शेतीमध्ये वापरले जाणारे एक जंतनाशक रसायन आहे.

तिसरा. सेंद्रिय शेतीमध्ये परागकणांची संख्या कमी असते.

एक पारंपारिक शेती.

. प्रकल्प उपक्रम

मी. तुमच्या जवळच्या शेताला भेट द्या आणि जाणून घ्या

क्षेत्राचे ज्ञान.

खाकसानाचे नाव.

सेंद्रिय शेती

तो कोणत्या प्रकारची शेती करतो? तो त्याच्या
शेतात कोणत्या प्रकारची खते वापरतो? त्याच्या शेतात कोणत्या प्रकारची पिके
घेतली जातात?

वर दिलेले तुमच्या शिक्षकांच्या आणि कर्मचाऱ्यांच्या मदतीने पुढील तयारी करा.ii. पदार्थातील
सेंद्रिय पदार्थ दर्शीविणारा तक्ता तयार करा.

खत.

तिसरा. सेंद्रिय शेतीसाठी उपयुक्त असलेल्या प्राण्यांचा कोलाज तयार करा.

सेंद्रिय शेतीचे आधारस्तंभ

ते बराच काळ असू शकते.
पारंपारिक पद्धतीने काम करणे
रसायने मिळाल्यानंतरही
मी त्याला भेटू शकतो.

शेती भेट आणि शेतकरी हमत सिंग आणि शेतकरी गोपीचंद यांच्याशी संवाद यामुळे कोडी आणि कोडी तयार करण्यास मदत झाली.

शेतीच्या पानाबद्दल बरीच माहिती द्या. पारंपारिक आणि सेंद्रिय शेती पद्धतीची तुलना केल्यानंतर, पहेली आणि बुझो यांना शाश्वत जीवनासाठी सेंद्रिय शेतीच्या फायद्यांबद्दल समुदायात जागरूकता पसरवायची होती. त्यांना सेंद्रिय शेतीबद्दल अधिक जाणून घ्यायचे होते जेणेकरून ते शाळेत होता की उत्पादन सेंद्रिय असेल. पारंपारिक पद्धतीचे पालन करणारे शेतकरी कसे करतात याबद्दल त्यांना अधिक जाणून घ्यायचे होते

सेंद्रिय शेती पद्धतींवर बचत कशी करता येईल? तो त्याच्या स्थानिक कृषी सहकारी संस्थेच्या कार्यालयात गेला.

एक असा समाज जो त्याच्या सर्व जैविक फायद्यांनी बनलेला होता

च. कृषी सहकारी संस्थेच्या कार्यालयात

या प्रकारच्या सेंद्रिय शेती पद्धतीबद्दल अधिक जाणून घेण्यासाठी, सहकारी संस्थेला भेट द्या.

मुख मैना देवीना भेटायला गेला.

तर

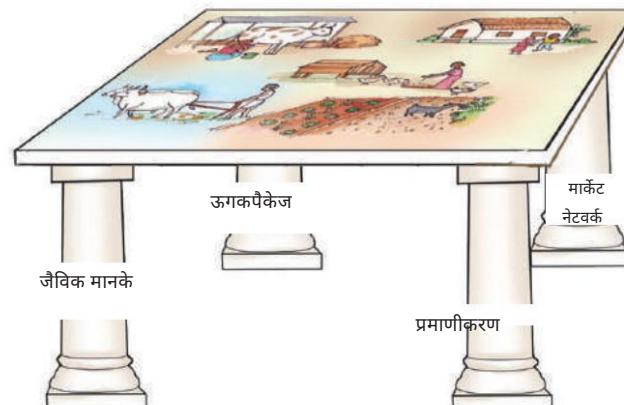
मैना देवी ही सेंद्रिय शेतीत मदतनीस आहे. या घटकांपासून सेंद्रिय शेती म्हणजे काय?

तांबकाहा.

सेंद्रिय शेती खालील मुख्य आधारस्तंभांवर भरभराटीला येते, यापैकी कोणत्याही एका स्तंभाचा अभाव ही शेती व्यवस्था नष्ट करू शकतो.

- . जैविक मानक
- . उद्योग पैकेजेस
- . प्रमाणन आणि नियामक
- . यंत्रणा बाजार नेटवर्क

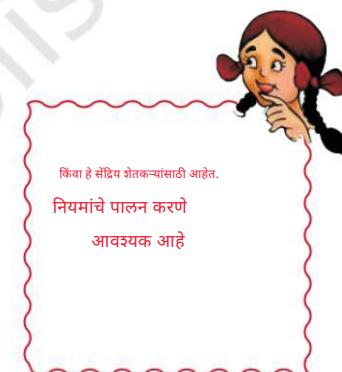

सेंट्रिय शेतीचे आधारसंभ

सेंट्रिय मानके आणि निकष

सेंट्रिय उत्पादने ताजी आणि चांगल्या पौष्टिक गुणांनी परिपूर्ण असावीत. सेंट्रिय शेतीवरील सर्व शेतीविषयक कामे एकमेकांशी समन्वय साधून कार्यक्षमतेने पार पाडली पाहिजेत. सर्व नैसर्गिक प्रणाली आणि वनस्पती आणि प्राण्यांशी संबंधित जीवांमध्ये परस्परावलंबन असले पाहिजे.

जैविक मानके आणि निकष जैविक उत्पादने आणि उत्पादनांची गुणवत्ता सुनिश्चित करतात. प्रमाणपत्रासाठी पैकेजिंग आणि लेबलिंग नियमांचे पालन करणे आवश्यक आहे. ही सेंट्रिय शेती आणि त्याच्या उत्पादनांचे व्यवस्थापन करण्यासाठी एक गुणवत्ता नियंत्रण यंत्रणा आहे.

किंवा हे सेंट्रिय शेतकऱ्यांसाठी आहेत.

नियमाचे पालन करणे

आवश्यक आहे

रूपांतरण आवश्यकता

जैविक व्यवस्थापनाची सुरुवात आणि पीक आणि/किंवा पशुपालनाचे प्रमाणन यामधील कालावधीला संक्रमण कालावधी भणतात. याला सन्मान काळ असेही म्हणतात. पशुधनासह संपूर्ण शेती साधारणपणे तीन वर्षांच्या कालावधीत NPOP द्वारे प्रदान केलेल्या सेंट्रिय शेती पद्धतीसाठी राष्ट्रीय मानकांमध्ये रूपांतरित केली जाते.

काय केले पाहिजे?

सेंट्रिय शेतीचे आधारसंभ

सेंद्रिय शेतीच्या फायद्यांमध्ये काही कायदेशीर पैलू आहेत जे अन्न आणि पर्यावरण सुरक्षिततेचा विचार करतात. भारत सरकारच्या राष्ट्रीय सेंद्रिय उत्पादन कार्यक्रम (NPO) द्वारे प्रदान केलेले काही महत्त्वाचे राष्ट्रीय मानके आणि सेंद्रिय उत्पादन प्रमाणपत्रे खालीलप्रमाणे आहेत.

इथे चर्चा झाली.

- सेंद्रिय आणि पारंपारिक उत्पादनात फरक निर्माण करण्यासाठी बफर झोन किंवा नैसर्गिक अडथळा राखला जातो.

मला जायचे आहे.

- पारंपारिक इनपुटचे सेंद्रिय इनपुटमध्ये रूपांतर करण्यासाठी पुरेसा रूपांतरण किंवा संक्रमण कालावधी तीन वर्षांपेक्षा कमी आहे.

अधिक देणग्या दिल्या पाहिजेत. • जैविक उत्पादनासाठी सर्व मानक आवश्यकता रूपांतरण कालावधीच्या सुरुवातीपासूनच संबंधित बाबीवर लागू केल्या पाहिजेत.

- सेंद्रिय आणि पारंपारिक शेतीमध्ये बदल करण्याची परवानगी नाही.

- शेतीमध्ये वापरल्या जाणाऱ्या सर्व बियांने आणि लागवड साहित्य हे सेंद्रिय प्रमाणित असले पाहिजेत.

- शेतीच्या अन्न उत्पादनासाठी किंवा पशुखाड्याच्या वापरासाठी अनुवांशिकरित्या सुधारित जीएम पिके परवानगी नाही.

- सेंद्रिय शेतीसाठी मातीची रचना, सेंद्रिय पदार्थ, सुपीकता आणि जैवविधिता राखणे आणि सुधारणे आवश्यक आहे.

आहे.

- वनस्पती, प्राणी आणि सूक्ष्मजीवांपासून बनवलेले फक्त जैवविघटनशील सेंद्रिय उत्पादने वापरली जाऊ शकतात.

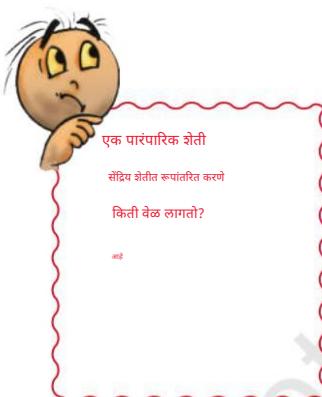
आहे.

- अपरिष्कृत जड धातू आणि इतर अवांछित पदार्थ जसे की मूळ लावा, खडक घन पदार्थ आणि सांडपाण्याचा गाळ मानवी मलमूत्र असलेले खत किंवा खते वापरण्यास मनाई असू शकते.

- कीटक रोग आणि तण नियंत्रणासाठी, पर्यावरणाशी संबंधित प्रक्रिया आणि उपायांचे व्यापकपणे पालन केले पाहिजे.

हे ऐकले जाईल.

सेंद्रिय शेती

- माती आणि जलसंपत्तीचा शाश्वत वापर आवश्यक आहे.

- पशुपालनात कोणत्याही कृत्रिम खाद्याचा वापर न करण्यासाठी कृषी कार्याना प्रोत्साहन दिले जाऊ शकते. अपेंगत्व असलेला

प्राणी

सेंद्रिय पद्धतीने पिकवलेल्या चाच्याची टक्केवारी

खायला दिले पाहिजे.

- शेतीमध्ये पीक विविधीकरण आणि स्थानिक पशुसंवर्धनाचा अवलंब करता येईल.

- सेंद्रिय शेतीने परिसंस्थेला फायदेशीर योगदान दिले पाहिजे आणि पीक उत्पादन आणि पशुपालन यांच्यात सुसंवादी संतुलन राखले पाहिजे.

- बियाणे पिकांची लागवड केवळ माती आधारित पद्धतीसह एकत्रित केली जाऊ शकते.
करू शकतो.

- जैविक उत्पादनांच्या संकरणात फक्त जैविक आणि भौतिक प्रक्रिया वापरल्या जातात.
हे अशा प्रकरणांमध्ये केले पाहिजे जिथे फक्त संकरितीकरण साधने वापरली जातात.

- जैविक पदार्थाच्या उत्पादनाच्या आणि संकरणाच्या प्रत्येक टप्प्यावर रासायनिक दूषिततेपासून संरक्षण आवश्यक आहे.

- जैविक संकरणात फक्त जैविक घटकांचा वापर करावा.

- साठवणूक आणि वाहतूक करताना पैकेज/कंटेनर योग्यरित्या सुरक्षित आहे याची खात्री करणे महत्वाचे आहे.
जेणेकरून त्यात कोणतेही जैविक उत्पादन नसेल.

- वीर्य उत्पादन, संकरीकरण आणि वितरण साखळीचे सामाजिकदृष्ट्या समतापूर्ण आणि पारदर्शक प्रशासन.
स्थिर शेतीच्या कामाचा वापर सुनिश्चित केला पाहिजे.

.उगाकपैकेज

उद्योग पैकेजेसकॉर्न मार्गदर्शक तत्वे आणि पद्धतीसमाविष्टशेती सेंद्रिय पद्धती
पिकांच्या वाढीसाठी हे स्वीकारले जाते. हे राष्ट्रीय जैविक मानके आणि निकषांवर आधारित आहेत. देशभरात सेंद्रिय
पिके वाढवण्यासाठी औद्योगिक पैकेजेस अजूनही विकसित होत आहेत. येथे आपण सेंद्रिय शेतीमध्ये पिके वाढवण्यासाठी
वापरल्या जाणाऱ्या काही मुख्य पद्धतींबद्दल चर्चा करू.

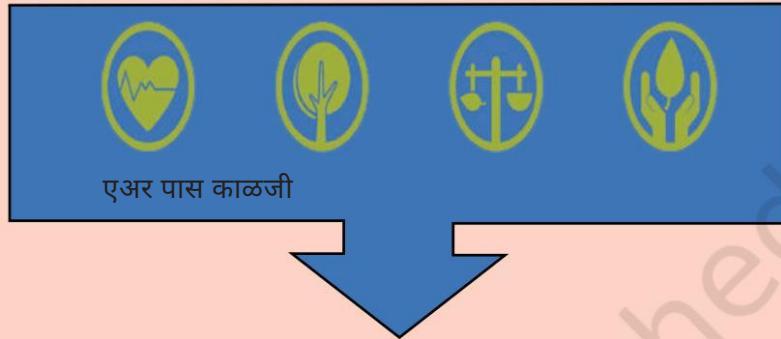
IFOAM कडून सेंद्रिय शेतीला मान्यता

सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी

इंटरनॅशनल फेडरेशन ऑफ ऑर्गॅनिक ऑपेरेकल्चर मूवमेंट्स (IFOAM) ची स्थापना

१९८९ मध्ये झाली. सध्या IFOAM चे मुख्यालय जर्मनीमध्ये आहे. जैविक विज्ञानासाठी सर्व देशांना एकत्र आणणे हे त्याचे उद्दिष्ट आहे. त्यात सेंद्रिय शेतीची चार तत्वे मांडण्यात आली आहेत.

मी ते सांगितले आहे.

y चे संत

हे तत्व सांगते की स्त्री आणि समुदायाचे आरोग्य पर्यावरणाच्या आरोग्यापासून वेगळे करता येत नाही आणि ती अशी पिके घेते जी प्राणी आणि लोकांच्या आरोग्याला चालना देतात.

पर्यावरणाचे सार परिसंस्थेवर आधारित असले

पाहिजे आणि ते टिकवून ठेवण्यास मदत केली पाहिजे. यामध्ये असे म्हटले आहे की उत्पादन पुनर्वर्पावर आधारित असले पाहिजे.

नापाताचे संत

शांतता करारात सेंद्रिय शेतीमध्ये सहभागी असलेल्यांनी सर्व स्तरांवर आणि सर्व शेतकरी, संकरित उत्पादक, पालक आणि ग्राहकांसाठी पारदर्शकता सुनिश्चित करावी यावर भर देण्यात आला आहे. सेंद्रिय शेतीमध्ये सहभागी असलेल्या सर्व लोकांना सर्वांना अन्न मिळावे आणि गरिबी कमी व्हावी.

सध्याच्या आणि भावी पिण्यांच्या

आरोग्यासाठी आणि कल्याणासाठी आणि पर्यावरणासाठी सेंद्रिय शेती काळजीपूर्वक आणि शाश्वत पद्धतीने व्यवस्थापित केली पाहिजे.

ओट्लुखोट्लडम. इंटरनॅशनल फेडरेशन ऑफ ऑर्गॅनिक फार्मिंग मूवमेंटने तयार केलेले सेंद्रिय शेतीचे तत्वे. NJAs व्हॉल्यूम. क्रमांक पान.

. उपल

<http://www.ifoam.bioenprinciplesorganicagricultureprinciple>

सेंद्रिय शेती

वियाणे आणि लागवड फेरुल्स

पिकांच्या रोपांची लागवड करण्यासाठी, स्थानिक प्रजातीचे सेंद्रिय बियाणे रोपे किंवा कंद अंकुर इत्यादी वनस्पतीचे भाग वापरावेत. जेव्हा प्रमाणित सेंद्रिय बियाणे आणि रोपे उपलब्ध नसतात, तेव्हा रासायनिक प्रक्रिया न केलेली पारंपारिक रोपे देखील वापरली जाऊ शकतात. अनुवांशिकरित्या सुधारित बियाणे तयार करणाऱ्या वनस्पती किंवा वनस्पती प्रजननकर्त्याचा वापर करण्यास परवानगी नाही. सेंद्रिय शेती अंतर्गत आम्ही

आम्ही कोणत्याही अनुवांशिकरित्या सुधारित पिकांचा वापर करत नाही.

स्थानिक प्राण्यांचे संगोपन आपल्या

सर्वांना माहित आहे की भारतात अनेक स्थानिक प्राणी आहेत. ही पशुधन पिके भारतीय कृषी परिस्थितीला कमीत कमी अनुकूल आहेत.

त्यांचे शेण आणि इतर टाकाऊ पदार्थ पिकांसाठी खत म्हणून आणि माती समृद्ध करण्यासाठी वापरता येतात.

गाईचे शेण

क्रियाकलाप

तुमच्या परिसरातील कोणत्याही गौशाळेला भेट द्या. पशुपालकांशी बोला आणि देशी नाल गार्याची नावे जाणून घ्या.

भास.

शेती करू नका.

जेव्हा एकापेक्षा जास्त शेतकरी एकाच जमिनीची लागवड करतात, तेव्हा ते मानले जाते त्याला शेती म्हणतात. सेंद्रिय शेती एकाच शेतात पिके वाढवण्यास आणि जनावरे वाढवण्यास प्रोत्साहन देते. यामुळे संसाधनांचे कार्यक्रम बंधन देखील होते. आपल्याला माहिती आहेच की पिके वाढवण्यासाठी प्राण्यांच्या शेणाचा वापर केला जातो.

पुनर्वापर करून त्याचे भूसा सारख्या वनस्पती कचन्यात रूपांतर करता येते प्राण्याला चारा दिला जातो. अंजाप्रकारे क्षेत्रात एक समुदाय स्थापन होतो.

चॅट शेती

सेंद्रिय शेतीचे आधारसंतंभ

एका जमातीद्वारे भात, मासे, बाजरीची पारंपारिक शेती
अरुणाचल प्रदेश

अरुणाचल प्रदेशातील लोअर सुबानसिरी जिल्ह्यातील झिरो घाट येथे राहणारा अपातानी आदिवासी समुदाय केवळ भारतातच नाही तर संपूर्ण जगात सेंद्रिय शेतीसाठी एक आदर्श मानला जाऊ शकतो. आपातानी लोक त्यांच्या उपजीविकेसाठी शेतीवर अवलंबून आहेत. भातशेती, मत्स्यपालन, पारंपारिक सेंद्रिय शेती या त्यांच्या स्थानिक शेती पद्धती आहेत.

आपातानी लोक त्यांच्या भातशेतांभोवती मजबूत कडा बांधतात आणि कडांवर बाजरी पिकवतात. अशाप्रकारे, ही प्रणाली मर्यादित उपलब्ध भातजमिनीचा वापर एकाच वेळी भात, मासे आणि बाजरी पिकवण्यासाठी विवेकीपणे करते आणि शेतीच्या जमिनीच्या सर्वोत्तम वापरांपैकी एक मानली जाते. भातशेतीना पारो पामुगाची विष्णा, डुकराची विष्णा, गाईचे शेण आणि भाताची साल, स्थानिक बिअर आणि ताज्या घरगुती पाण्याची राख यासारख्या वनस्पतींच्या टाकाऊ पदार्थांनी खतपाणी दिले जाते. शिवाय, भात कापणीनंतर, उरलेल्या गवताचे आणि गवताचे नैसर्गिक विघटन करून पिकांच्या अवशेषांचे गवत, पेंढा आणि तणांसह पुनर्वापर केले जाते. भातशेती तणनाशके आणि कीटकनाशके यांसारख्या कृषी रसायनांपासून मुक्त आहेत. आपटाणी शेतकरी भात, मासे आणि बाजरीच्या संकरित स्थानिक जारींद्वारे जैवविविधतेचे जतन करतातच, शिवाय शेतीमध्ये उपलब्ध संसाधनांचा कार्यक्षम वापर करून तिप्पट नफा मिळवतात.

ओट्राय एस.सी. पृष्ठ.

पूर्व भारतातील एक स्थानिक डॉंगराळ शेती पद्धत, आपटाणी भात आणि मत्स्यपालन. इंडियन जर्नल ऑफ एज्युकेशनल नॉलेज. विभाग

च. आंतरपीक

आंतरपीक म्हणजे एकाच

शेतात एकाच वेळी दोन किंवा अधिक पिके घेणे. पिके एकाच वेळी पेरली आणि कापली जाऊ शकतात किंवा वेगवेगळ्या वेळी पेरली आणि कापली जाऊ शकतात. आंतरपीक म्हणजे दोन किंवा अधिक प्रजातींचे संयोजन असू शकते ज्यामध्ये वार्षिक आणि बारमाही पिके दोन्ही समाविष्ट असू शकतात.

सेंद्रिय शेती अंतर्गत पीक उत्पादन आणि पर्यावरणीय गुणवत्ता सुधारते. आंतरपीक घेतल्याने जैवविविधता वाढते ज्यामुळे तणांवर चांगले जैविक नियंत्रण होते आणि मक्याची धूप कमी होते ज्यामुळे तण आणि रोगांचा प्रादुर्भाव कमी होतो. सेंद्रिय शेती अंतर्गत यशस्वी पीक उत्पादनासाठी आंतरपीक घेणे ही एक अतिशय महत्त्वाची पद्धत आहे.

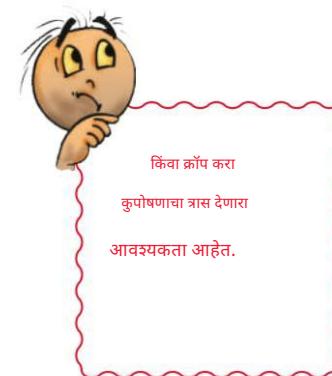
सेंद्रिय शेती

क्रियाकलाप

एका सेंद्रिय शेतीला भेट द्या आणि एका जमिनीवर किंती पिके घेतली जातात आणि ती एकमेकांसाठी कशी फायदेशीर आहेत ते पहा. तुमची निरीक्षणे एका वहीत नोंदवा.

कॉप एफ

एकाच शेतात एकाच हंगामात वेगवेगळी पिके घेतली जातात. दरवर्षी त्याच शेतात पिकांची फेरपालट केली जाते.

पिकांची निवड पिकांचे अवशेष आणि मुळांचे स्वरूप बदलून मातीचे आरोग्य सुधारण्यास मदत करते. पिकांची मालिका जंगलात अधिक विविधता आणि सूक्ष्मजीव समुदायाला प्रोत्साहन देते. त्याचप्रमाणे, मकासारख्या उच्च कार्बन-आयनीकरण गुणोत्तर असलेल्या पिकांना सोयाबीनसारख्या कमी कार्बन-आयनीकरण गुणोत्तर असलेल्या पिकांनी बदलून, सूक्ष्मजीव समुदायाला आधार मिळतो, त्यामुळे पीक चक्रात पोषक घटकांचे प्रमाण टिकून राहते. पीक रोटेशनमध्ये धान्य आणि चारा पिकांचा समावेश केल्याने आणि प्राण्यांचा कचरा आणि खत यासह सर्व उपलब्ध सेंद्रिय खतांचा वापर केल्याने उत्पादन वाढते.

उपक्रम

- भिकारी अन्न ऐका. दर तीन महिन्यांनी, त्या शेतात लावलेल्या पिकांची नोंद करा.
- शेतकरी कोणती पिके घेतात आणि त्यानंतर कोणती पिके घेतात ते शोधा. हा डेटा कोणत्याही विशिष्ट सारी उपलब्ध नाही यामुळे उत्तर प्रदेशातील शेतकऱ्यांमध्ये पीक लागवडीची लोकप्रियता वाढेल.
- पीक सर्वेक्षण तयार करा आणि ते मित्रांसोबत शेअर करा.

सेंद्रिय खताचा वापर करून, शेतीचे काम हे एक जिवंत व्यासपीठ मानले जाऊ शकते जिथे आपण वनस्पती वाढवतो. यामध्ये, सजीव प्राण्यांसह इंद्रिय आणि इंद्रियग्राही प्राणी यासह विविध सजीव प्राणी आहेत. हे सजीवांना जिवंत ठेवतात जे पिकांना पोषण देतात. म्हणून, देखभाल लक्षात घेऊन योग्य शेती पद्धतींचा अवलंब करता येईल. चि. सेंद्रिय खताचा थर लावा

सेंद्रिय शेतीचे आधारसंभव

च. सबेनारिया ऑलेटाएक महत्वाचा सामान्य हिरवळीचा खत पीक

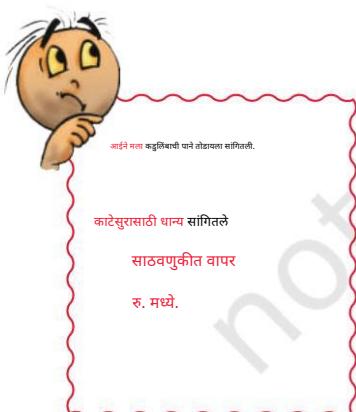

एफ. सॅनहेड्रॉन जास्मिन भारतातील एक सामान्य हिरव्या खताचे पीक

सर्वांच्या अस्तित्वासाठी आणि शाश्वत जीवनासाठी शेतीचे महत्त्व. सेंद्रिय शेती अंतर्गत, मका अशा प्रकारे ठेवला जातो की झाडांना आवश्यक पोषक तत्वे मिळतील. सुपीकता वाढवण्यासाठी सेंद्रिय खते किंवा सेंद्रिय निविषे वापरली जातात. कोट्टावमध्ये, हिरवळीचे खत,

जैवखत, तेलपेंड इत्यादींचा वापर सेंद्रिय खत म्हणून केला जातो जेणेकरून प्रजनन क्षमता दीर्घकाळ टिकते. सेंद्रिय खताचा वापर जैवविविधतेत वाढ करतो कारण ते सजीवांसाठी अन्नाचे स्रोत म्हणून काम करते.

सेंद्रिय शेतीमुळे अत्यंत विरघळणारे रासायनिक खते आणि स्लरीच्या जास्त पुरवठ्यामुळे होणारे जलस्रोतांचे युट्रोफिकेशन देखील टाळता येते कारण सेंद्रिय शेती सेंद्रिय खतांच्या वापरावर कमी अवलंबून असते.

सेंद्रिय कीटक आणि रोग व्यवस्थापन

सेंद्रिय कीटकनाशके ही सेंद्रिय शेतीचा एक महत्वाचा घटक आहेत. ते परिसंस्थेतील इतर परजीवी आणि भक्षकांशी एक मजबूत बंधन प्रणाली तयार करतात. पारंपारिक शेतीच्या विपरीत, जिथे रासायनिक कीटकनाशके सर्व कीटकांना मारतात, जैविक कीटकनाशके कीटकांना मारत नाहीत तर त्यांना पिकांच्या शेतातून हाकलून लावतात. अशाप्रकारे भक्ष्य आणि परजीवींची संख्या राखली जाते, ज्यामुळे नैसर्जिकरित्या हानिकारक कीटकांची संख्या कमी होते. अशाप्रकारे, कालांतराने, शेतावर जैविक कीटक व्यवस्थापनाची कायमस्वरूपी व्यवस्था स्थापित होते. त्याचप्रमाणे, सेंद्रिय शेतीमध्ये रोगांचे व्यवस्थापन आणि नियंत्रण देखील केले जाते.

सेंद्रिय शेती

स्थानिक वनस्पती, प्राणी आणि सूक्ष्मजीवांपासून बनवलेल्या शेती उत्पादनांचा वापर कीटक नियंत्रण आणि तण नियंत्रणासाठी केला जातो. बियाण्यांपासून आणि वनस्पतींच्या इतर भागांपासून काढलेले काही अर्क कीटकनाशके म्हणून वापरले जाऊ शकतात.

उदाहरणार्थ, काही पिकांच्या कीटकांवर नियंत्रण ठेवण्यासाठी ॲनिमोन बियाण्यांचा अर्क वापरला जाऊ शकतो. सेंद्रिय शेतीमध्ये वापरण्यापूर्वी पारंपारिक

शेतीतील सर्व उपकरणे योग्यरित्या स्वच्छ आणि अवशेषांपासून मुक्त केली पाहिजेत.

शेतातील संसाधनांचे

व्यवस्थापन सेंद्रिय शेती अंतर्गत, शेतातील उपलब्ध संसाधनांचे व्यवस्थापन आणि पुनर्वापर केले जाते. उदाहरणार्थ, पिकांच्या वनस्पतींचे अवशेष आणि प्राण्यांचे शेण यासारख्या शेतीतील टाकाऊ पदार्थांचे कंपोस्ट वापरून कंपोस्टमध्ये रूपांतर करता येते. याला कंपोस्टिंग म्हणतात. हे काम सेंद्रिय शेती अंतर्गत कायमस्वरूपी शेतीवरील संसाधन व्यवस्थापन प्रणाली आहे.

रक्कम मिळू शकते.

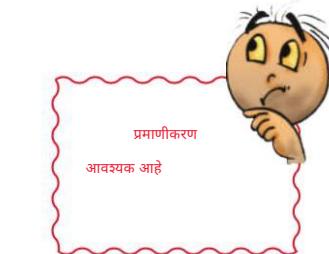
एफ. वामकोट

.मान्यता आणि नियामक यंत्रणा

सेंद्रिय प्रमाणन ही एक प्रमाणन प्रक्रिया आहे जी अन्न आणि इतर कृषी उत्पादने सेंद्रिय आहेत याची पडताळणी करते. यामध्ये सामान्यतः जैविकदृष्ट्या उत्पादक जारीची चाचणी, संकरीकरण, पॅकेजिंग इत्यादी मानकांच्या संचानुसार केले जाते.

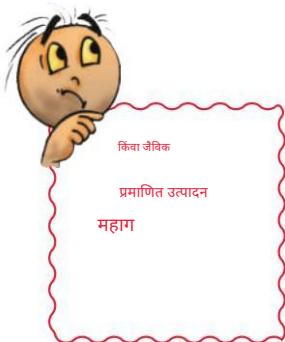
यामध्ये खते, कीटकनाशके आणि जैव खाद्यपदार्थ, कृमींचा प्रादुर्भाव आणि मलमूत्र यासारख्या रासायनिक इनपुटचा वापर टाळणे, अनुवांशिकरित्या सुधारित बियाणे टाळणे, किमान एक ते तीन वर्षे किंवा त्याहून अधिक काळ रासायनिक इनपुटच्या संपर्कात असलेल्या शेती जमिनीचा वापर करणे, प्राण्यांच्या खाद्य, निवास आणि प्रजननासाठी आवश्यक असलेल्या आवश्यकतांचे पालन करणे, तपशीलवार उत्पादन आणि लॉगबुक ठेवणे, सेंद्रिय उत्पादनांचे अप्रमाणित उत्पादनांपासून योग्य भौतिक पृथक्करण राखणे, नियतकालिक साइट तपासणी करणे इत्यादींचा समावेश आहे.

सेंद्रिय प्रमाणन अन्नाची गुणवत्ता सुनिश्चित करते आणि उत्पादन सुधारते, फसवणूक रोखते आणि व्यापाराला प्रोत्साहन देते.

सेंद्रिय शेतीचे आधारसंभव

.मार्केटिंग नेटवर्क

सेंद्रिय उत्पादनांची वाढती मागणी शेतकरी कृषी उत्पादनांचा पुरवठा आणि व्यापार यासाठी एक अडथळा आणि संधी दोन्ही आहे.

जैवक उपादके गुण जो सबसे अधक भावत करनेकसंभावना रखतेह
ग्राहक आहे

- हवेची गुणवत्ता उप-उत्पादने, किमान रासायनिक अवशेष आणि पौष्टिक मूल्य

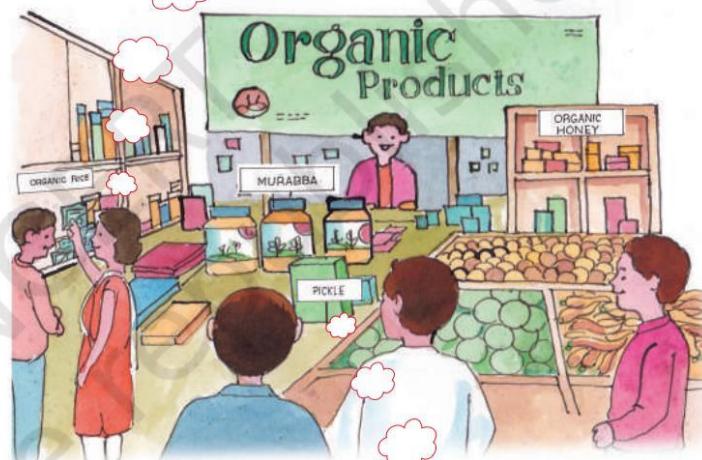
- पर्यावरण म्हणजे पर्यावरणपूरक उत्पादन आणि

संकरीकरण. वाद.

पशुकयाण.

किमान संकरीकरण . नवीनता

- फॅशन

च. एका कानावर उपलब्ध असलेले जैविक उत्पादन

उलटपक्षी, सेंद्रिय उत्पादनांचा वापर मर्यादित करणारी वैशिष्ट्य खालीलप्रमाणे आहेत:

- तो कामत

मर्यादित उपलब्धता. उत्पादनाचे दावे

विश्वासाहतेबद्दल शंका.

गाईट वापर

- जैविक पदार्थबद्दल जागरूकतेचा अभाव

, विद्यमान उत्पादनांवर समाधानी

सेंद्रिय शेतीसाठी इनपुट मार्केटला प्रोत्साहन देणे

भारत सरकार जैविक खतांचे उत्पादन आणि वापराला प्रोत्साहन देत आहे जेणेकरून ते जेणेकरून ते बनवता येईल. सरकारने एक राष्ट्रीय प्रकल्प सुरू केला आहे.

सेंद्रिय शेती

यासाठी जैविक खतांचा विकास आणि वापर यावर एक प्रकल्प सुरु करण्यात आला आहे. या प्रकल्पाचे मुख्य उद्दिष्ट आहेत • जैविक खत

बीएफचे उत्पादन

आणि वितरण. • VBF आणि गुणवत्ता नियंत्रणासाठी मानके

विकसित करणे.

- जैवखत युनिट्स स्थापन करण्यासाठी अनुदान देणे.

- शान आणि चार.

उपक्रम .

सेंद्रिय शेतीच्या सेंद्रिय उत्पादनांबद्दल आणि त्यांच्या आरोग्य फायद्यांबद्दल जागरूकता पसरविण्यासाठी खालील मुलांना लक्षात ठेवून एक प्रकल्प तयार करा.

- शेती तंत्रे.
- सेंद्रिय अन्नाची उपलब्धता.
- पर्यावरण राखण्यासाठी फायदे. • जैविक उत्पादन कसे ओळखावे • जैविक उत्पादनाच्या विपणनाची व्याप्ती. • संकरित जैविक उत्पादनांची उदाहरणे. यानंतर अहवालावर चर्चा करता येईल.

सेंद्रिय उत्पादनांच्या विपणनातील आव्हाने भारतात

सेंद्रिय शेतीसाठी सकारात्मक संकेत असले तरी, लक्ष्य बाजारपेठ साध्य करण्यासाठी ते पुरेसे वेगाने वाढत नाही.

बाजारभाव वाढू शकतो. भारतातील सेंद्रिय उत्पादनांच्या विपणनाच्या विकासात अडथळा आणणारे प्रमुख मुद्दे

४४

- काही हवामान आणि परिस्थिती सेंद्रिय उत्पादनासाठी योग्य नाहीत. • रासायनिक कीटकनाशकांच्या वापराच्या तुलनेत जैवखते आणि जैव कीटकनाशकांचा वापर हे कमी उत्पन्न देणारे पीक मानले जाते.

- काही जैविक खतांचा कालावधी मर्यादित असतो

महिना.

- पारंपारिक शेतीला सेंद्रिय शेतीमध्ये रूपांतरित होण्यासाठी सुमारे तीन वर्षे लागतात. • लहान आणि सीमांत शेतकरी नेहमीच अधिक उत्पन्न आणि उत्पन्नाची गरज असल्याने मिळणारा नफा मर्यादित असतो.

आहे. परिणामी ते सेंद्रिय शेती स्वीकारण्यास कचरतात.

सेंद्रिय शेतीचे आधारसंभ

• सेंद्रिय शेती इत्यार्दीच्या निविष्टांबद्दल शेतीशी संबंधित सर्व लोकांमध्ये जागरूकता पसरवणे.

यासाठी अधिक प्रयत्नांची आवश्यकता आहे.

• पीक आणि शेतीच्या पद्धती बदलणे ही एक संथ आणि वेळखाऊ प्रक्रिया आहे.

किंवा आहे का? आशाचे उत्तर आणि धाकटा

आणि सीमांत शेतकऱ्यांची संख्या जास्त असल्याने, त्यांना बदल सहजपणे स्वीकारणे कठीण जाते.

• रासायनिक खरेते आणि कीटकनाशकांवरील अनुदानामुळे सेंद्रिय शेतीचा विकास मंदावतो.

उपक्रम .

स्थानिक सेंद्रिय उत्पादनांच्या वापराबद्दल आणि पद्धतींबद्दल जागरूकता मोहिमा आयोजित करा.

सेंद्रिय उत्पादन बाजार

भारतातील सेंद्रिय उत्पादनांची बाजारपेठ सतत वाढत आहे परंतु त्याची गती मंद आहे. किंवा तुम्हाला तुमच्या परिसरातील मदतीची आवश्यकता असू शकते.

सेंद्रिय उत्पादन विभागीय दुकाने आणि किरकोळ बाजारात उपलब्ध आहे. काही शेतकरी त्यांचे सेंद्रिय उत्पादन थेट ग्राहकांना विकतात.

कोण ते विकतो. परंतु तरीही बहुतेक सेंद्रिय उत्पादनांचे योग्य मार्केटिंग होत नाही. जैविक उत्पादन

सेंद्रिय उत्पादनांच्या मार्केटिंगच्या तपशीलात जाण्यापूर्वी, आपण लोकांचा त्यांच्याबदलचा दृष्टिकोन समजून घेण्याचा प्रयत्न केला पाहिजे.

केले पाहिजे, काही लोकांना सेंद्रिय उत्पादने खरेदी करायची असतात आणि सर्वच नाही

सेंद्रिय बाजारपेठेच्या विस्तारात काही मर्यादा आहेत. • सेंद्रिय बाजारपेठेबद्दल माहितीचा अभाव हा भारतीय कृषी क्षेत्रातील सर्वांत मोठा दोष आहे.

देशांतर्गत आणि निर्यात बाजारपेठेत, विशेषत: सेंद्रिय उत्पादनांसाठी विषयन नेटवर्क

अद्याप विकसित झालेले नाही.

• भारतीय अन्न उद्योगाच्या गुणवत्तेची सातत्यता नेहमीच विकासात अडथळा ठरली आहे. उपलब्ध बाजारपेठांमध्ये, विशेषत: आंतरराष्ट्रीय बाजारपेठांमध्ये,

अन्न दृष्टित होणे हा एक अडथळा आहे.

सेंद्रिय शेती

- सेंद्रिय शेतीसाठी प्रमाणपत्र म्हणजे काय?
- खूप लांब आणि गुंतागुंतीचे.
- शेती उत्पादनांना सेंद्रिय म्हणून प्रमाणित करण्यासाठी होणारा व्यवहार खर्च देखील लहान शेतकऱ्यानेच उचलावा.
- करायचे नाही.

- पारंपारिक शेतीतून मिळणाऱ्या उत्पादन खर्चप्रक्षेपा अंतिम उत्पादन खर्च जास्त असतो.
- रस्ते, शीतगृह सुविधा आणि दुर्गम गावांमध्ये संथ वाहतुक सुविधांच्या बाबतीत पुरेशी पायाभूत सुविधा.
- संरचनेचा अभाव उत्पादक खर्चाच्या गुणवत्तेला आणि पाच भावनांना कारणीभूत ठरतो.

- भारतीय सेंद्रिय शेती व्यवस्था विखुरलेली आहे आणि संपूर्ण सेंद्रिय इनपुट मूल्य साखळी व्यवस्थापित करण्यासाठी एकही व्यासपीठ नाही.
- संघटना नाही.

सेंद्रिय उत्पादनांच्या कार्यक्षम विपणनासाठी धोरणे

देशभरातील सेंद्रिय व्यापाराचे निरीक्षण आणि नियंत्रण करण्यासाठी मानके विकसित करण्यात आली आहेत. सर्वात योग्य सेंद्रिय प्रमाणन मानकाची निवड प्रामुख्याने सेंद्रिय उत्पादनाच्या अंतिम बाजारपेठवर अवलंबून असते. सेंद्रिय म्हणून लेबल लावण्यासाठी आणि विक्री करण्यासाठी उत्पादन आयात करणाऱ्या देशाने आवश्यक असलेल्या मानकांनुसार प्रमाणित असले पाहिजे.

हवे आहे.

बाजारात सेंद्रिय उत्पादनांना प्रोत्साहन देण्यासाठी खालील मुळांवर लक्ष देणे आवश्यक आहे . • किमती वाजवी प्रमाणात कमी आणि परवडणाऱ्या ठेवल्याने सेंद्रिय अन्न उत्पादनांची मागणी वाढेल. अडथळा दूर होईल.

- बाजारात सेंद्रिय अन्न उत्पादनांच्या आगमनामुळे त्यांची मागणी वाढली आहे. देखावा आणि पैकेजिंग सुधारता येईल. • राष्ट्रीय आणि आंतरराष्ट्रीय स्तरावर प्रमाणित सेंद्रिय लेबल्समुळे सेंद्रिय उत्पादनांच्या प्रामाणिकपणाबद्दल ग्राहकांचा विश्वास वाढू शकतो.
- सेंद्रिय उत्पादनाची उपलब्धता, पुरवठा आणि गुणवत्ता इतकी सुसंगत असली पाहिजे की खरेदीदार पारंपारिक उत्पादनांकद्वारा न खरेती करता तेच उत्पादन खरेदी करू शकेल.
- उत्पादन बदलण्याची कोणतीही प्रेरणा नाही.

सेंद्रिय शेतीचे आधारसंतंभ

वाढती मागणी आणि ग्राहक जागरूकता यामुळे, सेंद्रिय शेतीचा कल वाढत आहे. हवा आणि रक्काच्या दृष्टिकोनातून सेंद्रिय उत्पादनांना प्रोत्साहन देण्याची गरज आहे. ग्राहकांना समान संधी उपलब्ध करून देणे तपासणी आणि प्रमाणन आणि बाजार-केंद्रित सेवांसाठी समर्थन आवश्यक आहे.

वेलची लागवड

कृषी क्षेत्रातील जवळजवळ सर्वच भागात, विशेषत: पाश्चिम भागात, मोठी वेलची पिकवली जाते.

नवी दिल्लीच्या विविध भागातील लोक सेंद्रिय वेलची लागवड पाहण्यासाठी येतात.

पामी सकामच्या जवळ असल्याने आणि वेलचीचे एक उत्साही समूह असल्यामुळे या गावात सर्वांत अनुकूल हवामान आहे.

जवळजवळ सर्व शेतकरी वेलची उत्पादक आहेत ज्यांचे फळ सुमारे हेक्टर आहे. त्यांच्याकडे आहे वेलची ही एक सुंदर वनस्पती आहे. रोपवाटिका लागवड हा एक व्यवसाय म्हणून स्वीकारला गेला आहे आणि राज्याच्या अंतर्गत आणि बाहेरील मोठ्या प्रमाणात वेलची उत्पादक शेतकरी हंगामात आपला उदरनिवार्ह करतात.

वेलचीची शेते

रोपवाटिका मालक नागालॅंड भूतान आणि डीआरडीए जिल्हा ग्रामीण विकास संस्थेला लागवड साहित्य पुरवतो.

लामी बढ्ता हा सर्वात स्वादिष्ट वेलची उत्पादनांपैकी एक आहे. तो एक तरुण आणि गतिमान शेतकरी आहे आणि त्याच्या मित्रांसाठी मार्गदर्शक आहे. मात्रक विक्रीतून हंगामात सुमारे ७ लाख रुपयांचे उत्पन्न मिळाले, ज्यापैकी ७ लाख रुपयांपेक्षा जास्त तो डीआरडीओ नागालॅंडचा होता.

च. शेतात वेलची काढताना शेतकरी

स्रोत फलोत्पादन मासिक शेतकरी उपलब्धता फलोत्पादन आणि रोख रक्कम भारत सरकारच्या पीक विकास विभागाने प्रकाशित केलेले.

सेंद्रिय शेती

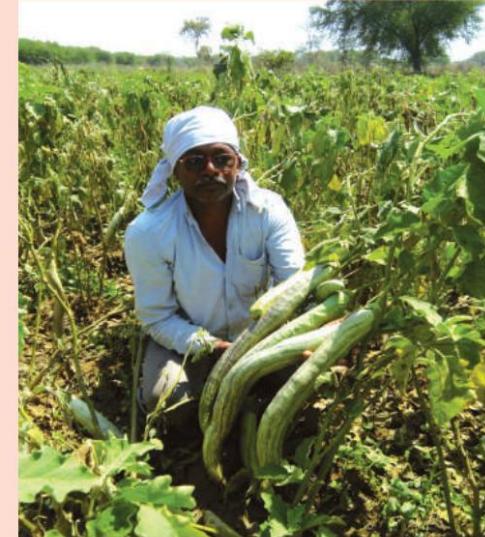
पारंपारिक पद्धतीने किती देशी वांगी शिजवले जातात ?

छत्तीसगढमधील धमतरी जिल्हातील धुमा कुर्डा गावातील एक गतिमंद शेतकरी लीला राम सा यांनी अगुनवा या देशी पिकाचे जतन केले आहे.

वांग्याची ही जात मोठ्या प्रमाणात निवड करून आणि दरवर्षी पारंपारिक कर्त्तलीद्वारे पिकवली जाते. तो कमी चपळता राखण्यास सक्षम आहे. वांग्याची ही जात त्याच्या फलांच्या गुणांसाठी ओळखली जाते आणि अनेक रोग आणि कीटकांना देखील प्रतिरोधक आहे. तो आपला सर्व वेळ कृषी योगासाठी समर्पित करतो आणि त्याला आशा आहे की एके दिवशी त्याचे कार्य संपूर्ण देशात प्रसिद्ध होईल.

मोठ्या प्रमाणात निवड ही पीक सुधारणेची एक पारंपारिक पद्धत आहे ज्यामध्ये समान केनोटाउप असलेल्या मोठ्या वर्तीची निवड केली जाते.

अनेक रोपे निवडली जातात आणि त्यांच्या बिया काढल्या जातात आणि पुन्हा पेरल्या जातात.

च. लीला राम सा त्यांच्या पारंपारिक बागान कामासह

पीक उत्पादन कमी करण्यासाठी दरवर्षी हीच प्रक्रिया अवलंबली जाते.

इनोव्हेशन केस्टिव्हल ऑफ इंडिया आणि

राष्ट्रपती भवनात राष्ट्रीय नवरत्न फाउंडेशनने हा कार्यक्रम आयोजित केला होता.

शाडकोश

पीक रोटेशन म्हणजे एकाच शेतात वेगवेगळी पिके घेण्याची योजना. हे सतत पीक घेण्याच्या विरुद्ध आहे, ज्यामध्ये वर्षानुवर्षे एकाच शेतात तेच पीक घेतले जाते.

जेव्हा एखादा जलाशय जास्त प्रमाणात असलेल्या खनिजे आणि पोषक तत्वांनी समृद्ध होतो तेव्हा युक्तेशन

वनस्पती आणि शैवाल मरतात आणि त्यामुळे जलाशयातील ऑक्सिजन कमी होतो.

आंशिक किंवा संपूर्ण नसबंदीच्या शस्त्रक्रियेच्या उपचारांसाठी किंवा नसबंदीसाठी SRE किंवा गॅमा रेडिएशन सारख्या रेडिएशनचा वापर करण्यासाठी रेडिएशन.

नैसर्गिक भक्षक हे कीटक आणि कोणी माइटस सारख्या फायदेशीर मानववंशीय कीटकांची शिकार करतात जे नैसर्गिक जैविक नियंत्रणासाठी महत्वाचे आहेत. लेडी बीटल हे ऐफिड्स आणि इतर रसाळ किड्यांचे नैसर्गिक भक्षक आहेत. एक लेडी बीटल तिच्या संपूर्ण आयुष्यात ५०० पर्यंत मावा खाऊ शकते.

संदिग्य शेती ही शेतीची रचना आणि व्यवस्थापनाची एक प्रणाली आहे जी एक परिसंरक्षा तयार करण्यासाठी डिझाइन केलेली आहे विशिष्ट अनुप्रयोगाची शाश्वत उत्पादकता निश्चित करू शकते

संदिग्य शेतीचे आधारसंरक्षण

गांडूळखत: रसायने, खते आणि कीटकानाशके.

फेनोटाइप कासी
एखाद्या जीवाचे त्वाच्या जीन्स आणि वातावरणाची असलेले परस्परसंवाद निश्चित करणारे निरीक्षण करण्यायोग्य वैशिष्ट्यांचा संबंध.

संस्कृत उत्पादने उत्पादनाची मौलिकता दीर्घकाळ टिकवून ठेवण्यासाठी किंवा त्याचे आयुष्य वाढवण्यासाठी त्याचे संकरीकरण यामध्ये रसायने किंवा रेण्डूची मालिका गुंतलेली असते.

द्रावण म्हणजे अर्ध-द्रव द्रावण, जे सहसा सूक्ष्म कणांचे असते.
खत.

मातीची सुपीकता त्याचे तापमान वनस्पतीच्या वाढीसाठी पुरेशा प्रमाणात पोषक तत्वे आणि पाणी उपलब्ध आहे हे मातीच्या कमतरतेमुळे होते.

आपण शिकलो आहोत

- सेंद्रिय शेती चार संभांवर आधारित आहे.
मानके आणि निकष औद्योगिक पैकेजेस
प्रमाणन आणि बाजार नेटवर्क.
- जैविक मानके आणि निकष अन्न, हवा आणि पर्यावरणाचे आरोग्य विचारात घेतात.

- उद्योग पैकेजमध्ये सेंद्रिय शेतीमध्ये स्वीकारल्या जाणाऱ्या नैसर्गिक इनपुट आणि अनुकूली प्रक्रिया ते समाविष्ट आहे.
- मणिकरणमधील अन्न आणि पेय सर्वोत्तम आहे.
- जैविक उत्पादनांची वाढती मागणी हा एक महत्वाचा घटक आहे.
हे एक अडथळा आणि संधी दोन्ही आहे.

आयस

- खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा.
- मी. सेंद्रिय शेतीच्या चार संभांवद्वाले किंवा तत्त्वांबद्वाले लिहा.
त्या प्रत्येकाकडे लक्ष द्या.
- दुसरा. यशस्वी रूपांतरणासाठी कोणत्या आवश्यकता आहेत?
- या आप पारंपरक खेत को जैवक खेत मबदलना चाहतेह
- तिसरा. IFOAM ने दिलेली सेंद्रिय शेतीची चार तत्वे थोडक्यात स्पष्ट करा.

चौथा. अंतरपीक आणि पीक रोटेशनमध्ये काय फरक आहे? अंतरपीक सेंद्रिय शेतीला कसे बळकटी देते?

सेंद्रिय शेती

v. पारंपारिक शेतीपेक्षा सेंद्रिय शेतीत कीटक आणि रोग व्यवस्थापन किंती चांगले आहे ?

v. बायो-सर्टिफिकेशनचे फायदे काय आहेत असे तुम्हाला वाटते?

भारतातील सेंद्रिय बाजारपेठेच्या विस्तारातील मर्यादा आणि आव्हानाची चर्चा करा. सेंद्रिय उत्पादनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी कोणते उपाय केले जातात? रणनीती अवलंबता येतील

. विधान वाचा आणि वाक्याचा अर्थ सांगा.

मी. पीक रोटेशन म्हणजे एकाच ठिकाणी एकच पीक घेणे.
वर्ष जुने होत चालले आहे.

दुसरा. आंतरपीक म्हणजे एकाच शेतात दोन किंवा अधिक पिके जवळून वाढवणे.

तिसरा. सेंद्रिय शेतीमुळे पाण्याचे पोषण होऊ शकते. चौथा. मका हे कमी

कार्बन नायट्रोजन प्रमाण असलेले पीक आहे.

सेंद्रिय शेतीमध्ये स्थानिक पिके आणि प्राणी वापरले जातात.

. उपक्रम

मी. तुमच्या शाळेच्या शेतात कोणत्या तंत्रज्ञानाचा वापर केला जातो ते शोधा.

दुसरा. कोणत्याही सेंद्रिय उत्पादनासाठी मार्केटिंग नेटवर्क शोधा.

तिसरा. तुमच्या स्वयंपाकघरातील बागेत टेराकोटा वापरून कंपोस्ट खन बनवा. बायोडिग्रेडेबल स्वयंपाकघरातील कचरा वेगळा करा कर. स्वयंपाकघरातील कचरा डव्यात टाकायला सुरुवात करा. जेव्हा ते तीन-चतुर्थांश भरले जाईल, तेव्हा भांडव्यात पाणी घालायला सुरुवात करा आणि त्याच पद्धतीने पुढे जा. कंपोस्ट तयार होण्यासाठी किंती वेळ लागतो ते शोधा.

तुमच्या स्वयंपाकघरातील बागेत कंपोस्ट वापरा आणि वनस्पती आणि हवेचे निरीक्षण करा. तुमचे निरीक्षण नोंदवा आणि ते तुमच्या मित्रांसोबत आणि शाळेतील शिक्षकांसोबत शेअर करा.

सेंद्रिय शेतीचे आधारसंतंभ

आठ पैकी

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

जेव्हा आपण काही सेंद्रिय वस्तू खरेदी करण्यासाठी बाजारात जाते

तर आपण सेंद्रिय पदार्थ कसे खरेदी करू?

एव

किंवा आपण हे ऐकू शकतो.

किंवा उत्पादन प्रत्यक्षात सेंद्रिय आहे

पुढच्या महिन्यात शाळेत होणाऱ्या अंगण महोत्सवात सहभागी होण्यासाठी पहेली आणि बुद्धो उत्सुक होते. ते

ऑर्गॅनिक रूट चॅट कॉर्नरवर एक टोल सेट करायचा होता. तो त्याच्या शाळेच्या बागेतून सेंद्रिय फळे खरेदी करायचा.

वापरण्याची योजना आखली. आजूबाजूच्या गावातील आणि जवळच्या शाळांच्या अंगणातील लोक भेटायला येत असत.

त्याच्या स्टॉलवर येणाऱ्यांना आणि विक्रेत्यांना तो विकत असलेल्या चाटमध्ये वापरलेली फळे सेंद्रिय शेतीतून तयार केली जातात याची जाणीव कशी करून द्यायची हे त्याला शोधून काढावे लागले.

सेंद्रिय उत्पादन म्हणजे काय?

सेंद्रिय शेतीतून उत्पादित होणाऱ्या कोणत्याही उत्पादनाला सेंद्रिय उत्पादन म्हणतात. सेंद्रिय शेती कृत्रिम रसायने

गुणवत्ता आणि सुरक्षेतता सुनिश्चित करण्यासाठी काही सरकारने मंजूर केलेले मानके आणि निकष पाळले जातात.

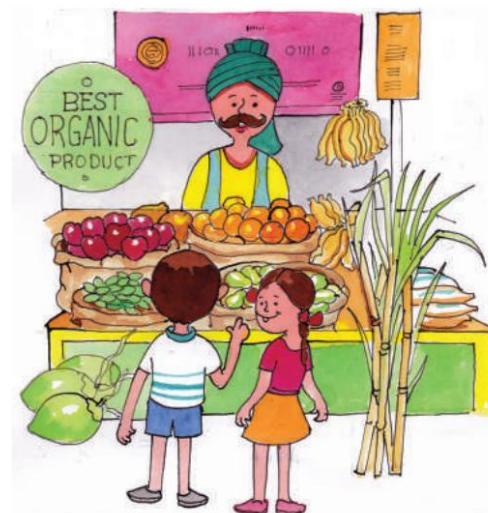
जैविक उत्पादने

पॅकेटवर काही चिन्ह आहेत जी दर्शवितात की उत्पादन

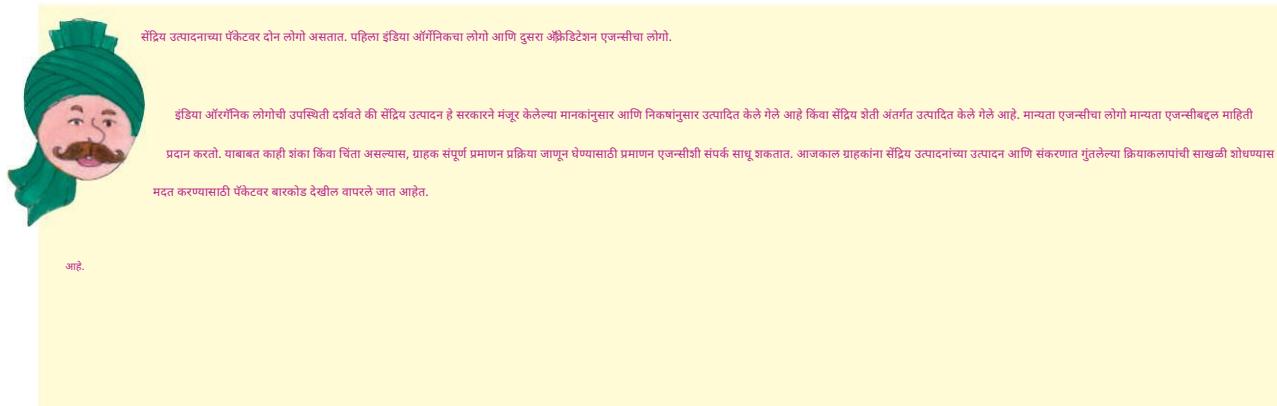
ते जैविक आहे.

कोडे सोडवा आणि चौधरी काका नाण्याबद्दल

विचारण्यासाठी घरी गेले.

च. जैविक उत्पादनांवरील कोडे सोडवा

.इंडिया ऑर्गॅनिक लोगो

इंडिया ऑर्गॅनिक लोगो हा सरकार मान्यताप्राप्त लोगो आहे जो फक्त त्या शेतकरी आणि उत्पादकाना वापरता येतो ज्यांनी त्यांच्या सेंट्रिय उत्पादनांसाठी प्रमाणन एजन्सीकडून प्रमाणपत्र घेतले आहे.

मैटिनी लोगोचा रंग मध्यमाझी हिरवा आणि सोनेरी तपकिरी आहे. लोगोची रचना कामाचे प्रतिनिधित्व करतो. निव्या रंगाचा मंडळ हा वैश्विक शुद्धतेचे प्रतीक आहे.

एफ. इंडिया ऑर्गॅनिक लोगो

लोगोचा सोनेरी रंग फलप्राप्तीचे प्रतिनिधित्व करतो. निळी पार्श्वभूमी पृथ्वीच्या पर्यावरणाचे प्रतीक आहे जो हानिकारक रसायने आणि प्रदूषणापासून मुक्त आहे. लाटेच्या एका टोकाला दिसणारा हिरवा वनस्पती हा खगोलीय आणि स्थलीय पेशीमधील समन्वयाचा परिणाम आहे जो कृत्रिम रंग आणि कृत्रिम रसायनांनी स्पर्श न करता कृत्रिम पदार्थ वापरतात.

आम्ही करतो.

आपल्याकडे आपल्या स्वतःच्या राष्ट्रीय जैविक प्रजाती आणि आपल्या देशांचे प्रतिनिधित्व करणारे लोक देखील आहेत. उदाहरणार्थ

यूएसए नॅशनल ऑर्गॅनिक स्टॅर्डर्ड एनओपी आणि जपानी अॅग्रीकलचरल स्टॅर्डर्ड जेएएस. इंटरनॅशनल फेडरेशन ऑफ ऑर्गॅनिक अॅग्रीकलचरल मूर्कमोर्ट्स (IFOAM) चा स्वतःचा लोगो देखील आहे.

इतर अनेक देशांचेही स्वतःचे सेंट्रिय मानक आहेत.

अधिक माहितीसाठी तुम्ही संबंधित वेबसाइटला भेट देऊ शकता.

कृषी आणि संवर्धित अन्न उत्पादने नियर्त विकास संस्था (APEDA) ही वाणिज्य आणि उद्योग मंत्रालयाच्या अंतर्गत येणारी प्रमुख संस्था आहे.

ती एक एजन्सी आहे.

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

राष्ट्रीय चिन्ह ही एक जैविक
असिस्टेंट आहे.
नोंदुनिरी अमेरिका

जपानी कृषि
मानक JAS

IFOAM लोगो

च. सेंद्रिय मानकांसाठी काही इतर लोक

मानके आणि निकष उत्पादनांची जैविक शुद्धता सुनिश्चित करतात. यामुळे सेंद्रिय शेतीसाठी NPOP ने दिलेल्या मार्गदर्शक तत्वांनुसार उत्पादन केले जात आहे याची खात्री होते. हे उत्पादन सेंद्रिय आणि कृत्रिम रसायनांपासून मुक्त असल्याची देखील खात्री करते. जैविक उत्पादन प्रमाणन प्रक्रिया पार पाण्यासाठी प्रमाणन संस्थांना मान्यता संस्थांकडून परवाना दिला जातो. एकदा एजन्सी, शेतकरी किंवा प्रक्रियाकारा कोणतेही जैविक उत्पादन तयार करतात,

जर व्यक्ती उपाय आणि प्रार्थनेने समाधानी असेल तर प्रमाणपत्र दिले जाते. एकदा शेतकरी किंवा प्रक्रियाकर्त्ताला प्रमाणपत्र दिले की,

तो

ती तिच्या उत्पादनांच्या पैकेटवर इंडिया ऑर्गेनिकचा लोगो वापरू शकते. परिणामकारकता सिद्ध करण्यासाठी प्रमाणपत्र आवश्यक आहे.

मी आयहॅक प्रमाणन
एजन्सी कशा शोधू?
तयार होते

हे आपल्या देशातील जैविक उत्पादनांचे उत्पादन, संकरीकरण आणि निर्यात यावर लक्ष ठेवते. भारत सरकारने मी APEDA मार्फत राष्ट्रीय सेंद्रिय उत्पादन कार्यक्रम (NPOP) तयार केला होता.

एनपीओपी सेंद्रिय उत्पादनासाठी राष्ट्रीय मानके आणि निकष प्रदान करते. या देशातही ते स्वीकारले जाते. याचा अर्थ असा की जर एखादे जैविक उत्पादन NPOP मानकांनुसार तयार केले गेले तर ते खरे जैविक उत्पादन म्हणून स्वीकारले जाते आणि म्हणून ते निर्यात केले जाऊ शकते.

APEDA NPOP मानदंड आणि मानकांनुसार प्रमाणन संस्थांना मान्यता देते.

प्रमाणन एजन्सीची माहिती APEDA च्या वेबसाइट www.apeda.gov.in वर उपलब्ध आहे.

अन्न आणि अ-खाद्य उत्पादनांचे उत्पादन, प्रक्रिया, पैकेजिंग आणि वाहतूक यासाठी प्रमाणन मानके आणि निकष निश्चित केले आहेत.

सेंद्रिय शेती

सध्या कापड, तंतू, लाकूड नसलेली वन उत्पादने जसे की औषधी वनस्पती, औषधी वनस्पती, मध इत्यादी सेंद्रिय अन्न नसलेली उत्पादने देखील उपलब्ध आहेत. सेंद्रिय शेतीच्या निकवांनुसार आणि मानकांनुसार पीक शेती, पशुपालन आणि अन्न आणि अ-अन्न उत्पादनांचे संकरीकरण केले जात आहे.

अंतर्गत प्रमाणपत्राद्वारे, चांगल्या दज्जचे अन्न आणि पर्यावरण प्रदान केले जाते. तुम्ही माझील प्रकरणात शिकलात की, सेंद्रिय शेतीमध्ये प्रजनन क्षमता हा सर्वात

महत्वाचा विचार आहे. सेंद्रिय अन्न आणि अ-खाद्य उत्पादनांच्या उत्पादनात आणि संकरणात सर्व नैसर्गिक पदार्थ आणि त्यांचे सुरक्षित सूक्तीकरण वापरण्यास परवानगी आहे. या प्रकरणात तुम्ही जैविक उत्पादनांच्या संकरणाबद्दल नंतर शिकाल.

क्रियाकलाप .

कोणत्याही विभागाच्या सेंद्रिय उत्पादने विभागाला भेट द्या. अन्न आणि अ-अन्न सेंद्रिय उत्पादनाची यादी बनवा.

.महवपूणजैवक खाउपाद

सध्या जवळजवळ प्रत्येक अन्नपदार्थ सेंद्रिय स्वरूपात उपलब्ध आहे. उदाहरणार्थ, सेंद्रिय तांदूळ, सेंद्रिय डाळी, सेंद्रिय साखर, सेंद्रिय मसाले, सेंद्रिय मध, सेंद्रिय फळे आणि भाज्या, सेंद्रिय दूध आणि दुग्धजन्य पदार्थ आणि बरेच काही.

सेंद्रिय शेती अंतर्गत पिकवलेले अन्नपदार्थ पौष्टिक आणि आरोग्यदायी असतात.

.वैधता म्हणजे काय?

प्रमाणनाचे टप्पे कोणते आहेत? या प्रक्रियेदरम्यान शेतकऱ्यांना कागदपत्रांची यादी सादर करावी लागेल. सेंद्रिय अन्न उत्पादन संकरीकरण आणि मूल्यवर्धन एनपीओपी आणि इतर आंतरराष्ट्रीय मानकेपरिभाषित मानके हे खालील गोटी करून केले जाते.

सेंद्रिय सफरचंद

प्रमाणीकरणाचे टप्पे

- शेतकऱ्याकडून प्रमाणन एजन्सी किंवा प्रोसेसरची ओळख.

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

- शेतकऱ्याने नियुक्त केलेल्या प्रमाणन एजन्सीकडे विहित नमुन्यातील माहिती भरावी.

- शेतकरी किंवा संकरित यंत्राद्वारे प्रमाणन एजन्सीला माहिती आणि कागदपत्रे सादर करणे.

- शेतकरी किंवा संकरित उत्पादकाना NPOP नियम आणि मानकांनुसार प्रमाणन एजन्सीचा अधिकार असेल.

कृपया द्वारे प्रदान केलेली लक्षात ठेवा.

- प्रमाणन एजन्सीच्या अधिकाऱ्यांकडून शेती संकरीकरण युनिटची तपासणी.

- प्रमाणन एजन्सीची अधिकृत मान्यता.

- सीलची प्रमाणीकरण आणि दान.

माहिती भरणे

शेतकऱ्याकडून

- प्रमाणन एजन्सीच्या अधिकाऱ्याकडे शेतकऱ्याने कागदपत्रे सादर करणे

- शेतकऱ्यांनी सादर केलेली माहिती

- शेतकऱ्यांना प्रमाणपत्र देणे

सेंद्रिय शेती

क्रियाकलाप

जैविक प्रमाणपत्र प्रक्रियेबद्दल जागरूकता निर्माण करण्यासाठी, तुमच्या शाळेच्या वार्षिक समारंभात किंवा शाळेने आयोजित केलेल्या कोणत्याही जैविक कार्मकामात स्टंट प्ले करा.

शेतकऱ्यांनी कोणती महत्त्वाची कागदपत्रे द्यावीत? प्रमाणनासाठी खालील कागदपत्रे प्रमाणन एजन्सीकडे सादर करावीत . मानक ii. iii चा इतिहास .

क्रियाकलाप नोंदणी

iv. इनपुट रेकॉर्ड क्रॉप

रेकॉर्ड

v. साठवणूक नोंदी vii.

बारकौद आठवा. कट

कंट्रोल रेकॉर्ड

नववा. रीकोडेलेबल x. माती

परीक्षण अहवाल

.प्रमाणनासाठी चेकलिस्ट

सैंदिय प्रमाणन प्रणाली अंतर्गत शेतकऱ्यांनी तपासणी आणि प्रमाणन एजन्सीकडे माहिती सादर करण्यासाठी एक चेकलिस्ट तयार करण्याची आवश्यकता आहे.

चेकलिस्ट प्रमाणीकरण प्रक्रियेचे निरीक्षण करते. चेकलिस्टमुळे तपासणीची कारणे

कामावर अवलंबून असते. काही महत्त्वाची कामे खालीलप्रमाणे आहेत

• लागवडीखालील शेतात •

वन्य पिके

• पशुधन कार्य • संकरित

प्रजनन आणि पशुपालन कार्य

.प्रमाणित कार

तुम्हाला माहिती आहेच की औषधनिर्माण ही एक प्रक्रिया आहे ज्यामध्ये ऑपरेटर

प्रोसेसर प्रमाणित करतो की शेती किंवा संकरीकरण युनिट NPOP किंवा इतर मानकांनुसार सैंदिय उत्पादन प्रणालीच्या मानकांचे आणि निकषांचे पालन करत आहे. व्यवसायानुसार ऑपरेटरला तीन प्रकारची प्रमाणपत्रे दिली जातात.

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

. कायेमाण पयह माणन एजसी
जेव्हा एखादा ॲपरेटर/शेतकरी/संकरित/उत्पादक/उत्पादनाचे मानक किंवा संकरीकरण
चे पालन करते.

, व्यवहार प्रमाणपत्र

हे प्रमाणित ॲपरेशन्साठी म्हणजेच उत्पादन, संकरीकरण आणि हाताळणीसाठी जारी केले जाते.

. समूह माणप

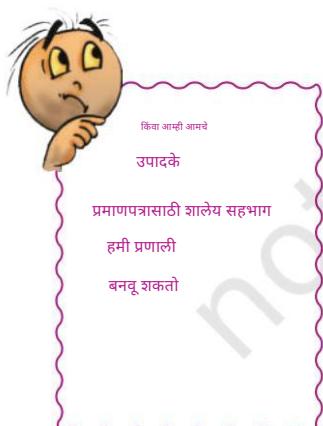
हे प्रमाणपत्र सेंद्रिय शेतीसाठी एकत्र येणाऱ्या शेतकऱ्यांच्या गटाला दिले जाते.

.प्रमाणन एजन्सीज

देशात अनेक एजन्सींना मान्यताप्राप्त एजन्सी म्हणून नियुक्त केले आहे. काही सरकारी मालकीच्या आहेत तर काही आंतरराष्ट्रीय मान्यता संस्था आहेत. सरकार किंवा कोणत्याही स्वयंसेवी संस्थेने दिलेली सर्व प्रमाणपत्रे NPOP आणि APEDA च्या शिफारशीनुसार मान्यताप्राप्त आहेत. APEDA कडून मंजुरी मिळाल्यानुसार यादी जोडण्या आणि वगळण्यामुळे एजन्सींची संख्या बदलत राहते. मान्यताप्राप्त एजन्सींची यादी APEDA वेबसाइट www.apeda.gov.in वर उपलब्ध आहे.

.सहभागाता गारंटणाली पीजीएस

सहभागी हमी प्रणाली (PGS) ही भारत सरकारच्या कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालयाने राष्ट्रीय सेंद्रिय शेती परिषद (NCOF) द्वारे राबविलेली एक गुणवत्ता हमी उपक्रम आहे.

पीजीएसमधील समान पातळीवरील लोक लहान उत्पादकांच्या बाबतीत एकमेकांच्या उत्पादन प्रणालीचे मूल्यांकन, तपासणी आणि पडताळणी करतात आणि सेंद्रिय प्रमाणनाचा निर्णय घेतात.

पीजीएस कॉर्न इन्फ्रास्ट्रक्चर सहभागी कोन सामायिकरण कोन पारदर्शकता आणि निवासस्थान ते समाविष्ट आहे. सहभाग हा पीजीएसचा एक आवश्यक आणि गतिमान भाग आहे.

सेंद्रिय शेती

पीजीएसच्या कामकाजासाठी सुरुवातीच्या डिझाइन आणि निर्णय घेण्यामध्ये उत्पादक, ग्राहक, किरकोळ विक्रेते, व्यापारी आणि इतर जसे की एनजीओ, सोसायट्या, पंचायती, राज्य सरकारी संस्था, एजन्सी इत्यादींचा सहभाग असतो. याव्यतिरिक्त, उत्पादक, ग्राहक, किरकोळ विक्रेते इत्यादी भागधारक एका संरचित, चालू असलेल्या शिक्षण प्रक्रियेत सहभागी असतात. यामुळे सेंद्रिय शेतीची पद्धत सुधारणास मदत होते. प्रमाणन एकतर गटाद्वारेच सुलभ केले जाते किंवा काही प्रकरणांमध्ये समर्थित स्वयंसेवी संस्था/सोसायट्या/पंचायत/राज्य सरकारी संस्था/एजन्सी प्रक्रिया सुलभ करतात.

लहान शेतकऱ्यांसाठी पीजीएस प्रभावी आहे. त्याचे वेगवेगळे लोगो आहेत. पीजीएस इंडिया ग्रीन हा लोगो रूपांतरणाखालील शेती-स्रोत उत्पादनांसाठी वापरला जातो आणि पीजीएस इंडिया ऑर्गॅनिकचा लोगो पूर्णपणे प्रमाणित सेंद्रिय उत्पादनांसाठी वापरला जातो.

प्रमाणपत्राचा वैधता कालावधी प्रमाणन गटाने ठरवल्यानुसार दहा ते महिन्यांपर्यंत असतो.

F. सहभाग हमीचा लोगो

उपक्रम .

तुमच्या सहकाऱ्यांसह ग्रामीण सेंद्रिय उत्पादकांसाठी सेंद्रिय उत्पादन प्रमाणित करण्याबद्दल जागरूकता भोविमा आयोजित करा.

.सेंद्रिय शेतीमध्ये सहभागी असलेल्या संस्था

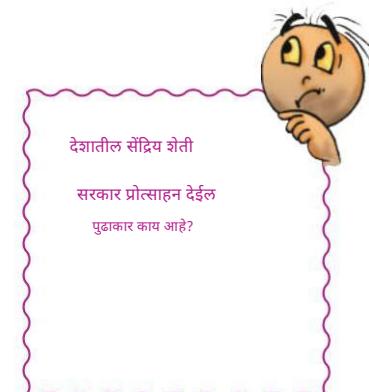
भारत सरकारने सेंद्रिय शेतीचे महत्त्व ओळखले आहे आणि नियम लागू करून या क्षेत्राला बळकटी देण्याची गरज ओळखली आहे. यामध्ये राष्ट्रीय सेंद्रिय मानके आणि तपासणी आणि प्रमाणन संस्थांची स्थापना समाविष्ट आहे.

सध्या सेंद्रिय शेती धोरणांचे नियमन करणाऱ्या दोन संस्था आहेत, उत्पादन आणि प्रशिक्षण.

हो

- कृषी आणि प्रक्रिया केलेले अन्न उत्पादने निर्यात विकास प्राधिकरण अपेडा
- राष्ट्रीय सेंद्रिय शेती संस्था (एनसीओएफ)

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

देशातील सेंद्रिय शेती

सरकार प्रोत्साहन देईल
पुढाकार काय आहे?

कृषी आणि संवर्धित अन्न उत्पादने निर्यात विकास प्राधिकरण अपेडा

APEDA ची मुख्य कार्ये

- सेंद्रिय कृषी उत्पादनाच्या निर्यात-केंद्रित उत्पादन आणि विकासाला प्रोत्साहन देणे.

- निर्यातीच्या उद्देशाने अनुसूचित उत्पादनांसाठी मानके आणि तपशील निश्चित करणे.

देशात कार्यरत असलेल्या प्रमाणन एजन्सीना APEDA परवाने जारी करते. ही आवश्यकता

गरज पडल्यास तो त्यांचे निरीक्षणाही करतो. जर कृषी उत्पादने त्यांच्यासाठी निश्चित केलेल्या निकषांची आणि मानकांची पूरता करत असतील तरच त्यांना सेंद्रिय म्हणून निर्यात करण्याची परवानगी आहे.

मी पाहिले आहे की आमच्या

गावातील शेतकरी आहेत

एकवितपणे सेंद्रिय

उत्पादनावर

माझे अनुभव शेअर करत आहे.

राष्ट्रीय सेंद्रिय शेती संस्था (एनसीओएफ)

ही भारत सरकारच्या कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालयाच्या अंतर्गत एक प्रशिक्षण संस्था आहे. त्याचे सहा प्रदेश म्हणजे बांगळू, भुवनेश्वर,

जबलपूर आणि नागारूर.

एनसीओएफची मुख्य कार्ये

- मानव संसाधन विकास, उद्योग हस्तांतरण, एरोबिक आणि जैविक इनपुटची गुणवत्ता, वाढ आणि उत्पादन

सर्व भागधारकांमध्ये तंत्रज्ञान क्षमता बांधणीद्वारे देशात सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देणे, यासह. • जैविक

उपयुक्तेचे मूल्यांकन.

एनसीओएफ जागरूकता, क्षमता बांधणी आणि जैव-माहितीशास्त्र इनपुटसाठी आर्थिक सहाय्य

यामध्ये शेतकऱ्यासाठी देणगी आणि बाजारपेठ विकास देखील समाविष्ट आहे.

या दोन संस्थांव्यतिरिक्त, संशोधन संस्था आणि विस्तार संस्था देखील सेंद्रिय शेतीला बळकंटी देण्यासाठी मदत करत आहेत.

महवपूणभूमका नभातेह!

संशोधन संस्था

संशोधन संस्थासंशोधन संस्थाभारतीय कृषी संशोधन परिषदायासीएआर संस्था

संशोधन संस्था इत्यादीचा समावेश आहे.

या संस्था सेंद्रिय शेती निविष्टा आणि सेंद्रिय उत्पादन तंत्रज्ञानाच्या सुधारणावर संशोधन करतात.

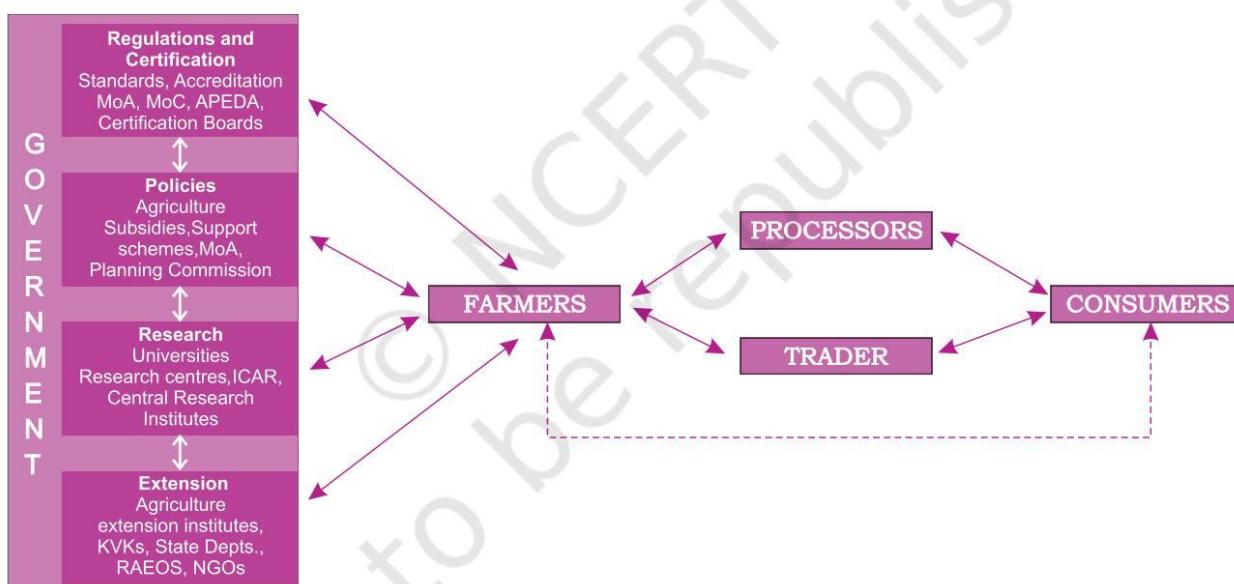
सेंद्रिय शेती

उपक्रम .

जवळच्या संशोधन प्रयोगशाळेला भेट द्या आणि जैविक उत्पादन सुधारण्यासाठी सुरु असलेल्या नवीन संशोधन आणि विकासाबद्दल माहिती गोळा करा.

वतार नकाय

यामध्ये कृषी विस्तार संस्था, कृषी विस्तार केंद्रे, केव्हीके, विभागीय कृषी विस्तार संस्था, आरएईओ, गैर-सरकारी संस्था, एनजीओ इत्यादींचा समावेश आहे. या संस्थांची मुख्य भूमिका शेतकऱ्यांना तंत्रज्ञान आणि ज्ञान प्रदान करणे आहे. ते सेंद्रिय आणि पारंपारिक शेतीतील उत्पादन खर्च, उत्पन्न आणि उत्पन्नाची तुलना देखील करतात आणि उत्पादकांना आणि धोरणकर्त्यांना निकाल उपलब्ध करून देतात.

च. सेंद्रिय शेतीसाठी सरकारी चौकट समजून घेणे

उपक्रम .

- तुमच्या पसंतीच्या कृषी संशोधन संस्थेची ओळख पटवा.
मत.
- भारतीय नकाशावर राष्ट्रीय सेंद्रिय शेती NCOF आणि प्रादेशिक सेंद्रिय शेती RCOF शोधा.

- तुमच्या जवळच्या सेंद्रिय शेतीला भेट देण्याची योजना करा. शेतकऱ्याला विचारा की त्याचा कोणत्याही नियामक आणि प्रमाणन एजन्सी, संशोधन संस्था आणि प्रोत्साहन संस्थेशी संबंध आहे का. शेतकरी त्यांच्याशी कसा जोडला गेला आहे आणि या संस्था त्याला कशी मदत करत आहेत याचा अहवाल द्या.

सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देणे

सरकारी उपक्रम

भारत सरकार विविध योजना आणि योजनांच्या माध्यमातून सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देत आहे.

- राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियान (NMSA)

राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियान हे भारत सरकारच्या कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालयाच्या अंतर्गत एक अभियान आहे. सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी काही योजना NMSA वेबसाइट <http://nmsa.org> वरून घेतल्या आहेत.

dac.gov.in येथे दिले आहेत. • शेतीमध्ये

सेंद्रिय उत्पादनांचा वापर वाढविण्यासाठी, प्रति हेक्टर खर्चाच्या १००% पर्यंत आर्थिक मदत दिली जाते. लाभार्थी मर्यादिनुसार रु.

- याशिवाय, या योजनेअंतर्गत जास्तीत जास्त लाभार्थी तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी आहे.

पायेक

मर्यादिपेक्षा कमी हेक्टर

आर्थिक मदतीची योजना आखण्यात आली आहे ज्ञानुके राहणीमानाचा खर्च कमी होण्यास मदत होईल.

सहभागी हमी प्रणाली (पीजीएस) सोबत सेंद्रिय शेतीचा अवलंब

प्रमाणन अंतर्गत सेंद्रिय गाव दत्तक घेण्यासाठी निधी उपलब्ध करून दिला जातो.

- रु. ची आर्थिक मदत. सेंद्रिय गाव दत्तक घेण्यासाठी प्रत्येक गावाला १ लाख रुपये दिले जातात.

गावाची वार्षिक कमाल लोकसंख्या.

, एकात्मिक फलोत्पादन विकास अभियान मध्य प्रदेश बारावी योजना कार्यात्मक मार्गदर्शक तत्वे अ

ही भारत सरकारच्या कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालयाच्या अंतर्गत शेतकऱ्यांच्या सर्वांगीण विकासासाठी एक योजना आहे.

सेंद्रिय शेती

बागकाम, या योजनेची माहिती खाली दिली आहे आणि <http://www.midh.gov.in>. वर देखील उपलब्ध आहे.

[midh.gov.in](http://www.midh.gov.in).

१ हेक्टर जमिनीसाठी सेंद्रिय शेतीचा अवलंब करण्यासाठी सरकार आर्थिक मदत देते.

कमाल एकूण खर्च रु. द्रव जैविक खतांच्या वापराला प्रोत्साहन देताना

मतदान हे प्रति हेक्टर खर्च आणि द्यावयाच्या रकमेपर्यंत मर्यादित आहे.

- बारमाही आणि बारमाही नसलेली फळे, भाज्या, सुगंधी वनस्पती इत्यार्दीसाठी सेंद्रिय शेती.

अनुदानाची रकम दत्तक घेण्याच्या विस्तार कामाच्या खर्चाची भरपाई करते.

जे जास्तीत जास्त एक हेक्टर लाभार्थी क्षेत्रासाठी तीन वर्षांच्या कालावधीत केले जाते.

- तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी सेंद्रिय शेतीसाठी प्रति हेक्टर आकार युनिट जास्तीत जास्त लाभार्थी ती जाते.

खर्चाची मर्यादा हॅमकोट युनिट्स आणि उच्च घनता पॉलीथिलेन एचडीपीई

विम्बल्डन तयार करण्यासाठी आर्थिक मदत दिली जाते. लहान युनिट्ससाठी प्रमाणानुसार

च्या आधारावर मदत दिली जाते.

शेतकऱ्याला मदत करा

पायेक

- पारंपारिक कृषी विकास योजना पीकेव्हीवाय

डिसेंबर

पर्यंत सुधारित मार्गदर्शक तत्त्वे

पारंपारिक कृषी विकास योजना ही भारत सरकारची सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी आणि समर्थन देण्यासाठी आणि माती विकसित करण्यासाठी एक उपक्रम आहे.

लोकांचे आरोग्य सुधारण्यासाठी हा उपक्रम हाती घेण्यात आला आहे. ही योजना शेतकऱ्यांना पर्यावरणपूरक शेती पद्धतीचा अवलंब करण्यास मदत करते.

खते आणि कृषी रसायनांवरील त्यांचे अवलंबित्व कमी करणे आणि त्यांचा अवलंब आणि उत्पादन सुधारणे.

ती मला प्रोत्साहन देते.

साहित्यिकांकहून सेंद्रिय गावे दत्तक घेऊन आणि पीजीएस प्रमाणपत्र देऊन सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देणे.

प्रोत्साहन दिले जाते. डोंगराळ आदिवासी आणि पावसाळी भागात सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन दिले जाते.

जिथे रासायनिक खते आणि कीटकनाशकांचा वापर कमी असतो.

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

कामाचे मुख्य उद्दिष्ट आहे

• लिटर कॉर्नरद्वारे शेतकरी आणि स्थानिक लोकांना सेंद्रिय शेतीचा अवलंब करण्यास प्रोत्साहित करणे.

त्यांना या उद्देशाने कचराकुंडी बांधण्यास प्रोत्साहित केले जाते आणि त्यांना गरम करण्याची सुविधा दिली जाते. ही मदत तीन वर्षांच्या कालावधीसाठी दिली जाते. • सेंद्रिय शेती समृद्ध तयार करण्यासाठी शेतकन्यांसोबत बैठका आणि चर्चा आयोजित केल्या जातात.

- सेंद्रिय शेतीबद्दल अधिक व्यावहारिक ज्ञान आणि जागरूकता निर्माण करण्यासाठी सदस्यांसाठी राज्य सरकारकडून एक्सपोजर बजेट आयोजित केले जाते. • राज्य सरकार लॉटरीमधून एक प्रमुख संसाधन व्यक्ती (LRP) ओळखते जो लॉटरीचे प्रतिनिधित्व करतो आणि संशयाचा संशय काटा बनतो.

- राय सरकारी NCOFRCOFICARRai कृषी महाविद्यालय SAUK तज्ज्ञ प्रकल्प कालावधीच्या एका महिन्याच्या आत या सहकार्याने कचराकुंडयांच्या सदस्यांसाठी तीन प्रशिक्षणांचे आयोजन केले जाते.

या योजनेअंतर्गत शेतकन्यांसाठी खालील प्रशिक्षण कार्यक्रम आयोजित करण्याची तरतूद आहे.

- रोपवाटिकेतील रोपे आणि रोपे वाढवणे. • सेंद्रिय बियाणे उत्पादन.

- हिरवळीच्या खताची लगवड आणि कड्यांची लगवड. • कोट आणि व्हॅम्कोटचे उत्पादन आणि वापर. • पंचगबीजामृत, जीवनामृत इत्यादींचे उत्पादन आणि वापर.

- जैविक खतांचा वापर बियाणे वनस्पती उपचार सत्य जैविक खते आणि जैविक कीटकनाशक फवारण्यात आले.

शेतकन्याला खालील विषय देखील शिकवले जातात

क्षेत्रे

- योजनेअंतर्गत नोंदणी कशी करावी • जैविक उत्पादन आणि प्रक्रियेचे दस्तऐवजीकरण. • वार्षिक कृती आराखडा तयार करणे. • बैठक आणि सत्र नोंदणी, डेटा व्यवस्थापन यांची देखभाल.

सेंद्रिय शेती

, सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी मिलरची पीजीएस प्रमाणित भूमिका आणि
जमीनदार.

, माती नमुना संकलन आणि गुणवत्ता नियंत्रण. जैविक
. उत्पादनांचे पॅकेजिंग, लेबलिंग आणि विपणन.

· जैव कीटकनाशक आणि जैव खत तयार करण्यासाठी आवश्यक असलेले सामुदायिक पाया
चौकट.

या योजनेबद्दल अधिक माहिती <http://nmsa.dac.gov.in> येथे उपलब्ध
आहे.

, पूर्व प्रदेशासाठी मिशन ऑर्गेनिक रिक्त जागा विकास MOVCD NER
जानेवारी

कृषी आणि शेतकरी कल्याण मंत्रालयाने बाराव्या पंचवार्षिक योजनेत पूर्वेकडील प्रदेशासाठी सेंद्रिय मूल्य
साखळी विकास अभियान (MOVCD NER) नावाची एक कार्य योजना सुरु केली आहे.

या योजनेचा उद्देश प्रमाणित सेंद्रिय उत्पादन विकसित करणे, उत्पादक आणि ग्राहक यांच्यात संबंध
विकसित करणे आणि सेंद्रिय उत्पादन प्रणालीला पाठिंबा देणे आहे.

शेतकऱ्यांसाठी आणि कुशल मनुष्यबळाच्या विकासासाठी MOVCD NER द्वारे वैद्योवेळी क्षमता बांधणीचे
कार्यक्रम आयोजित केले जातात.

सेवा पुरवठादारांद्वारे शेतकऱ्यांना आयसीएस व्यवस्थापन दस्तऐवजीकरण आणि पीक उत्पादनाच्या
प्रमाणीकरणावर मदत आणि प्रशिक्षण दिले जाते.

उपक्रम .

सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी भारत सरकारने सुरु केलेल्या सर्व योजनांविषयी स्थानिक जागरूकता मोहिमा
राबवा.

शाडकोळा

सेंद्रिय शेतीसाठी मान्यताप्राप्त प्रमाणन संस्था ही अशी संस्था आहे ज्याची कायदेशीर अस्तित्व
एनपीओपीने मान्यता मानकांचे पालन केले पाहिजे आणि राष्ट्रीय पातळीवर मान्यताप्राप्त असले पाहिजे. जैविक

उत्पादनांचे प्रमाणन करण्यासाठी मान्यता संस्था

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

मान्यताप्राप्त संस्थेने जारी केलेले प्रमाणन चिन्ह वापरण्याचा ऑपरेटरचा अधिकार दान करा.

बीजामृत ही शेण, शेण, पाणी आणि चुना वापरून बीजप्रक्रिया करण्याची पारंपारिक तयारी आहे.

आहे.

सेंद्रिय शेतीसाठी प्रमाणन ही अशी प्रक्रिया आहे ज्याद्वारे मान्यताप्राप्त प्रमाणन संस्था COP प्रमाणपत्राद्वारे खात्री देते की ऑपरेटरच्या उत्पादन किंवा संकरीकरण प्रणालीचे योग्य मूल्यांकन केले गेले आहे आणि ते राष्ट्रीय सेंद्रिय उत्पादन कार्यक्रमात नमद केलेल्या आवश्यकतांचे पालन करते.

रूपांतरण कालावधी: हा कालावधी जैविक व्यवस्थापन सुरु होण्यापासून ते पिकाचे जैविक म्हणून प्रमाणन होणाऱ्याच्या दरम्यानचा असतो.

०८ अंड सेसंबंधत

व्यावसायिक क्रियाकलाप करण्यास सक्षम करतो, जसे की कंपनीच्या उत्पादानांसाठी एजंट म्हणून काम करणे.

जीवनामृत हे एक पारंपारिक खत आहे जे पाणी, शेणखत, गूळ, कोणत्याही डालीचे पीठ आणि त्याच मातीचा वापर करून तयार केले जाते.

लेबलिंग प्रमाणित सैंदिग्य उत्पादनाचा प्रचार करण्यासाठी त्याच्या लेबलवर सूचित केले आहे
लखनमत किंवा अफका चान गेला.

राष्ट्रीय सेंद्रिय खरेदी कार्य (NPOP) भारत सरकारचे हे कार्य सेंद्रिय उत्पादनासाठी राष्ट्रीय मानकांच्या अंमलबजावणीसाठी एक संस्थात्मक चौकट प्रदान करते.

सेंद्रिय उत्पादनासाठी राष्ट्रीय मानके (NSOP) ही संस्था सेंद्रिय उत्पादनांचे उत्पादन, लागवड, कापणी, उत्पादन, संकरीकरण आणि व्यापार यांमध्ये प्राप्तले जाणारे मानके नंतरवते

ऑपरेटर हा शेतकरी, संकरित करणारा, व्यापारी, ऑपरेटर किंवा निर्यातदार आहे जो जैविक प्रमाणनाखाली आहे

पंचगः हा पाच गार्यांचा मान आहे.

गोबरमरु आणि धाम हे तीन घटक आहेत. मेंटी आणि तप हे

दोन उप-उत्पादने आहेत.

हे योग्य प्रमाणात मिसळले जाते आणि नंतर वापरासाठी सोडले जाते

संहिता शब्दार्थी

उत्पादक हा एक वैयक्तिक शेतकरी किंवा शेतकऱ्यांचा गट असतो आणि सेंद्रिय शेती किंवा

जैविक संकरण तंत्र असे असेल:

सहयोगी एकत्र काम करतात.

आपण शिकलो आहोत

· सेंद्रिय शेतीमध्ये सरकारने मंजूर केलेल्या काही निकषांचे आणि मानकांचे पालन केले जाते.

, हे निकष आणि मानके कृत्रिम रसायनांची उत्पादकता आणि सुरक्षितता सुनिश्चित करतात.

· सेंद्रिय उत्पादनाच्या पॅकेटवर दोन लोगो असतात. इंडिया ऑर्गेनिकचा लोगो आणि सर्व प्रमाणपत्रे एजन्सीचा लोगो.

, इंडिया ऑर्गेनिक लोगोच्या डिझाइनचे प्रतिनिधित्व करते. , या देशाचे प्रतिनिधित्व करणारे लोक आहेत. सेंद्रिय अन्न पॅकेजिंग आणि लेबलिंग हे मार्केटिंगसाठी खूप महत्वाचे

· आहे.

, कृपी आणि संवर्धित अन्न उत्पादने निर्यात विकास संस्था (APEDA) ही आपल्या देशातील वाणिज्य मंत्रालयाच्या अंतर्गत नोडल एजन्सी आहे.

हे जैविक उत्पादनांचे उत्पादन, संकरीकरण आणि निर्यात यावर लक्ष ठेवते. एनपीओपी सेंद्रिय उत्पादनासाठी राष्ट्रीय मानके प्रदान करते.

आयस

· खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे द्या.

मी. इंडिया ऑर्गेनिक लोगोचे महत्व काय आहे? लोगोचे प्रकार आणि ते काय दर्शवतात याचे वर्णन करा.

दुसरा. जैविक पदार्थाच्या प्रक्रियेत समाविष्ट असलेले टप्पे आहेत

तिसरा. APEDA आणि NCOF च्या भूमिका आणि कार्य

चौथा. सहभागी ड्रेनच्या मूळभूत गोषी आणि फायद्यांची हमी देतात

सेंद्रिय शेतीच्या अंमलबजावणीसाठी भारत सरकारने सुरु केलेल्या योजनेचे थोडक्यात वर्णन लिहा.

पूर्वकडील प्रदेशासाठी सेंद्रिय मूळ्य साखळी विकास अभियानांतर्गत शेतकऱ्यांना देण्यात येणाऱ्या योजना कार असिस्टन्स म्हणजे काय?

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

सातवा. पारंपारिक कृषी विकास योजनेची उद्दिष्टे काय
आहेत?

. प्रकल्प उपक्रम

मी. भारतात सेंद्रिय शेतीचा अवलंब आणि अंमलबजावणी करण्यासाठी भारत सरकारने सुरु केलेले
खालीलपैकी कोणत्याही एका योजनेवर आधारित प्रकल्प तयार करा. • ईशान्येसाठी जैविक मूल्य साखळी विकास अभियान

- पूर्व MOVCD NER • पारंपारिक कृषी

विकास योजना PKVY • एकात्मिक फलोत्पादन विकास
अभियान

मध्य प्रदेश

- राष्ट्रीय शाश्वत शेती अभियान एनएमएसए

दुसरा. जवळच्या शेताला भेट द्या. शेतकऱ्याला भेटा आणि सेंद्रिय शेतीचे त्याला मिळणारे फायदे जाणून घ्या.

मदत यादी तयार करा.

तिसरा. तुमच्या राज्यातील कृषी विभागाला भेट द्या आणि MOVCDPKVY सारख्या कृषी योजनेच्या अंमलबजावणीसाठी अधिकाऱ्यासोबत बैठका घ्या.

अधिकाऱ्यांनी प्रतेक योजनेअंतर्गत हाती घेतलेल्या उपक्रमांवर चर्चा केली. त्यांच्यावर एक अहवाल तयार करा.

चौथा. तुमच्या शाळेच्या मजेदार उत्सवासाठी निमंत्रण पत्रिका तयार करा.

बायो फेस्टिव्हलचे आमंत्रण. आमच्याद्वारे

आयोजित केलेल्या बायो फेस्टिव्हलमध्ये सहभागी होण्यासाठी तुम्हाला हार्दिक आमंत्रित केले जात आहे.

तारीख

कागारे इन

आठ विद्यार्थ्यांपैकी

सेंद्रिय शेती पद्धतीच्या संघटनेवर आंतर-गृह स्पर्धा आयोजित करा. सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी सरकारने सुरु केलेल्या योजनेवर तुमच्या शाळेत एक चर्चासत्र आयोजित करा. हे दरवर्षी केले जाते

वैयक्तिकरित्या किंवा गटांमध्ये

करता येते. शक्य तितक्या योजना सादर करण्याचा प्रयत्न करा. सेंद्रिय शेतीला प्रोत्साहन देण्यासाठी नियोजनाचे महत्त्व यावर एक लेख लिहा.

आठवा. सेंद्रिय शेतीसाठी एक घोषवाक्य लिहा आणि ते शाळेतील प्रदर्शन फलकावर लावा.

सेंद्रिय शेती

उपजीविकेच्या संधी आणि कबनक किंवा

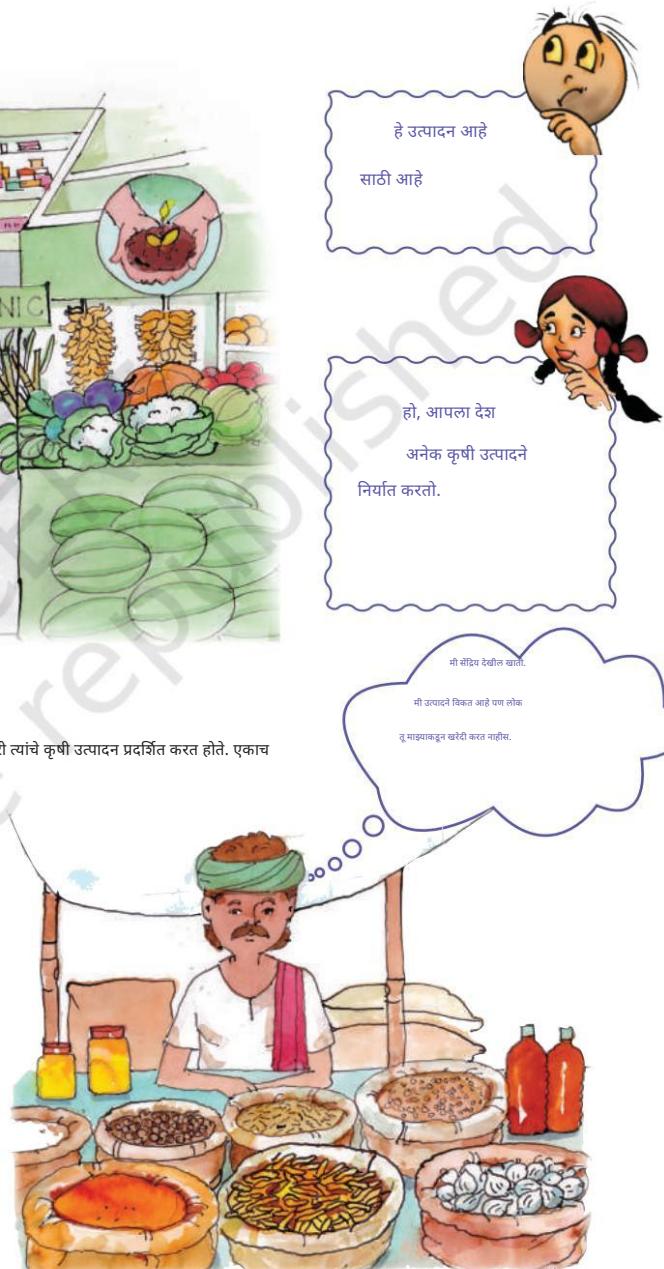
Ch.Krish Melem Puzzle आणि सोडवा

कोडे सोडवणे आणि ते सोडवणे मेल्यात एक शेतकरी आला . त्यांनी अनेक स्टॉल्सना भेट दिली जिथे शेतकरी त्यांचे कृषी उत्पादन प्रदर्शित करत होते. एकाच ठिकाणी इतके रतोळ आणि कृषी उत्पादने पाहून पहेली आणि बुझो दोघेही खुप उत्साहित झाले.

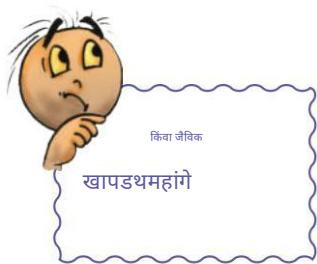
भारतात शेती हा उपजीविकेचा सर्वात महत्वाचा पर्याय आहे. बहुतेकदा

शेतकरी हे एक हेक्टरपेक्षा कमी शेती करणारे छोटे शेतकरी आहेत. शहरी भागातील उत्पन्न वाढत असताना, भारतातील अनेक कृषी उत्पन्नात घट होत आहे.

घसरण झाली आहे. भारत पारंपारिकपणे एक देश आहे

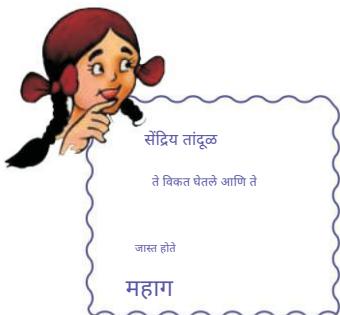
च. एक शेतकरी स्थानिक बाजारात सॉन्दिय उत्पादन विकत आहे.

तथापि, आधुनिक वैज्ञानिक इनपुट-केंद्रित शेतीच्या विकासामुळे शेतकरी सेंद्रिय शेतीमध्ये उत्पादकता मिळविण्यासाठी कृतिम खते आणि कीटकनाशके वापरण्यास प्रवृत्त झाले आहेत. तथापि, उत्पादनाच्या सुरक्षिततेबद्दल आणि गुणवत्तेबद्दल जागरूकता वाढत असल्याने, लोक आता पर्याय म्हणून सेंद्रिय उत्पादनांचा वापर करत आहेत.

मी तुम्हाला प्राधान्य देतो.

.सेंद्रिय शेती आणि शेतकऱ्यांचे उपजीविका

सेंद्रिय उत्पादने केवळ गुणवत्ता आणि आरोग्याबाबतच्या चिंता दूर करत नाहीत तर शेतकऱ्यांना कर्जमुक्त आणि फायदेशीर उपजीविकेचे पर्याय देखील प्रदान करतात.

गेल्या काही वर्षांत, शेतीची आर्थिक व्यवहार्यता सुधारण्यासाठी आणि पारंपारिक शेतीच्या नकारात्मक सामाजिक आणि पर्यावरणीय परिणामांना तोंड देण्यासाठी मोठ्या संख्येने शेतकऱ्यांनी सेंद्रिय शेतीचा अवलंब केला आहे.

भारतातील सेंद्रिय शेती उद्योगाला अजूनही बराच पल्ला गाठायचा आहे.

उत्पादनांची

भारतासारख्या देशात, जिथे बहुतेक ग्रामीण लोक शेती करतात, तिथे सेंद्रिय शेती शेतकऱ्यांचे उत्पन्न वाढवण्यात महत्त्वपूर्ण योगदान देऊ शकते. हे एकात्मिक कट व्यवस्थापन किंवा शेंगायुक्त हिरव्या खताचा वापर यासारख्या कृषी पद्धतींद्वारे कमी इनपुट, शाश्वत उत्पादन वाढीस समर्थन देते. सेंद्रिय पद्धतीने पिके घेणाऱ्या शेतकऱ्यांना पारंपारिक पिकांच्या तुलनेने जास्त भाव मिळतो.

नगदी पिके, औषधी पिके, सुगंधी पिके इत्यादींची लागवड करणाऱ्या शेतकऱ्यांना पारंपारिक पद्धतीपेक्षा चांगला भाव मिळतो.

सेंद्रिय उत्पादनांच्या वाढत्या मागणीमुळे निर्यातीच्या नवीन संधी निर्माण झाल्या आहेत आणि वाणिज्य मंत्रालयाच्या अंतर्गत असलेल्या APEDA ने ते सेंद्रिय उत्पादनांसाठी आकर्षक निर्यात बाजारपेठेचा फायदा घेण्याचा विचार आधीच करत आहे.

विशेष सेंद्रिय अन्न

भारतीय ग्रामीण लोकसंख्येसाठी विशेषत: महिलांसाठी संकरीकरण उपयुक्त ठरू शकते.

सेंद्रिय शेती

अनेक महिलांनी त्यांच्या उत्पन्नात भर घालण्यासाठी भाताच्या जातींचे संकरीकरण आणि निर्मिती आधीच सुरू केली आहे. ते घडत आहे. महिला त्यांच्या जैविक दृष्ट्या उत्पादक स्थानिक संसाधनांचे आणि लाकूड नसलेल्या वन उत्पादनांचे (NTFP) संकरीकरण करून त्यांचे घरगुती उत्पन्न वाढवू शकतात.

साचा: वर्ग: मोठ्या प्रमाणात संरक्षणामुळे कृपी उत्पादनांचा वापर आणि उत्पादकता वाढते जे पीक हंगामात वाया जाते परंतु दुष्काळी हंगामात त्याचा परिणाम कमी करते. संकरीकरण उद्योग कमी उत्पादन हंगामात अन्न पुरवण्यास मदत करतो आणि घरगुती उत्पन्नात भर घालण्यास देखील मदत करतो. हे कुटुंबाच्या विकासासाठी अनेक उद्दिष्टे पूर्ण करू शकते जसे की वाढलेले उत्पन्न, अधिक बचत, अन्न सुरक्षा आणि चांगले पोषण.

करू शक्य आहे

किंवा आपण अन्न खराब

होण्यापासून वाचवू शकतो

करू शकतो

फळे आणि भाज्या हे मानवी आहारातील सर्वांत महत्वाचे पूरक घटक आहेत. संतुलित आहारासाठी ते आवश्यक आहेत.

खनिजे जीवनसत्त्वे आणि फायबर प्रदान करतात. भारतातील हवामान आणि मातीची परिस्थिती विविध फळे आणि भाज्याच्या लागवडीसाठी अनुकूल आहे. तथापि, बहुतेक फळे आणि भाज्या हंगामी असल्याने आणि खूप लवकर नाशवंत असल्याने जवळजवळ सर्व उत्पादन वाया जाते. नाशवंत फळे आणि भाज्या

कारण आहे

• योग्य साठवण्युकीच्या माहितीचा अभाव

• साठवण्युकीच्या सुविधांचा अभाव

• वाहतूक सुविधांचा अभाव • रस्त्यांची वाईट

अवस्था

• पॅकेजिंग साहित्याची कमी उपलब्धता

• अतिरिक्त कचरा साठवण्यासाठी स्थानिक साठवण्युकीचा अभाव.

क्रियाकलाप

कल्पना करा की तुमचे एक मोठे शेत आहे. तेथील हवामान द्राक्षे आणि अननस लागवडीसाठी अतिशय योग्य आहे. तू तुड्या शेतांना मामच आणि नवुचायेंती म्हटलेस. तुमचे पीक आले आहे.

परंतु तुमच्या शेती उत्पादनाच्या फक्त एक चतुर्थांश भाग स्थानिक बाजारात विकू शकता. घरी सगळे शिजवता येत नाहीये म्हणून बालीच्या गोष्टीच काय करवील असं तुला वाटत?

विचार करा आणि तुमच्या शंका मित्रसोबत चर्चा करा.

स्पेशलायझेशनमुळे जास्तीची फळे आणि भाज्यांचे अन्न उत्पादनांमध्ये रूपांतर होते जे जास्त काळ वापरता येतात.

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

मी आई आणि बाबाना पाहिले.

आहे

माच आणि नेवुचा

लोणचे तयार करणे.

कदाचित हेच संरक्षण आहे

एक मार्ग आहे.

यामुळे अन्नाचे साठवणुकीचे आयुष्य वाढते. मग अन्न उत्पादने बाजारात विकता येतील आणि सहज खाऊ शकतील.

उपक्रम .

तुमच्या आई आणि आजीला लोणचे तयार करायला सांगा आणि त्यांना त्यात मदत करा.

तुम्ही तुमच्या लैखनावरही चर्चा करू शकता.

, आम्ही लोणच्या आणि जाममध्ये जास्त मीठ आणि साखर घालतो

, आम्ही लोणचे सूर्यप्रकाशात ठेवतो

सेंद्रिय उत्पादन खराब होण्यास अधिक संवेदनशील असल्याने, शेतीमध्ये हाताळणी, साठवणूक आणि संकरीकरण हे सेंद्रिय शेतीचा एक आवश्यक घटक बनतात. कापणीनंतरच्या नुकसानावर नियंत्रण ठेवण्यासाठी उपलब्ध अन्न संकरीकरण तंत्रज्ञान अन्न उद्योगाच्या भविष्यातील संभाव्यतेसाठी एक उत्तम व्यासपीठ प्रदान करते.

जैवतंत्रज्ञान हाताळणी आणि संकरीकरण

उत्पादनाची गुणवत्ता आणि अखंडता राखा.

जैविक संकरणाच्या काही घटकांचा येथे उल्लेख केला आहे.

कट नियंत्रण

संकरीकरणादरम्यानही, जैविक
मानके आणि निकषांचे
त्याचे पालन केले जाते.

कीटक नियंत्रण हा जैविक विशिष्टतेतील सर्वात महत्वाचा पैलू आहे. त्याचा उद्देश धान्य, तृणधान्ये इत्यादी वस्तू साठवणे आहे. सेंद्रिय उत्पादने गंजण्यास अधिक संवेदनशील असतात. म्हणून, स्वच्छता आणि स्वच्छता राखणे आणि आमिष आणि सापळे वापरणे यासारख्या काही खबरदारी घेणे आवश्यक आहे. गरज पडल्यास, सेंद्रिय कीटकनाशके देखील वापरली जाऊ शकतात. जैविक कीटकनाशकांची काही उदाहरणे म्हणजे बैकिंग सोडा, कॅनोला तेल, कडुलिंब.

रासायनिक कीटकनाशकांचा वापर निःसंशयपणे जैविक उत्पादनांसाठी हानिकारक आहे.

सामी

संकरीकरणात वापरले जाणारे प्रत्येक पदार्थ जैविक असले पाहिजे. परवानगीयोग्य नॅन-ऑर्गॅनिक पदार्थांचा वापर किमान परवानगीयोग्य मर्यादिपर्यंत केला जाऊ शकतो आणि त्यांना प्रमाणन संस्थेने अधिकृत केले पाहिजे. पाणी आणि मीठ वापरले जाऊ शकते.

सेंद्रिय शेती

जैविक उत्पादने. विशेषत: तयार केलेले लहान जीव आणि एन्झाइम्स वापरले जाऊ शकतात. नैसर्गिक उत्पत्तीच्या वनस्पती किंवा प्राण्यांपासून बनवलेले अन्न पदार्थ देखील मानकांनुसार वापरले जाऊ शकतात.

ॲक्वेरियम अगर जेल पर्फ आणि सफरचंद पाळीव प्राण्यांसाठी जीवाणूनाशक

अन्न पूरक पदार्थाची काही उदाहरणे म्हणजे जठऱम गम आणि तेल जे द्वारे उत्पादित केले जाते.

संकरित प्रजनन

जैविक पदार्थाचे संकरण भौतिक आणि जैविक प्रक्रिया हे द्वारे करता येते. यामध्ये रासायनिक कचल वापरली जात नाही.

लोकप्रियपणे स्वीकारल्या जाणाच्या सेंद्रिय संकरण पद्धती

एव

- झटके आणि शारीरिकरित्या चिरडणे, घासणे, दळणे इ.

- जैविक सूक्ष्मजीवांचा वापर • धुरासारख्या माशांचा वापर करून धुरीकरण • ऊर्ध्वपातन द्रव आणि उष्णता संक्षेपणाचे बाष्पीभवन

- वर्ष
- नंदन

तेजताप हा कसान आहे. त्याच्याकडे खुप मोठे शेत आहे जिथे तो भरभूत फक्के आणि भाज्या पिकवतो. बहुतेक शेत उत्पादन स्थानिक बाजारात विकले जाते. पण काही शिल्लक आहेत. या न बोलणाऱ्या पिकाचे काय करावे हे त्याला कळत नव्हते. त्याच्या गावापासून शहरापर्यंतचे अंतर इतके जास्त आहे की त्याला तिथे घेऊन जाणे कठीण आहे. तो त्याचे उत्पादन विकून मिळणाऱ्या पैशातून घेऊ शकत नाही.

तेजताप कंपनी हुशार आहे आणि यश वाया जाऊ देत नाही. ती त्यापासून लोणचे बनवते आणि नंतर ते विकते.

होय. ते आले आणि मध्य वाळवून बारीक करून पावडर बनवतात आणि विक्रीसाठी लहान पाकिटे बनवतात. कुटुबातील सर्व सदस्य तिला उत्पादने तयार करण्यात मदत करतात. अशाप्रकारे तेजतापच्या शेतातून काहीही वाया जात नाही. खरंतर त्याच्याकडे पुरेसे उत्पन्न आहे जे तो त्याच्या अभ्यासासाठी वापरतो.

अरे, याचा अर्ध खाणे खाणे

संकरीकरणातून मिळणारे उत्पन्न

मला मदत मिळते.

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

पैकेजिंग

जेव्हा अन्नपदार्थावर प्रक्रिया केली जाते तेव्हा ते अशा प्रकारे पैक केले पाहिजेत की ते सांडणार नाहीत आणि बराच काळ सुरक्षित राहतील. जैविक उद्देश लक्षात घेऊन, पैकेजिंग साहित्य शक्य तितके जैवविघटनशील, पुनर्वापरयोग्य आणि पर्यावरणपूरक निवडले पाहिजे. पैकेजिंगसाठी वापरल्या जाणाऱ्या साहित्यामुळे अन्नाचे नुकसान होणार नाही याची काळजी घेतली पाहिजे. सेंद्रिय अन्न पैकेजिंगसाठी पैकेजिंग साहित्य तयार करण्यासाठी लॅक्टिक अॅसेड, कार्बोनिक अॅसेड इत्यादी काही अॅडीटीव्हचा वापर केला जाऊ शकतो.

पैकेज अशा प्रकारे सील केलेले असले पाहिजे की सील खराब होणार नाही किंवा त्यात छेडळाड होणार नाही.

याशिवाय, कोणतेही कार दुरुस्तीचे काम शक्य नाही.

लेबल

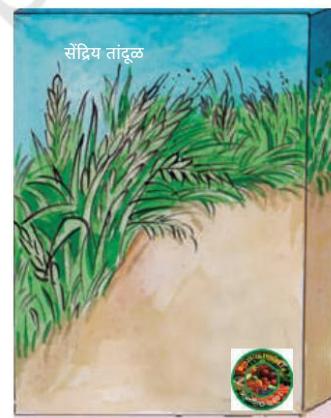
खाली दिलेला चाको पहा. पुरेशा प्रमाणात पैक केलेले आणि आवश्यक लेबलांसह सेंद्रिय तंदळाचे तीन सर्विंग पैक केलेले अन्न आकृती अ मध्ये दाखवले आहे. अपूर्ण लेबल असलेले पैक केलेले अन्न आकृती ब मध्ये दाखवले आहे आणि अपूर्ण लेबल असलेले पैक केलेले अन्न आकृती क मध्ये दाखवले आहे. C मध्ये योग्य लेबलिंगशिवाय पैक केलेले अन्न दाखवले आहे आणि त्यावर फक्त सेंद्रिय तंदळ लिहिलेले आहे.

तुमच्या आवडीनुसार तुम्हाला कोणते पैड फूड खरेदी करायला आवडेल? मग

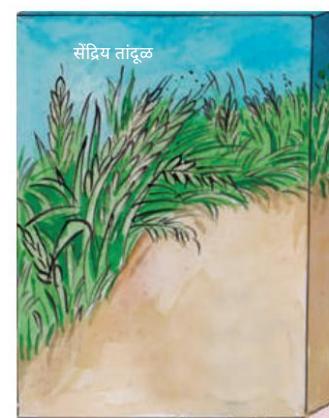
आपल्याला सेंद्रिय उत्पादनांवर लेबलिंगची आवश्यकता आहे. हे लेबलिंग उत्पादनाच्या सेंद्रियतेबद्दल अधिक अचूक माहिती प्रदान करते.

अ

ब

क

च. लेबलसह पैक केलेला सेंद्रिय तंदूळ

सेंद्रिय शेती

जर मानके आणि आवश्यकता पूर्ण झाल्या तर उत्पादनास सेंद्रिय कृषी उत्पादन म्हणून घोषित केले जाते.

ते पी मध्ये विकले जाईल.

उत्पादनाच्या उत्पादनासाठी किंवा संकरीकरणासाठी कायदेशीररित्या जबाबदार असेल.

किंवा कंपनीचे

लेबलवर नाव आणि पत्ता छापला जाईल.

जेव्हा घटक प्रमाणित सेंद्रिय उत्पत्तीचे असतात तेव्हा उत्पादन लोगोसह प्रमाणित केले पाहिजे.

प्रमाणित जैविक म्हणून लेबल केले जाऊ शकते.

जेव्हा कोणतेही उत्पादन सेंद्रिय असल्याचे मानले जाते तेव्हा अशा उत्पादनाला सेंद्रिय म्हणता येणार नाही. अशा उत्पादनांना सेंद्रिय म्हणून लेबल केले जाऊ शकते.

जेव्हा उत्पादन सिद्ध जैविक उत्पत्तीचे असते

जर सामग्री त्यापेक्षा कमी असेल तर

सेंद्रिय उत्पादन यादीत येऊ शकते परंतु अशा उत्पादनाला सेंद्रिय म्हणता येणार नाही.

करू शकतो.

पाणी आणि मीठ चोळणे मानक नाही
जैविक घटकांची गणना.

उपक्रम .

पॅकेज केलेल्या सेंद्रिय वस्तू विकणाऱ्या दुकानात जा. तुमच्या दैनंदिन जीवनात प्रभावीपणे वापरल्या जाणाऱ्या पाच वस्तूची लेबले पहा आणि वाचा. लेबलिंगमधील फरक पहा. तुमच्या मित्रांसोबत कामाची चर्चा करा आणि शोअर करा.

च. सेंद्रिय उत्पादनांसाठी प्रमाणपत्र
लोगो

साठवणूक आणि वाहतूक

जेव्हा आपण सेंद्रिय उत्पादने साठवतो तेव्हा आपल्याला काही खबरदारी घ्यावी लागते जसे की

• स्थिर तापमान • थंड

करणे

• थंडी

• वाळवणे

• आर्द्रतेचे नियमन • सेंद्रिय उत्पादनांचे

साठवणूक आणि वाहतूक कंटेनर फक्त सेंद्रिय उत्पादनांसाठीच वापरावेत

□ स्वच्छतेसाठी मान्यताप्राप्त पद्धती आणि साहित्य वापरून स्वच्छता राखली पाहिजे.

या नियमांव्यतिरिक्त NPOP द्वारे काही उपनियम आणि नियम देखील घालून दिले आहेत. जैविक उत्पादनांचे उत्पादन

आणि हाताळणी योजनेत खालील गोर्टीचा समावेश असावा:

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

उत्पादनाचे वर्णन आणि ते कसे करावे.

दुसरा. उत्पादन, साठवणूक आणि हाताळणी दरम्यान वापरल्या जाणाऱ्या प्रत्येक पदार्थाची आणि इनपुटची यादी, ज्यामध्ये त्याची रचना, वापराचा स्रोत आणि लागू असल्यास व्यावसायिक उपलब्धतेचे दस्तऐवजीकरण समाविष्ट आहे. iii वरील योजनेची पडताळणी करण्यासाठी अवलंबलेल्या आणि देखभाल केलेल्या देखरेख प्रणाली आणि प्रक्रियेचा तपशील.

iv NPOP च्या आवश्यकता पूर्ण करण्यासाठी असलेल्या रेकॉर्डिंग सिस्टमची माहिती.

समांतर संकरीकरण आणि हाताळणी दरम्यान जैविक आणि अजैविक घटकांचे दूषितीकरण रोखण्यासाठी केलेल्या व्यवस्थापन आणि अलगाव उपायांचा तपशील.

vi दूषितता टाळण्यासाठी दूषिततेचा स्रोत ओळखणे आवश्यक आहे.

vii जैविक उत्पादनांचे संकरण आणि हाताळणी वेगवेगळ्या वेळी आणि ठिकाणी केली पाहिजे आणि हे केळे पाहिजे अजैविक उत्पादनांच्या हाताळणी आणि संकरणापासून दूर ठेवले पाहिजे.

उपक्रम .

- जवळच्या लघु संकरीकरण युनिटला भेट द्या. त्यांनी अनुसरण केलेल्या प्रक्रिया आणि प्रोटोकॉलचे तपशील रेकॉर्ड करून. • ते वापरत असलेल्या रसायनांची आणि पदार्थाची यादी करा. • जैविक प्रक्रियेसाठी स्वीकार्य ऑडिटिव्हज आणि घटकांची यादी करा.

- बाटल्या आणि पॅकेटवरील घटकांसाठी लेबल्सचा अभ्यास करा.

रोजगार निर्मिती

खेड्यांमध्ये राहणाऱ्या लोकांसाठी शेती हा रोजगाराचा मुख्य स्रोत आहे. ग्रामीण भागातील विशेष आणि यांत्रिक पाने त्यामुळे रोजगार कमी होतो. सेंद्रिय शेती प्रणालीद्वारे पाळली जाणारी शाश्वत शेती अशा समस्यांवर मात करण्यास मदत करते.

सेंद्रिय शेती

पारंपारिक शेतीपेक्षा सेंद्रिय शेतीसाठी १००% पेक्षा जास्त कामगार लागतात.

आणि महणूनच ते ग्रामीण रोजगाराच्या संधी प्रदान करते. काही सामान्यत: वापरल्या जाणाऱ्या सेंद्रिय शेती तंत्रांमध्ये जसे की वनस्पती शेती, रासायनिक नसलेली तण काढणे, सामुदायिक संस्कृती आणि सेंद्रिय पूरक पदार्थांची वाहतुक यासाठी सक्रिय सहभाग आवश्यक आहे.

.खसुरा

शाश्वत सेंद्रिय शेती कमी खर्चात उत्पादन वाढवून आणि अन्नाची गुणवत्ता आणि पौष्टिक मूल्य सुधारून फायदे देते. हे शेतीतील जैवविविधता आणि नैसर्गिक संसाधनांचे संरक्षण करते जे पीक वाढीच्या आणि अन्न उत्पादनाच्या उच्च श्रेणीसाठी अनुकूल आहे. जैविक व्यवस्थापनामुळे मातीची रचना सुधारू शकते आणि त्यामुळे दुष्काळ आणि पाणी साचण्याची पिकांची संवेदनशीलता कमी होते.

चांगले पर्यावरणीय संतुलन आणि जैविक प्रतिबंधात्मक उपायांमुळे कीटकांची संख्या कमी होते आणि त्यामुळे उत्पादन वाढते. अशाप्रकारे शेतकरी अन्नधान्याच्या बाबतीत स्वावलंबी होऊ शकतो.

सामाजिक स्थिती

स्थानिक पातळीवर मंजूर

नैसर्गिक संसाधनांचा शाश्वत वापर करण्याच्या शेतकऱ्यांच्या आर्थिक आणि सामाजिक जाणीवेवर आधारित सेंद्रिय शेतीची रचना तळापासून वरपर्यंतच्या दृष्टिकोनातून केली जाते. सेंद्रिय शेतीमध्ये दीर्घकालीन परंपरा आणि रीतिरिवाजांचा विचार केला जात असल्याने, स्थानिक पातळीवर स्वीकारल्या जाणाऱ्या शाश्वत वाढ आणि उत्पन्नाला चालना देण्यास मदत होते.

परदेशी ज्ञान

आपल्या देशात आदिवासी विविधतेचा प्रचंड खजिना आहे आणि शेतकऱ्यांच्या दीर्घ व्यावहारिक अनुभवावर आधारित पारंपारिक कृषी पद्धतींचा समृद्ध वारसा आहे.

अन्न, फायबर आणि उत्पन्नाच्या गरजा पूर्ण करण्यासाठी वारंवार केलेल्या प्रयत्नांचे फळ म्हणजे मक्याची शेती आणि त्यामुळे पर्यावरणीयदृष्ट्या सुरक्षित आणि शाश्वत शेतीसाठी स्थानिक पातळीवर अनुकूलित उपायांचा एक संच विकसित झाला आहे.

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

शाश्वत शेती पद्धती. यापैकी काही पद्धती जसे की पीक फेरपालट, आंतरपीक इत्यादींना काळानुसार सेंद्रिय शेतीमध्ये प्रोत्साहन दिले जात आहे. सेंद्रिय शेती पारंपारिक ज्ञान आणि स्थानिक नवोपक्रमांवर अवलंबून असते;

उदाहरणार्थ, स्थानिक पातळीवर अनुकूलित पिके कमी हवामान-प्रतिरोधक कृषी लोकसंख्येला आधार देऊ शकतात आणि बळकट करू शकतात. आधुनिक सेंद्रिय शेती पद्धती आता व्यावहारिक, सामाजिकदृष्ट्या स्वीकार्य प्रणाली आणि वैज्ञानिक संशोधनाद्वारे समर्थित पर्यायांच्या जटिल चौकटीत अंतर्भूत आहेत. नवीन वैज्ञानिक तंत्रज्ञानातील योग्य इनपुटसह स्थानिक ज्ञानाचा संतुलित वापर केल्यास शाश्वत शेतीची समृद्धी होईल.

ऐकण्यासारखे साम्य

सेंद्रिय शेतीमुळे महिलांना आणि पुरुषांना समान काम आणि रोजगाराच्या संधी मिळतात. सेंद्रिय शेतीमध्ये सहभागी असलेल्या महिलांच्या आरोग्यात आणि आर्थिक स्थितीत सुधारणा दिसून आली आहे. सेंद्रिय शेती महिलांना मूल्यवर्धनात मोठ्या संभी प्रदान करते जी हळूहळू अधिक समानता आणि सक्षमीकरणाकडे नेत आहे आणि पुरुष आणि महिलांमध्ये कामाचा ताण आणि फायदे समान प्रमाणात वाटले जातात याची खासी देखील करते.

सामाजिक दरी कमी करून, शाश्वत शेतीमध्ये ग्रामीण

आणि शहरी समुदायांचा सामाजिक दृष्टिकोनातून पूर्ण सहभाग असतो आणि सर्वांसाठी सुरक्षित आणि शाश्वत अन्न पुरवठा सुनिश्चित केला जातो.

.केस स्टडी

रसायनांच्या वापरामुळे शेती व्यवस्था कशी उदृथवस्त होते आणि सेंद्रिय शेतीत रूपांतरित झाल्यानंतर शेतीची परिस्थिती हळूहळू कशी सुधारते हे दाखवणारा एक केस स्टडी येथे आहे. हा अभ्यास नैसर्गिक संसाधने संस्थेद्वारे व्यवस्थापित केलेल्या नैसर्गिक संसाधने आणि नैतिक व्यापार कार्यक्रमाद्वारे आणि नैसर्गिक संसाधनावरील आंतरराष्ट्रीय विकास कार्यक्रमाच्या वतीने माती संघटनेने आयोजित केला होता.

सेंद्रिय शेती

जुलैच्या सल्लागार परिषदेतील या केस स्टडीचा उद्देश अशा प्रकल्पाने अपेक्षित निकाल दिले आहेत का याचे मूल्यांकन करणे हा होता.

abutia tea etedadjalgpam bengalindia

हे दार्जिलिंग चहा उद्योग बनवणाऱ्या बागापैकी एक आहे आणि मांढरा ऐये वृक्षारोपण केले सेहच्या वेळी. आणि त्या दशकात मव्याच्या लागवडीलाही उत्पादनात घट जाणवत होती. डाळजंग चहाचे एकूण उत्पादन दशलक्ष किलोग्रॅमवरून दहा दशलक्ष किलोग्रॅमपर्यंत घसरले. रासायनिक खेते आणि कीटकनाशकांचा इष्टतम वापर असूनही, या बागतील उत्पादन मटणपासून मटणपर्यंत कमी झाले. जंगलतोडीमुळे मव्याची तीव्र धूप झाली आणि त्यामुळे दुष्काळ पडला ज्यामध्ये अनेक मव्याची घरे वाहून गेली. वृक्षारोपणाचे नशीब पुन्हा जिवंत करण्याच्या प्रयत्नात, मॅक्ने एका माती गहाणखतदाराला मालकी हवक घेण्यासाठी आमंत्रित केले. दीर्घकालीन आरोग्याची संबंध

शेंगायुक्त हिरवळीचे खत यासारख्या सेंद्रिय शेती पद्धती आणि कोट उत्पादनांचा वापर करून प्रजनन क्षमता वाढते. त्याच मळ्याला झाकण्यासाठी तणांची देखभाल आणि निर्मूलन करण्याएवजी तोडणी केल्याने बीन्सची धूप कमी होते. निष्क्रिय विविधता शिकारीवरील या भरामुळे नैसर्गिक शिकारी लोकसंख्येला मदत झाली आहे. मावा आणि लाल माइट खाणाऱ्या लेडीबग्सची संख्या वाढल्याने या कीटकांशी संबंधित नियमित काळ आता गेला आहे. पारंपारिक व्यवस्थापनाखाली, पीक जास्त ओलावा टिकवून ठेवते ज्यामुळे कोरड्या हंगामात जास्त उत्पादन मिळते.

आहे.

पर्यावरणीय परिणाम

व्यवस्थापन योजनेचा भाग म्हणून विविधता वाढवणे, भक्ष्यांसाठी अधिक अधिवास प्रदान करणे आणि कीटक कमी करणे.

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

मातीची धूप रोखण्यासाठी दरवर्षी झाडे लावली जातात.

व्यवस्थापन आणि कर्मचाऱ्यांचा असा विश्वास आहे की कृषी रसायनांचा वापर बंद केल्याने जल प्रदूषण कमी होईल आणि सुधारणा होईल

हवेच्या गुणवत्तेमुळे वातावरण तयार होते. या रसायनाचा वापर बंद केल्यानंतर हंगामी आजार कमी झाले आहेत. सौद्रिय आणि व्यावसायिक उपकरणांद्वारे प्रीमियम नेट वर्धला चालना दिली जाते.

निधीअभावी पूर्वी पुढे ढकलण्यात आलेले भूखाना पुनर्वसन काम सुरु करण्यासाठी एक योजना तयार करण्यात आली आहे. याशिवाय, ईटीने दोन किलोवॅट जलविद्युत प्रकल्पांसाठी सरकारची मंजुरी मागितली आहे, जे एकदा कायाच्चित झाल्यानंतर हंगामी वीज गरजेच्या ७५ टक्के भागवतील. हे विकासशील जीव

यामुळे पैशावरील अवलंबित्य कमी होईल ज्याचा पर्यावरणावर सकारात्मक परिणाम होईल.

आर्थिक गृह्ण

नॉन-बिनपुट सिस्टीमपासून डिजिटल उत्पन्नाकडे संक्रमण म्हणजे उत्पन्नाच्या टक्केवारीत वाढ तसेच उत्पन्नाच्या खर्चात वाढ होईल. मोठ्या प्रमाणावर

बंद प्रणाली विकसित करण्यावर भर दिल्याने जैव-अनुकूल तयारीच्या उत्पादनासाठी आवश्यक औषधी वनस्पतींचे उत्पादन वाढले आहे.

कंपोस्ट तयार करण्यासाठी कायोमास आणि शेण गोळा करण्यात मोठ्या प्रमाणात घटकांचा समावेश असतो. दरवर्षी अटेट बहुतेक मशीनपासून

बनवले जाते. कामाचा ताण वर्षभर समान प्रमाणात पसरतो, टन कंपोस्ट तयार करते आणि वापरते जे

परिणामी अर्धवेळ कामापेक्षा पूर्ववेळ कामाचे प्रमाण वाढते.

एटीने शेतकऱ्यांना अधिक खत निर्मितीसाठी गायी पाळण्यास प्रोत्साहित केले आहे. धर्म मवको उत्पन्न

रु. चा अतिरिक्त स्रोत दान करतो. एटेच्या आर्थिक कामगिरीबद्दल कोणताही डेटा निश्चित करता आला नाही परंतु त्यांनी अलीकडेच सफेधारी उल्ग आणि सूचोंग यासारख्या देशी चाहाची एक नवीन श्रेणी विकसित केली आहे.

ते करण्याबोवरच तेजीत आहे.

सौद्रिय शेती

सामाजिक दर्जाच्या घसरणीचे

परिणाम त्यांना भोगावे लागले ज्यामुळे त्यांच्या उपजीविकेवर

दरम्यान अनेक वेळा लॉकआउटचा सामना करावा लागला

परिणाम झाला. इस्टेटच्या पुनर्बाधणीसाठी बॉडेंग आणि

दोघांमधील सहकार्यामुळे भारतातील उद्योगात आतापर्यंत नसलेली एकता, समानता आणि मैत्रीची भावना निर्माण झाली आहे. हे व्यवसाय नोंदणीमुळे प्रेरित आहे. व्यवसाय आणि सेंद्रिय मूल्यांकन मार्गदर्शक तस्वे निश्चित करा, खत प्रणालीपासून ते एरेटेड कॉक्रिटच्या कार्यक्षम व्यवस्थापनात शेतकऱ्यांच्या सहभागापर्यंतच्या मुद्द्यांच्या अंमलबजावणीचे सूचवा आणि निरीक्षण करा. सर्व वैधानिक आवश्यकता पूर्ण केल्या जातात आणि कामगार आणि व्यवस्थापनाची संयुक्त संस्था संसाधन माध्यम वापरून कल्याणकारी योजनेचा निर्णय घेते.

सामुदायिक भावना वाढवण्यासाठी, क्रीडा आणि मनोरंजन कार्यक्रम तयार केले गेले आहेत आणि शिक्षणातील गुंतवणुकीमुळे विद्यार्थी-शिक्षक गुणोत्तर कमी झाले आहे, संगणकांची उपलब्धता वाढली आहे आणि विद्यार्थीत योजना सुरु करण्यात आली आहे. अटारीभोवतीचे वातावरण राखण्यासाठी एक कार्यक्षम कचरा संकलन योजना देखील सुरु करण्यात आली आहे.

सुसंगत अभिव्यक्ती

ही इस्टेट मक आणि बंधन योंच्या मालकीची आहे आणि ती सहकारी तस्वावर चालते ज्यामुळे ती एक मजबूत संस्था बनली आहे.

ते बायो ऑर्गेनिक फूड असोसिएशन ॲफ इंडिया (BIOFA) चे संस्थापक देखील आहेत आणि त्यांनी सेंद्रिय शेतीचा संदेश पसरवण्यासाठी सरकारला मदत केली आहे. भारतातील सेंद्रिय उत्पादनांच्या वाढव्या उत्पादनाला प्रोत्साहन देण्यासाठी कृषी आणि संरक्षित अन्न उत्पादने निर्यात विकास प्राधिकरणाने (APEDA) अलीकडे जर्मनीतील ननबिंगहॅम बायो महोत्सवात भाग घेतला.

फेब्रुवारी

विकासाच्या वेळेच्या मर्यादा आणि अडथळे

मुख्य परिवर्तनाला रोखत आहेत कारण त्यासाठी पूर्वीच्या कमकुवत कनेक्टिव्हिटी व्यतिरिक्त मोठ्या गुंतवणुकीची आवश्यकता आहे.

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

शुआती वाशम. पहिल्या टप्प्यात वनस्पतींचे पुनरुज्जीवन आणि रोपांची छाटणी करून वनस्पतींची संख्या वाढवणे आणि सावली देणारी झाडे आणि झुडुपे यांची संख्या वाढवणे समाविष्ट होते.

सेंद्रिय पद्धतीचा अवलंब केल्यानंतरच्या वर्षी, उत्पादन हेक्टरी १.५ किलोवरून १.५ किलो प्रति हेक्टर झाले म्हणजेच १०% घट झाली.

या घसरणीसह आयातीच्या वाढत्या किमतीमुळे बाजारावर दबाव आला परंतु बाजारपेठेत चांगली वाढ आणि सेंद्रिय आणि नैसर्गिक व्यापारातील प्रीमियम कपात यामुळे ते संतुलित झाले. उच्च आणि सुंदर समिती कायम ठेवण्यात आली.

जयवाक गाव

उरी सकाम हे लुमगोरसंगटोका ग्रामपंचायत युनिट अंतर्गत येणाऱ्या लुमगोरसंगटोकायाग आणि तरंग या लहान गावांचा समृद्ध आहे. या गावांमधील प्रगतीशील शेतकऱ्यांनी धान्ये आणि कडधाने पिकवली आणि शेतकी पद्धतीचा अवलंब केले.

बहुतेक मोठे शेतकरी त्यांचे मुख्य उत्पन्न मोळ्या वेलची लागवडीतुन मिळवत असत. तथापि, एका रोगाच्या प्रादुर्भावामुळे, वेलचीची उत्पादकता कमी झाली. काय करावे हे कळत नव्हते; उत्पन्न वाढविण्यासाठी पर्याप्ती पीक उत्पादनाची तातडीने गरज होती. शेतकऱ्यांनी अखेर पिकलेल्या मदारन संत्र्याला पर्याप्त म्हणून विचारात घेतले. हे एक उच्च उत्पन्न देणारे पीक आहे ज्याच्या यशस्वी लागवडीसाठी उत्तम संधी होती. बागायती उत्पादनांमध्ये नाविन्यपूर्ण शेतकऱ्यांच्या यशाने सरकार प्रभावित झाले आहे.

काय प्रोत्साहन?

आज सखम संत्र्याच्या उत्पादनासाठी सर्वात लोकप्रिय ठिकाण म्हणजे पश्चिम सखामिल हविंगा. या गावातील

शेतकऱ्याकडे दरवर्षी एक उत्पादक बाग असते.

संत्र्याचे उत्पादन वाढवण्यासाठी सरकारने मोळ्या प्रमाणात मोहीम राबवली आणि पुराण बागेचे पुनरुज्जीवन केले. यासोबतच एक नवीन बागही लावण्यात आली.

वृक्षारोपण मोहीम राबवून सुरु झाले आणि दरवर्षी अधिकाधिक क्षेत्रे व्यापली जातात

हे सुरुच ठेवले. सरकारने प्रत्येक शेतकऱ्याला सेंद्रिय कीटकनाशक खते आणि पुनरुज्जीवनासाठी अनुदान देऊन बहुतेक मदत केली.

छ. साकम गावात कापणीनंतर संत्री

सेंद्रिय शेती

नवीन वृक्षारोपणासाठी प्रशिक्षण आणि माहितीच्या माध्यमातून विविध वनस्पती, सेंद्रिय खते, कीटकनाशके आणि कीटकनाशके यांच्या माध्यमातून मदत देण्यात आली.

या सर्व प्रयत्नांचा परिणाम असा झाला की पुनर्निर्मित आणि नव्याने लावलेल्या बागांना मुबलक फळे आली. आता संपूर्ण ग्रामपंचायत युनिट नारिंगी रंगाचे झाले आहे. या प्रकल्पामधून शेतकऱ्यांना सतत उत्पन्न मिळू लागले आहे. या यशाचा आनंद साजरा करण्यासाठी, दरवर्षी संत्र्याच्या हंगामात जैविक मेळा आणि संत्रा महोत्सव साजरा केला जातो जिथे मोळ्या संख्येने पर्यटक हा उत्सव साजरा करण्यासाठी येतात.

स्रोत फलोत्पादन मासिक शेतकरी उपलब्धता फलोत्पादन आणि नगदी पीक विकास विभागीय सरकारने प्रकाशित केले.

जरबेरा लागवड

बसलाखा पूवासकम मत हे एक लहान गाव आहे. या गावातील शेतकरी पारंपारिक शेती करायचे. त्यांनी भात आणि काही भाज्या लावल्या.

गटशीलच्या कठोर परिश्रमाने हे गाव सामान्य ते असाधारण बनले आहे. काहीतरी नवीन आणि मोठे करण्याच्या त्याच्या उत्साहाने आणि कठोर परिश्रमाने या गावाचे अर्थशास्त्र पूर्णपणे बदलून टाकले आहे. उत्पन्नाच्या पर्यायी साधनांच्या शोधामुळे पीक पद्धतीत बदल झाले आहेत.

पिके आणि भाज्यांच्यतिरिक्त, फुलांची बाजारपेठी मोठी आहे आणि ती दिल्ली, मुंबई आणि बंगलुरू सारख्या भारतातील इतर भागातही विकली जाऊ शकते हे जाणून, त्यांनी फुले वाढवण्यात अधिक रस घेऊ लागला.

फुलांधील त्यांची आवड पाहून, मिदशाक यांनी मासिलखा येथे एकाच युनिटसह जरबेराची लागवड सुरु केली. सर्वात हुशार आणि गतिमान शेतकरी निवडला गेला आणि त्याला फुले वाढवण्यास सांगितले गेले. निकाल प्रभावी होते आणि त्यामुळे इतर शेतकरी आणि सरकारी अधिकाऱ्यांना प्रोत्साहन मिळाले. याचा गावावर खूप सकारात्मक परिणाम झाला.

अधिक शेतकऱ्यांना फुले वाढवण्यास प्रोत्साहित केले गेले. आज त्या छोट्याशा गावात हंजाराहून अधिक शेतकरी जरबेरा पिकवतात.

सुरुवातीला त्यांनी कमी खर्चाच्या पॉलीहाऊस शेतीमध्ये पिके घेण्यास सुरुवात केली. प्रत्येक पॉलीहाऊसमध्ये लावलेल्या फुलांनी संख्या खाली दिली आहे: पॉलीहाऊस व्यतिरिक्त, शेतकऱ्यांना ऊती लागवड, सेंद्रिय खत आणि विपणनासाठी मदत केली जाते.

च. पॉलीहाऊस मजबेरा लागवड

ही पुनरुत्थानिक बाजारपेटेट आणि साल्हीगुरीमध्ये विकली जातात.
मार्केटिंग हे गतिमान उत्पादकांद्वारे केले जाते अे इतर उत्पादकांकडून उत्पादन गोळा करतात आणि नंतर ते बाजारात पाठवतात. सरासरी, प्रत्येक शेतकरी प्रतिदिन न. उत्पन्न मिळवतो. १००० प्रति वर्ष. गंगेखोरा कासुती
गावाचे एकूण उत्पन्न अंदाजे आहे
ते रु. आहे. दरवर्षी १ लाख.

स्रोत फलोत्पादन मासिक शेतकरी उपलब्धता फलोत्पादन आणि नगदी पिके विकास विभाग सरकार.
काशतभगत |

तात्री शेपा, एक शेतकरी, पारंपारिकपणे बटाटे आणि इतर धान्य पिके हंगमाबाहेरील शेतीचे एक गतिमान उत्पादन म्हणून घेतात. अनेक जागरूकता मोहिनेत सहभागी झाल्यानंतर त्यांना भारतातील भाजीपाला उत्पादक राज्यांना भेट देण्याची संघी मिळाली. इसेनुह व्यावसायिक भाजीपाला शेतीत अधिक रस घेण्यास प्रोत्साहित केले. विभागाच्या मदतीने त्यांनी कोबी, फुलकोबी आणि मुळा यांसारख्या हंगाम नसलेल्या भाज्यांची लागवड सुरु केली. त्यांच्या या उत्साहामुळे त्यांना भारत सरकारने सन्मानित केले. लागवड आणि कच्चलीसाठी बियाणे आणि प्रशिक्षण दान करण्यात आले. आज ते त्याचे सर्वांत गतिमान उत्पादन देत आहेत हे त्यापैकी एक आहे. त्याने त्याच्या सभोवतालच्या शंभराहून अधिक शेतक-न्यांना प्रेरणा दिली आहे. आज सर्व शेतकरी गाजर, कोबी आणि वाटाणे यांसारख्या हंगाम नसलेल्या भाज्यांची लागवड करत आहेत. व्यवसायाचा फायदेशीर पैदू हा प्रत्येकासाठी प्रेरणा मुख्य स्रोत राहिला आहे. शेतकरी आता पूर्णपणे आम्ही ते ऑफ-सीझन भाजीपाला मॉडेल लिटर म्हणून विकासित करण्याची आणि वर्षभर ऑफ-सीझन भाज्यांचे उत्पादन करण्याची योजना आखत आहोत.

छ.ताशी शेपा यांचे शेत मस्जी काखेती

अजमेंरमधील अनेक लहान आणि सीमात शेतक-न्यांसाठी हंगाम नसलेली शेती ही उत्पन्नाचा झापाट्याने वाढणारा स्रोत आहे. तो एक व्यवसाय बनला आहे.

स्रोत फलोत्पादन मासिक शेतकरी उपलब्धता फलोत्पादन आणि नगदी पिके विकास विभाग

सर्वांच्या सरकारने प्रकाशित केले.

सेंद्रिय शेती

शाडकोश

जैवविघटनशील मातीचे कुंजणे
दुखापत टाळा.

पर्यावरणपूरक, पर्यावरणाला हानिकारक नाही.

एफटीसी ही एक प्रमाणन प्रक्रिया आहे जी शेतकरी/कृषी सहकारी संस्थांच्या उत्पादन पद्धती आणि उत्पन्नासाठी मानके निश्चित करते. शेतकन्यांना योग्य भाव आणि कामगारांसाठी चांगले काम आणि राहणीमान हे निकष आहेत.

पुनर्वापर करण्यायोग्य अशी सामग्री जी पुनर्वापर करता येते किंवा बनवता येते
पुनर्वापराचा उद्देश.

शेल्फ-लाइफ म्हणजे ज्या कालावधीसाठी एखादी वस्तु वापरण्यासाठी किंवा वापरण्यासाठी

योग्य मानली जाते तो कालावधी .

नाशवंत मेंढी कुंजणे किंवा खराब होणे.

संवेदनशीलता: बाह्य घटकांमुळे प्रभावित होण्याची शक्यता.

आपण शिकलो आहोत

, शेती हा उपजीविकेचा सर्वात महत्त्वाचा पर्याय आहे
भारत.

, शेतीने मोठे योगदान दिले आहे
कसानकाय.

• सेंद्रिय पद्धतीने पिके घेणाऱ्या शेतकन्यांना पारंपारिक पिकांच्या तुलनेत तुलनेने जास्त भाव मिळतो.

• सेंद्रिय शेती ही पारंपारिक ज्ञान आणि स्थानिक नवोपक्रमांवर आधारित आहे जसे की स्थानिक पातळीवर अनुकूलित कमी पीक घ्या, कमी पीक घ्या, आंतररपीक घ्या इ.

• सेंद्रिय शेतीमुळे महिलांना आणि पुरुषांना समान काम आणि रोजगाराच्या संधी मिळतात.

• सेंद्रिय विशेषज्ञता ग्रामीण शेतकन्यांचे उत्पन्न वाढविण्यास मदत करते.

• हायब्रिडायझेन उद्योगामुळे दुष्काळी हंगामात अन्न उपलब्ध होण्यास मदत होते.

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

आयस

खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

मी. शेतकऱ्यांच्या उत्पन्नवाढीसाठी सेंद्रिय उत्पादने कशी उपयुक्त आहेत?

दुसरा. विशेषता म्हणजे काय? सेंद्रिय शेतीमध्ये हे महत्वाचे आहे

तिसरा. जैविक विशेषज्ञता प्रक्रियेचे वर्णन करा.

चौथा. शेती उत्पादन खराब होण्याची कारणे स्पष्ट करा. खराब होण्यापासून रोखण्यासाठी कोणते उपाय केले जाऊ शकतात?

एच

जैविक पदार्थाचे वैकेंजिंग करताना कोणती खबरदारी घ्यावी?

वैकेंज केलेल्या सेंद्रिय उत्पादनांना लेबल लावण्याचे महत्व काय आहे?

सेंद्रिय शेतीच्या सामाजिक भूमिकेवर एक पवित्र टिप्पणी लिहा.

आठवा. जयकुन क्रिश स्पेशल कसा वाजतो?

खालील विधान वाचा आणि तुमचे उत्तर लिहा.

मी. सेंद्रिय उत्पादने गंजण्यास अधिक संवेदनशील असतात.

दुसरा. पारंपारिक शेती फायदेशीर नाही.

सामाजिक आणि पर्यावरणीय परिणाम.

तिसरा. APEDA हे वाणिज्य मंत्रालयाच्या अंतर्गत येते.

चौथा. पारंपारिक शेतीपेक्षा सेंद्रिय शेती पद्धत अधिक किफायतशीर आहे.

सेंद्रिय शेतीमुळे समान काम आणि समान रोजगार मिळतो.

पुरुष आणि स्त्रीसाठी फायदे.

. प्रकल्प

तुमच्या शहरात एक सर्वेक्षण करा आणि समाजातील वेगवेगळ्या घरांमध्ये कोणत्या पद्धती अवलंबल्या जात आहेत ते शोधा आणि शेअर करण्यासाठी एक अहवाल तयार करा.

चर्चेसाठी.

सेंद्रिय शेती

નોટ્સ

not to © NCERT
be republished

નોટ્સ

not to © NCERT
be republished

संदियं शौकी Organic Farming

इयत्ता सहावी ते आठवीसाठी

not to be republished
© NCERT

राष्ट्रीय शैक्षिक अनुसंधान और प्रशिक्षण परिषद्
NATIONAL COUNCIL OF EDUCATIONAL RESEARCH AND TRAINING

संकीरकरण

मे वैशाख

पीडी टीबीएस

© राष्ट्रीय वनस्पती संशोधन परिषद
संशोधन आणि शिक्षण

₹ .

जीएसएम कागदावर छापलेले

राष्ट्रीय मानवाधिकार परिवदेच्या सचिवांनी भाग १ मध्ये प्रकाशित केले आहे.

हवाई संशोधन आणि विकास

अरबिदो मार्ग नवी दिल्ली आणि छापील
पारस ऑफसेट प्रायव्हेट लिमिटेड येथे, एफसेक्टरफेज
आयन्हीकुळली जिल्हा सोनीपत हरियाणा

सदापाकार सूरत

या प्रकाशनाचा कोणताही भाग प्रकाशकाचा पूर्ववर्तनीलिहाव कोणताही व्यवसात किंवा कोणताही प्रकारे पुस्तकादित केल नाही. असत नाही.
इन्हेंट्रिक, ओर्गेनिक, ऐक्सिंग किंवा अन्या पुस्तकातान करण्यायोग्य प्रागलीभूते संदर्भात किंवा प्रसारित केले नाही.

काय करता येईल?

हे पुस्तक प्रकाशकाताचा संगतीचिकाय व्यापारातुन दिले जाऊ शक नाही या अटीव विकले जात आहे.
पुस्तिकी केली जाणार नाही, भाजाने दिले जाणार नाही किंवा अन्या विलेवाट लावली जाणार नाही, खालिचाय
हे बंधन किंवा काक्षण येच प्रकाशित केले आहे.

या प्रकाशनाचे खरे मूऱ्य या प्रातिक वर दरम्य किंवा इतिकदारे किंवा इतर कोणताही माध्यमाद्वारे दरविले जाते.
कोलोनी सुपरिंस्ट्रायंस युनिव्हर्सिटी आणि नामांकन पाहिले.

प्रकाशन कार्यालय

भाग ncert

प्रमोटीजाटी पार्सर
श्री अर्द्धेंद्री मार्ग
नवीन डाळी

फोन

कॅट रेड

होर्सेकेरेटेल ट्रेन
बवांकरी विसरा टप्पा
बॅग्गुकु

फोन

नवर्वाचन ट्रॉफ

पी.ओ. नवर्वाचन
अहमदाबाद

फोन

सीडक पार्सर

वर. अवॅकल कस ट्रॉप
व्हायर कली

फोन

सीटूटी कॉलेजेस

मार्ग नवा
पुण्याती

फोन

उद्घारण टॉम

तोंडाचा मार्स्क
वभाजन

एम. सिराज अन्वर

मुख्य व्यवसाय

गाहाणाख

गौतम गांगुली

मुख्य संपादक

श्वेता उप्पल

मुख्य उत्पादन

अधिकारी

इतर चटकारा

संपादक

विज्ञान सुतार

रोड अस्ट काशवीर साह

रेखांकन

कवहर

वर गुटा

सदाक सर्डद

तवना

राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन आणि प्रशिक्षण परिषद (NCER) राष्ट्रीय अभ्यासक्रम आराखडा NCF च्या शिफारशींनुसार आरोग्यपूरक पाठ्यपुस्तके विकसित करत आहे.

मुलांच्या दैनंदिन जीवनातील अनुभवांशी विषय ज्ञान जोडण्यासाठी एनसीएफने एक नवीन दृष्टिकोन सुरू केला आहे.

कोन टोमणे मारतो. भारतासारख्या कृषी समृद्ध देशात, शेती हा मोठ्या लोकसंख्येसाठी उपजीविकेचा एक महत्त्वाचा स्रोत आहे. एक साधन आहे. प्रत्येकजण या व्यवसायाशी कोणत्या ना कोणत्या प्रकारे जोडलेला आहे. परिणामी, विद्यार्थी शिक्षणाच्या सुरुवातीच्या टप्प्यात ते निवडू शकतात. शेतीच्या सर्व टप्प्यांमध्ये शिकण्यासाठी आणि सराव करण्यासाठी हे तंत्र सर्वात महत्त्वाच्या पद्धतींपैकी एक म्हणून उदयास आले आहे.

पूर्वीच्या शेती पद्धतींमधील बदलांमुळे पर्यावरणीय न्हासाचे महत्त्वपूर्ण धोके निर्माण झाले आहेत, उदाहरणार्थ कृषी रसायनांच्या अतिरेकी वापरामुळे पिकांच्या गुणवत्तेवर विपरीत परिणाम झाला आहे. याचा परिणाम केवळ अज्ञाती गुणवत्ता आणि हवेवरच नाही तर संपूर्ण पर्यावरणावरही झाला आहे. आपण या समुदायाचा आवाज राष्ट्राच्या आवाजापासून वैगळा करू शकत नाही. शाश्वत शेती क्षेत्रे वेळखाऊ असतात.

तथापि, या बदलांपूर्वीही, भारतात मोठ्या प्रमाणात सेंद्रिय शेती केली जात होती. पर्यावरणपूरक शेतीसाठी अनेक स्थापित दृष्टिकोन आहेत. रासायनिक शेतीऐवजी सेंद्रिय शेती ही पुन्हा एकदा सर्वात जास्त मान्यताप्राप्त पर्यायी शेती प्रणाली बनली आहे. म्हणूनच सर्व शाळांमध्ये एक सामान्य आवश्यकता म्हणजे सेंद्रिय शेतीच्या तत्त्वावर आणि संकल्पनेवर भर देणे आणि येणाऱ्या पिण्यांमध्ये ते बिंबवणे.

विद्यार्थ्यांना सेंद्रिय शेतीच्या विविध पैलूंबद्दल जागरूक करणे आणि पर्यावरणपूरक शेती पद्धतींना प्रोत्साहन देणे या उद्देशाने शालेय शिक्षणाच्या प्राथमिक स्तरावर वापरण्यासाठी सध्याचा अभ्यासक्रम विकसित करण्यात आला आहे. शालेय शिक्षणात या साहित्याचा समावेश कैल्याने आधुनिक शेतीमध्ये एक नवीन वातावरण निर्माण होईल आणि उच्च दर्जाच्या ग्रामीण सेंद्रिय शेतीची तत्त्वे आणि संकल्पना विकसित होतील अशी आशा आहे.

ते छोट्या मुहूर्ंवर चर्चा करण्यासाठी आणि सामूहिक चितन आणि चौकटीबाहेर विचार करण्याच्या संधीला प्राधान्य देते.

गट आणि उपक्रमांसाठी व्यावहारिक अनुभव आवश्यक असतो. हे सामाजिक, ऐतिहासिक, पर्यावरणीय आणि नैतिक वैधतेबाबत NCF च्या मूलभूत निकषांचे पालन करते. टीमने केलेले विकास काम प्रयत्नांचे खूप कौतुक आहे.

शिक्षण साहित्याच्या गुणवत्तेत पद्धतशीर सुधारणा आणि सतत सुधारणा करणारी संस्था म्हणून, NCERT धडे आणखी सुधारित करण्यासाठी टिप्पण्या आणि सूचनांचे स्वागत करते.

शकेश सेनापत

संचालक

नवीन डाळी

राष्ट्रीय शैक्षणिक परिषद

अगत

संशोधन आणि शिक्षण

तवना

शेती ही पृथ्वीवरील मानवजातीची नैसर्गिक वाढ आहे. प्राचीन काळापासून, हा मूलभूत धर्मापैकी एक आहे.

अन्न फायबर आणि उत्पन्न मिळविण्यासाठी. म्हणून जीवन कौशल्यांच्या क्षमता निर्मिती दरम्यान आवश्यक असलेल्या महत्वाच्या कौशल्यांपैकी हे एक आहे.

समाविष्ट आहे. ग्रामीण भागातील रहिवासी शाश्वत शेती पद्धतींशी परिचित आहेत. शहरी भागातही ही संकल्पना पूर्णपणे नवीन नाही.

ते करू शकते. तुम्ही जमिनीच्या एका छोट्या तुकड्यावर स्वयंपाकघर बाग विकसित करू शकता किंवा तुमच्या घराच्या बालकीमध्ये मोठी भांडी देखील वापरू शकता.

मला काही प्रमाणात त्याची ओळख आहे. संपूर्ण पुस्तकात शेतीच्या सर्व पैलुंगांची समस्या सोडवण्यासाठी समुदायाच्या सहभागाचा सल्ला देण्यात आला आहे.

गेला आहे.

या पुस्तकात प्राथमिक स्तरावरील सहावी ते आठवीच्या शैक्षणिक आवश्यकतांचा समावेश आहे. हायेक यांचे पुस्तक "मतीन" खंड

एक साठी. सीआरपीसीच्या कलम ५ मध्ये फक्त एकच प्रकरण आहे, उदा. प्रकरण १०. संदिग्ध शेतीच्या संदर्भात सामान्य शेतीवर ही चर्चा आहे.

येथे उद्देश विद्यार्थ्यांना पीक लागवड आणि पशुपालनाबद्दल मूलभूत माहितीची ओळख करून देणे आहे.

आणि पीक हंगामाची झालक, भारतातील पीक आणि शेतीचा पर्यावरणीय परिणाम इत्यादीची माहिती देण्यासाठी.

उर्वरित पुस्तक विद्यार्थ्यांसाठी आहे.

सातव्यामध्ये दोन प्रकरणे आहेत. या प्रकरणात पारंपारिक शेतीला पर्याय म्हणून संदिग्ध शेतीची ओळख करून दिली आहे. हे या वस्तुस्थितीवर अवलंबून आहे की

पारंपारिक शेतीचा परिसंस्थेच्या सार आणि गुणवत्तेवर कसा परिणाम होतो? या प्रकरणात वाचकांना संदिग्ध शेतीचे मुख्य आधारसंभव माहित करून दिले आहेत जे संदिग्ध शेती टिकवून ठेवण्यास आणि टिकवून ठेवण्यास मदत करतात.

यामध्ये शेतीला प्रोत्साहन देण्याच्या पद्धतींचा समावेश आहे, शेतीपासून ते उत्पादन नोंदी, संदिग्ध उत्पादन म्हणून उत्पादन उत्पादकतेचे प्रमाणपत्र आणि

उपाडा देखील आणि शेवटी उपाडा वितरण आता समाविष्ट आहे.

पुस्तकाचा तिसरा भाग प्रत्येकी दोन प्रकरणांच्या वाचनासाठी आहे. हा अध्याय फक्त जैविक उत्पादनांना प्रमाणित करतो त्यात कार्यालये, संघटना आणि त्यात सहभागी असलेल्या लोकांचे वर्णन केले आहे.

किंवा संशोधक थोरणकर्ते, मान्यताप्राप्त संस्था, शेतकरी, ग्राहक आणि व्यवसाय यांना त्यांच्या कामाची जाणीव करून देण्यासाठी आणि शेवटी नवोपक्रमाची शक्ती बाहेर आणण्यासाठी नवीन संशोधन करण्यासाठी नवीन मार्ग शोधू शकतात.

शेवटी, हा प्रकरण विद्यार्थ्यांसाठी उपजीविकेच्या संधीबदल माहिती प्रदान करतो. काही यशोगाथा यश आणि दैनंदिन जीवन यांच्यातील दुवा देखील राहतात.

व्हॅन कापा पुस्तकातील दोन कोडी आणि गेस व्हॅट यू नीड टू नो हे त्यांच्या मजेदार कोडींनी तुमचे मन भुरळ घालत राहतात आणि वैज्ञानिक विचारांना चालना देतात. हे पुस्तक मुलांच्या दृष्टिकोनाचे अनुसरण करते जिथे विद्यार्थ्यांना शोध उपक्रम, शिकणे, अभ्यास प्रकल्प इत्यादी करण्यासाठी भरपूर संधी दिल्या जातात. विद्यार्थ्यांना पुस्तके पाहण्यास, इंटरनेटवर मोफत टीव्ही चॅनेल पाहण्यास आणि त्यांच्या स्वतःच्या समस्या सोडवण्यासाठी बातम्या वाचण्यास देखील प्रोत्साहित केले जाते. हे पुस्तक वाचकांना समाजातील लोकांच्या अनुभवांचा लाभ घेण्याची संधी देखील प्रदान करते, ज्यामध्ये सामाजिक कार्यकर्ते ते शेतकरी आणि सामाजिक संस्था यांचा समावेश आहे. विद्यार्थ्यांना जैविक खेळ आणि मेळे इत्यादींमध्ये सहभागी होण्यासाठी आणि शालेय स्तरावर असे उपक्रम आयोजित करण्यास प्रोत्साहित केले जाते. सर्वेक्षण आधारित शिक्षण, प्रकल्प आधारित शिक्षण इत्यादी शिक्षण पद्धतींद्वारे वाचकांना सरांकी संवाद साधण्याची आणि अनुभव शेअर करण्याची भरपूर संधी आहे. ते विशेषत: डांगसाठी, त्यासाठी एक सुविधा देणारा म्हणून शैक्षणिक इनपुट देखील प्रदान करते.

एक समावेशक किंवा.

सुनीता फर्या वनात
वान मोफेसर

डेस्मॅन्सर्ट

विकास टीम

सल्लागार

ऋषिकेश सेनापाथो प्राध्यापक आणि संचालक एनसीआरईटीन दिल्ली
बी के पाठक, प्राध्यापक आणि माजी सहसंचालक, एनसीईआरटी, नवी दिल्ली

दयाळू

अलका मेहरो, प्राध्यापक आणि गणित विभाग, डेस्मनिअन्सटर्नाई दाल

अंजली रायसेली लेक्चररSCERTHRDDगंगटोकसिकिम

असफा यासिनोफेसरपं. सुंदरलाल शर्मा, उद्योगपती, भारत सरकार

दिनेश कुमार तांदूळ संशोधन संस्था भाग आयसीएआर भारतीय कृषी संशोधन संस्था

दिनेश कुमारप्राध्यापक आणि मुख्य कार्यकारी अधिकारी
कपिल अरोराकाम्यक साम्यकसोसायटी फॉर इकॉनॉमिक अँड सोशल डिझाइननवी दिल्ली

मालती राय उपसंचालकSCERTHRDDSCm एनके गुटावंतबल

खास नवीन पार्टी

पेमा सुबायतस्केर्थडस्कम

तुम्ही गृह अर्धशास्त्राचे सहाय्यक प्राध्यापक आहात.

सीमा पतंजली वन विभाग आयसीएआर भारतीय कृषी संशोधन संस्था सनैनई

दिल्ली

शकुंतला दावतंवषय वशेषनई दली

श्वेता उप्पल मुख्य संपादक प्रकाशन विभाग एनसीईआरटी नवी दिल्ली

एस.के. यादव असोसिएट प्रोफेसर कृषी शाळा इंदिरा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी कायदा

ठाकूर धर्मपाल सहयुर कंट्री ऑर्गेनिक फार्मर्स असोसिएशन

सदस्य समन्वयक

सुनीता फार्याओफेसरडेस्निएन्सटर्नाई डाली

पावती

राष्ट्रीय शैक्षणिक संशोधन आणि प्रशिक्षण परिषद (एनसीईआरटी) इथता आठवी आणि आठवीच्या सेंद्रिय शेतीवरील अभ्यासक्रमाच्या विकासात सहभागी आहे.

ते संख्येच्या मौत्यवान योगदानाची कबुली देते. एस.के. यांच्या योगदानाची परिषद विशेष दखल घेते. अवल, प्रोफेसर, सेवान वृद्धबधु महाविद्यालय, दिल्ली विद्यापीठ आणि एस.के. यादव, सहयोगी प्राध्यापक, इंदिरा गांधी राष्ट्रीय मुकुलियन, दिल्ली, यांनी या पुस्तकाचे संकलन आणि कस्टमायझेशन केले. योजनेत सेंद्रिय शेतीबाबत मूलभूत माहिती दिल्याबद्दल परिषद एससीईआरटी योजनेच्या उपसंचालक मालती राय यांचे आभार मानते. गायी आणि म्हणाची मूलभूत माहिती देण्यासाठी, अनुज कुमार तांदूळ शास्त्रज्ञ कृषी विस्तार IWBR करनाल हरियाणा आशुलेष मुरकुटे तांदूळ शास्त्रज्ञ आयसीएआर विज्ञान संशोधन संस्था नागपूर सीएच. जैविक उत्पादने आणि काही केस स्टडीज फलोत्पादन आणि नगदी पिके विकास विभाग सरकारने प्रकाशित केलेले पुस्तक यामध्ये हॉट कल्चर योजना उपलब्ध करून देण्यात आल्या आहेत.

शेतीमध्ये नवोपक्रम आणि नवोपक्रमासाठी DESSERTCoFacer इनपुट प्रदान करेल वैका, विशेष धन्यवाद. एनसीईआरटीच्या प्रकाशन विभागाच्या सहाय्यक संपादक संवादा माधवी रणपारीख आणि संपादकीय सहाय्यक संवादैमा नसर यांच्या प्रामाणिक प्रयत्नांचे आणि मौल्यवान योगदानाचे देखील आभार मानले जातात.

देखील स्वीकारले जाते.

कौन्सिल शीट तयार करण्यासाठी अप गुटा डीटीपी ऑपरेटर सईद अजित कुमार आणि हर दर्शन लोधी उपस्थित होते. यास्कर कधीकधी त्याचे कौतुक करतो. एपीसी कायलिय, डीईएसएम प्रशासन विभाग आणि एनसीईआरटी सचिवालय यांच्या योगदानाचे परिषद नेहमीच कौतुक करते.

अँट्वाटु

तवना

तिसरा

तवना

मी

सहावीया

अर्या क्रिशा

४५२ अ० ३७

सात

आयत दोन

पारंपारिक शेती विरुद्ध सेंद्रिय शेती

अर्य

सेंद्रिय शेतीचे आधारस्तंभ

आठ पैकी

अर्य

जैविक उत्पादने आणि प्रमाणीकरण

अर्य

उपजीविकेच्या संधी आणि सेंद्रिय शेती

